

Nr 200.

Kungl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen med förslag till förordning angående stämpelavgiften; given Stockholms slott den 14 mars 1913.

Under åberopande av bifogade utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå Riksdagen att antaga närlagda förslag till förordning angående stämpelavgiften.

De till ärendet hörande handlingarna skola Riksdagens vederbörande utskott tillhandahållas; och Kungl. Maj:t förbliver Riksdagen med all kungl. nåd och ynnest städse väl bevågen.

Under Hans Maj:ts
Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

Theodor Adelswärd.

Förslag
till
förordning angående stämpelavgiften.

I ART.

Om stämpel till statsmyndigheternas expeditioner.

1 §.

I fråga om stämpel till expeditionerna hänföres statsmyndigheterna till följande avdelningar:

Första avdelningen:

Underdomstolar i stad; gränsetullrätter; krigsrätter; överståthållarämbetet för uppbördsärenden och överståthållarämbetet för polisärenden; magistraten och övriga till statsförvaltningen hörande myndigheter i städer och köpingar; notarii publici; granskningsmän av biografbilder; bergmästare; direktioner för sjömanshus; tullkamrar och tullinspektioner; biskopsämbeten, hovkonsistorium och myndigheter, vilka handhava styrelsen eller förvaltningen vid statens undervisningsanstalter;

ävensom alla statsmyndigheter, vilka icke finnas i denna eller övriga avdelningar upptagna.

Andra avdelningen:

Underdomstolar på landet.

Tredje avdelningen:

Chefsämbeten och förvaltande myndigheter vid armén och marinen; överståthållarämbetets kansli; Kungl. Maj:ts befallningshavande och till landsstaten hörande tjänstemän; chefer för väg- och vattenbyggnadsdistrikten; yrkesinspektörer och underinspektörer inom yrkesinspektionen; justerare; domkapitel och Stockholms stads konsistorium; lantmäterikontor; lantmätare.

Fjärde avdelningen:

Rikets hovrätter; krigsöverdomstolar; fångvårdsstyrelsen; arméförvaltningen; marinförvaltningen; lotsstyrelsen; generalpoststyrelsen; medicinalstyrelsen; väg- och vattenbyggnadsstyrelsen; telegrafstyrelsen; järnvägsstyrelsen; riksförsäkringsanstalten; försäkringsinspektionen; vattenfallsstyrelsen; socialstyrelsen; kammarkollegium; statskontoret; kommerskollegium; kammarrätten; generaltullstyrelsen; statistiska centralbyrån; överintendentsämbetet; patent- och registreringsverket; bankinspektionen; kontrollstyrelsen; mynt- och justeringsverket; riksarkivet; överstyrelsen för rikets allmänna läroverk; lantmäteristyrelsen med generallantmäterikontoret; domänstyrelsen; lantbruksstyrelsen.

Femte avdelningen:

Statsdepartementen; nedre justitierevisionen; justitiekanslersämbetet; Riksdagens justitieombudsman; riksätten; hovexpeditionen; och sekretärämbetet vid Kungl. Maj:ts orden.

[illegible]

[illegible]

	1 Avd.		2 Avd.		3 Avd.		4 Avd.		5 Avd.	
	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.
gående igenkänningsmärke för automobil	10	—	—	—	10	—	—	—	—	—
<i>Bevis</i> av lantmätare och juste- rare					fritt					
„ om uppvisning av pass . .					fritt					
„ som erfordras för utbekom- mande av belöning för rov- djurs dödande					fritt					
„ antagnings-; se <i>Antagnings- bevis</i> .										
„ över på- eller avmönstring av sjöman					fritt					
„ präst-					fritt					
„ innefattande meddelande eller utdrag ur kyrkobok, som förvaras i landsarkiv					fritt					
„ av läkare eller karantäns- tjänsteman					fritt					
„ vidimations-					fritt					
„ om registrering, tecknat å ordning för aktiebolag eller stadgar för förening för ekonomisk verksamhet eller å protokoll om beslut an- gående ändring i sådant bolags ordning eller sådan förenings stadgar eller å framställning om medlems inträde i eller avgång ur sådan förening					fritt					
„ lagfarts-, angående fång till fast egendom, där taxe- ringsvärdet eller köpesum- man för den egendom, som beviset avser, icke uppgår till 1,000 kronor					fritt					

[illegible]

	1 Avd.		2 Avd.		3 Avd.		4 Avd.		5 Avd.	
	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.
<i>Fullmakt</i> för mäklare eller skeppsklarerare:										
i Stockholm och Göteborg	200	—	—	—	—	—	—	—	—	—
i övriga städer	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—
„ för annan, å ämbete eller tjänst, förses för den, som första gången undfått be- fordran till ämbete eller tjänst med ordinarie lön, med stämpel till belopp av 3 kronor för varje fulla 100 kronor av lönen, men för den, som erhållit be- fordran, som medför högre lön, till belopp av 3 kronor för varje fulla 100 kronor av skillnaden mellan den stämpelavgift underkastade lön, löntagaren näst förut innehaft, och den, som er- hålles;										
dock att stämpel för full- makt å ämbete eller tjänst, som icke medför rätt till tjänstgöringspenningar, be- räknas för allenast två tredje- delar av lönen.										
Vid löneförhöjning i följd av ålderstillägg, därmed jäm- förlig uppflyttning från lägre till högre lönegrad eller löne- reglering utgöres stämpel med 3 kronor för varje fulla 100 kronor av skill- naden mellan den stämpel- avgift underkastade lön, lön-										

[illegible]

	1 Avd.		2 Avd.		3 Avd.		4 Avd.		5 Avd.	
	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.
<i>Konstitutorial</i> ; lika med <i>Förordnande</i> .										
<i>Kontrakt</i> angående arrende, kronoleverans eller entreprenad					fritt					
<i>Kvittens</i>					fritt					
<i>Lagfartsbevis</i> ; se <i>Bevis</i> .										
<i>Lantmätare</i> s eller med honom i avseende på behörighet till vissa förrättningar likställd tjänstemans <i>förrättningshandling</i>					fri					
<i>Missiv</i> för predikoprovs avläggande	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—
<i>Motbok</i> , utfärdad av direktion för sjömanshus eller av postsparbank.					fri					
<i>Mutsedel</i>	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—
<i>Mäklareslutsedel</i> ; se <i>Slutsedel</i> .										
<i>Måtbrev</i> förses med stämpel till belopp av 20 öre för varje fulla 10 ton av fartygets dräktighet.										
<i>Nationalitets- och registreringscertifikat</i> förses med stämpel till belopp av 40 öre för varje fulla 10 ton av fartygets dräktighet.										
<i>Notarialprotest</i> ; se <i>Protest</i> .										
<i>Order</i> , varigenom beställning med lön på stat tillsättes .	—	—	—	—	3	—	3	—	6	—
<i>Pass</i> , fiske-					fritt					
„ rese-:										
för den, som reser i kronans ärende.					fritt					

[illegible]

	1 Avd.		2 Avd.		3 Avd.		4 Avd.		5 Avd.	
	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.
man för den egendom, varå lagfart sökes, icke uppgår till 1,000 kronor						fritt				
<i>Protokoll</i> , förmynderskaps-, vid underdomstol, utdrag därav						fritt				
„ vid underdomstol, om förordnande eller entledigande av god man för frånvarande dödsbodelägare eller om föreläggande för förmyndare eller sådan god man att ingiva bevis om avlämnande av årsräkning över sin förvaltning eller om föreläggande för dödsbodelägare att ingiva bouppteckning . . .						fritt				
„ vid underdomstol, om förordnande eller entledigande av god man för hustru, som är ur stånd att vårda sitt gods, eller om föreläggande för sådan god man att ingiva bevis om avlämnande av årsräkning över sin förvaltning						fritt				
„ vid underdomstol, om förordnande av gode män eller likvidatorer enligt lagen om aktiebolag eller lagen om registrerade föreningar för ekonomisk verksamhet . . .						fritt				
„ vid lantmäteriförrättning; se <i>Lantmätarens förrättningshandling</i> .										
„ över ekonomisk besiktning						fritt				

[illegible]

	1 Avd.	2 Avd.	3 Avd.	4 Avd.	5 Avd.
anläggning, varå kon- cession meddelats, för- ses med stämpel till be- lopp av:	Kr. ö.	Kr. ö.	Kr. ö.	Kr. ö.	Kr. ö.
75 öre för varje hektar, som viloståndet avser, till och med etthundra hektar,				.	
50 öre för varje hektar därutöver till och med trehundra hektar, och					
25 öre för varje hektar därutöver, allt beräk- nat för varje år, vilo- ståndet medgivits att gälla.					
<i>Resolution</i> , kommunikations-. . . dock skall stämpel för kom- munikationsresolution icke mera än en gång i varje mål utgöras, ändå att hand- lingar flera gånger kommu- niceras eller till påminnelser utlämnas.	fri	fri	1 —	1 —	2 —
„ angående föreläggande en- ligt lagen om registrerade föreningar för ekonomisk verksamhet			fri		
„ på ansökning om förord- nande för lantmätare eller med honom i avseende på behörighet till vissa förrätt- ningar likställd tjänsteman att verkställa lantmåteri- förrättning i ändamål att vinna avsöndring av jord,					

	1 Avd.		2 Avd.		3 Avd.		4 Avd.		5 Avd.	
	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.
vattenfall, fiske eller annan dylik lägenhet					<i>fri</i>					
<i>Resolution</i> , eljest innefattande huvudsakligt beslut, teck- nad å företedd handling. .	1	—	2	—	3	—	10	—	20	—
„ med rubrik; lika med <i>Ut- slag med rubrik</i> .										
Se för övrigt 6 §.										
<i>Salubrev</i> å utmätningssvis försåld fast egendom	1	—	—	—	3	—	—	—	—	—
<i>Sjöfartsbok</i>					<i>fri</i>					
<i>Sjökaptensbrev</i>	—	—	—	—	—	—	5	—	—	—
<i>Sjömansrulla</i> eller <i>folkpäss</i> : för utrikes sjöfart	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
för inrikes sjöfart					<i>fri</i>					
<i>Skeppsdagbok</i>					<i>fri</i>					
<i>Skiljobrev</i> i äktenskap eller tro- lovning	—	—	—	—	7	—	—	—	—	—
<i>Slutsedel</i>	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
<i>Styrmansbrev</i>	—	—	—	—	—	—	5	—	—	—
<i>Stämning</i>	1	—	1	—	2	—	2	—	2	—
<i>Tillståndsbrev</i> för utövande av närings eller yrke	3	—	—	—	5	—	—	—	—	—
<i>Tomträttsbok</i> , utdrag av, som tecknas å tomträttsbevis eller å utdrag av protokoll an- gående inskrivning av eller inteckning i tomträtt . . .					<i>fritt</i>					
<i>Tullförpassning</i> ; se <i>Förpassning</i> .										
<i>Tullpass</i> ; se <i>Pass</i> .										
<i>Tulluträkning</i> , specifik					<i>fri</i>					
<i>Underrättelse</i> eller uppgift rörande utmätning, som av utmät- ningsman meddelas gäldenär „ angående beslut om vägrad registrering av anmälan till					<i>fri</i>					

[illegible]

	1 Avd.		2 Avd.		3 Avd.		4 Avd.		5 Avd.	
	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.
<i>Viloståndsresolution; se Resolution.</i>										
<i>Årspass; se Pass.</i>										
<i>Expedition, som icke här ovan är särskilt nämnd, varje ark</i>	—	50	—	50	—	50	1	—	1	—

4 §.

I avseende på stämpel till fullmakter och andra handlingar, genom vilka ämbeten eller tjänster tillsättas, iakttages:

1. Indelt lön skall i värde beräknas efter nästföregående årets markegång.

2. Är avlöningen fördelad i lön, tjänstgöringspenningar och ortstillägg, beräknas stämpel å *lönen och ortstillägget tillsammans*. Är åter avlöningen fördelad endast i lön och ortstillägg, betraktas vid stämpelbeläggningen ortstillägget såsom tjänstgöringspenningar, och stämpel skall alltså beräknas å *hela lönen*. Vid stämpelbeläggning av handling, varom här är fråga, skall dock i intet fall stämpel beräknas å ortstillägg (dyrortstillägg, kallortstillägg), som enligt gällande lönestat åtnjutes av ämbets- eller tjänsteman vid beskickningar eller konsulat eller åtföljer tjänst, vars innehavare är underkastad skyldigheten att efter vederbörande ämbetsmyndighets beprövande låta förflytta sig till tjänstgöring från ort till annan, eller vars utgående eljest är av oviss eller mera tillfällig natur.

3. Fullmakt å ämbete eller tjänst i kungl. hoven ävensom av sådan beskaffenhet i allmänhet, att lön på stat därmed ej åtföljer eller först framdeles kommer att åtnjutas, förses med stämpel enligt de för fullmakt i allmänhet bestämda grunder, därvid stämpeln beräknas å den ordinarie lön, som åtföljer dylik eller därmed jämförlig beställning. Härvid iakttages, att beräkningen sker för fullmakt i regemente eller kår eller i armén, flottan eller kustartilleriet efter staten för det regemente eller den kår, varest den befordrade tjänar, för oplacerade i armén kvarstående officerare efter för regemente vid armén gällande stater samt för de särskilda generalsgraderna i armén och kustartilleriet efter den för arméfördelningschef bestämda lön, allt med beräkning av lägsta lönen inom graden, därest olika löner inom samma grad finnas.

5 §.

Ämbets- eller tjänsteman må ej tillgodonjuta honom tillagd lön eller förhöjning däri, innan han hos den myndighet, där han äger uppbära lönen, uppvisat fullmakten, behörigen försedd med stämpel.

6 §.

För de genom hovexpeditionen utfärdade resolutioner minskas stämpelavgiften med ett belopp, motsvarande lösen och sigillpenningar.

7 §.

Från stämpelavgift enligt denna art. är kronan befriad.

Dessutom äro från stämpelavgift enligt denna art. befriade:

akademier och statens undervisningsverk;

arrendatorer och brukare å egendomar, som genom domänstyrelsens försorg utarrenderas, ävensom å dylika egendomar bosatta torpare och lägenhetsinnehavare, i sådana på Konungens, domänstyrelsens eller Kungl. Maj:ts befallningshavandes prövning beroende frågor, som beröra deras rättigheter och skyldigheter gent emot kronan såsom jordens ägare, dock med undantag av resolutioner angående medgiven överlåtelse av arrende- eller nyttjanderätt;

fattigvårdssamhällen och fattigvårdsinrättningar; så ock annan, som är förklarande part i fattigvårdsmål, beträffande beslut, vilket enligt lag bör genom vederbörande myndighets försorg honom delgivas;

hushållningssällskap, länens;

häktad person i mål angående brott, varför han sitter häktad, ävensom i mål rörande den häktades vård och behandling;

innehavare av nyttjanderätt till sådana statens fasta egendomar, som innehavas såsom boställen av ämbets- och tjänstemän inom civil-, militie- och ecklesiastikstaterna eller blivit anslagna kyrkor, akademier, hospitaler eller andra allmänna inrättningar, i sådana på förvaltningsmyndighets prövning beroende mål och ärenden, som angå förhållandet mellan nyttjanderättsinnehavaren såsom egendomens brukare och kronan såsom densammas ägare;

kommuner och väghållningsdistrikt i mål och ärenden rörande de allmänna vägarna och deras underhåll, jämväl vintertid;

kyrkor;

lappar i mål, däri utländsk lapp äger del;

medellös person, då han författningsenligt styrker sin fattigdom eller den eljest kunnig är;
pensionsinrättningar;
sjukkassor, registrerade;
sjukvårdsinrättningar, allmänna;
skogsvårdsstyrelser;
stiftelser, fromma;
understödsföreningar, registrerade;
utländsk domstol i mål och ärenden, som handläggas enligt lagen om handräckning åt sådan domstol; och

ämbets- eller tjänsteman i allt vad till ämbetet eller tjänsten hör, så ock i mål, som röra ansvar eller ersättningsskyldighet för fel eller försummelse i ämbetet eller tjänsten.

Frihet från stämpel enligt denna art — dock icke med avseende å avskrift och bevis, som på begäran utfärdas till annan än part — äger jämväl rum i mantals- och kyrkoskrivningsmål; i bevillningsmål och mål angående kronans ränta och tionde; i frågor rörande debitering, avskrivning eller restitution av kronoutskylder, utbetalning av rese- och traktementsersättning, stämpelavgifter, kommunala eller andra allmänna avgifter, markegångssättning, åsättande av rotering, fastställelse å avsöndring av jord, vattenfall, fiske eller annan dylik lägenhet, anmärkning vid offentliga räkenskaper, redogörelse för allmänna medel, utsyning av skog å allmänning eller ekars fällande å kronojord, tillverkning och inlösen av salpeter och tvist om värvning; i sådana på förvaltningsmyndighets prövning beroende ärenden, som röra utbekommande av pensions- eller därmed jämförligt understödsbelopp eller som angå syner å ryttare, soldat- eller båtsmanstorp; i ärenden, som avses i lagen rörande avgäld från avsöndrad lägenhet eller i lagen angående avlösning av sådan avgäld; i ärenden, som anhängiggjorts hos justitiekanslersämbetet eller Riksdagens justitieombudsman; i mål och ärenden, som anhängiggjorts hos konsulardomare eller konsularrätt enligt lagen om konsularjurisdiktion den 5 juni 1909; i mål, avseende värnpliktigs besvär över beslut, varigenom böter blivit honom enligt värnpliktslagen ådömda; så ock i ärenden angående arbetarskyddslagstiftningens tillämpning, vilka handläggas av befattningshavare inom yrkesinspektionen.

Konungen äger bevilja utländska ångfärjor, vilka förmedla trafiken mellan Danmark eller Tyskland, å ena, samt Sverige, å andra sidan, ävensom i samband med färjetrafiken stående utländska fartyg frihet från stämpel å tullpass, därest motsvarande förmån lämnas dylika svenska staten tillhöriga ångfärjor och fartyg i vederbörande utländska hamnar.

II ART.

Om stämpel till enskilda handlingar.

8 §.

Följande enskilda handlingar skola, även där de äro utfärdade av offentlig myndighet, förses med stämpel på sätt här nedan stadgas.

Aktiebrev i inländskt aktiebolag skall, innan brevet av bolaget utgives, förses med stämpel enligt följande grunder:

a) Aktiebrev i nybildat bolag skall förses med stämpel av 5 öre för varje fulla 10 kronor av det belopp, varå den i brevet avsedda aktie lyder, eller, om brevet utfärdats å två eller flera aktier, av det belopp, varå aktierna sammanlagt lyda; dock att, ifall enligt bolagets beslut för aktie skall erläggas betalning med högre belopp än det, varå aktien lyder, stämpeln skall beräknas i förhållande till det högre beloppet.

b) Aktiebrev, som eljest utfärdas, skall förses med stämpel av 10 öre för varje fulla 10 kronor av det belopp, varå den i brevet avsedda aktie lyder, eller, om brevet utfärdats å två eller flera aktier, av det belopp, varå aktierna sammanlagt lyda; dock att, ifall enligt bolagets beslut för aktie skall erläggas betalning med högre belopp än det, varå aktien lyder, stämpeln skall beräknas i förhållande till det högre beloppet.

Upprättat aktiebrev skall, ändock att det icke blivit av aktieägaren mottaget, anses såsom av bolaget utgivet, då aktieägaren äger att detsamma hos bolaget utbekomma.

Aktiebrev, som utan erläggande av betalning utfärdas såsom ersättning för förkommet eller förstört sådant brev eller i utbyte mot aktiebrev i samma bolag, är fritt från stämpel, därest det nya aktiebrevet utfärdas å belopp, icke överstigande det, varå det förkomna, förstörda eller utbytta aktiebrevet lytt, eller, om det nya aktiebrevet skall ersätta flera äldre brev, dessas sammanlagda belopp, samt det eller de äldre breven varit försedda med stämpel i vederbörlig ordning eller icke skolat med stämpel beläggas.

Har behörig stämpelbeläggning av promess ägt rum, gälle den stämpelbeläggning även för det aktiebrev, mot vilket promessen sedermera utbytes, där icke aktiebrevet skall beläggas med stämpel till högre belopp, i vilken händelse detsamma åsättes fyllnadsstämpel.

Aktiebrev, som sålunda utfärdas utan att beläggas med den här ovan för aktiebrev stadgade stämpel, skall förses med anteckning om orsaken härtill.

För aktiebrevs behöriga stämpelbeläggning eller förseende med anteckning om orsaken till underlåten stämpelbeläggning svara ledamöterna i bolagets styrelse eller, ifall tillsynen över stämpelbeläggningen enligt bolagets beslut uppdragits åt en eller flera av dem, dessa ledamöter.

Andelsbevis; se *Lottbrev*.

Anvisning; lika med *Växel*.

Arrendekontrakt; se *Nyttjanderätt*.

Avkomst eller annan förmån av fast egendom: avhandling därom skall, då den för vinnande av inteckning eller betalning hos offentlig myndighet företes, förses med stämpel av 50 öre.

Bodmeribrev; lika med *Skuldebrev*.

Byte av fast egendom, avhandling därom; lika med avhandling om *Köp av fast egendom*.

Byte av fartyg, vars dräktighet överstiger 40 ton: avhandling därom skall vid utgivandet förses med stämpel av 15 öre för varje ton av fartygets dräktighet.

Certeparti skall, då det för vinnande av betalning hos offentlig myndighet företes, förses med stämpel av 25 öre för varje fulla 100 kronor av det kapitalbelopp, för vilket betalning sökes;

dock är certeparti fritt från stämpel, då på grund därav fordran bevakas i konkurs.

Check; lika med *Växel*.

Delaktighetsbevis; se *Lottbrev*.

Depositionsräkning hos bank eller bankir: bevis om insättning därå skall vid utgivandet förses med stämpel av 50 öre för deponerat belopp, som ej överstiger 1,000 kronor, och därutöver 50 öre för varje påbörjat tusental kronor;

dock att bevis om insättning å depositionsräkning av belopp, ej överstigande 100 kronor, är fritt från stämpel, samt att dylikt bevis å belopp, som överstiger 100 kronor, men icke 300 kronor, skall förses med stämpel av 20 öre och bevis å belopp, som överstiger 300 kronor, men icke 500 kronor, med stämpel av 30 öre.

Vad sålunda är stadgat om stämpelbeläggning av depositionsbevis äger icke tillämpning i avseende å bevis om insättning å depositionsräkning av medel för statsförvaltningen tillhörande allmänt verk eller

styrelse samt Riksdagens verk, så länge dessa medel för sådant verk eller styrelse innestå.

Sökes på grund av depositionsbeviset hos offentlig myndighet betalning, skall detsamma förses med särskild stämpel av 25 öre för varje fulla 100 kronor av det kapitalbelopp, för vilket betalning sökes;

dock är depositionsbevis fritt från sistnämnda stämpelavgift, då på grund därav fordran bevakas i konkurs.

Fideikommissbrev om fast egendom skall, då det för lagfart företes, utöver den stämpel, som utgår enligt förordningen om arvsskatt och skatt för gåva, förses med stämpel av 60 öre för varje fulla 100 kronor av egendomens värde.

Se för övrigt 10, 13 och 14 §§.

Fraktslut om fartyg; se *Certeparti*.

Fördelskontrakt; se *Avkomst av fast egendom*.

Förnyelse av försäkring, bevis därom; se *Försäkringsbrev*.

Förpantningsbrev; lika med *Skuldebrev*.

Försäkringsbrev eller annan handling, varigenom försäkring meddelas; lika med *Certeparti*.

Förvärv av fast egendom i enlighet med gällande författningar om jords eller lägenhets avstående för allmänt behov eller om avledning av vatten: fångeshandling därå; lika med avhandling om *Köp av fast egendom*.

Gåva av fast egendom: avhandling därom skall, då den för lagfart företes, utöver den stämpel, som utgår enligt förordningen om arvsskatt och skatt för gåva, förses med stämpel av 60 öre för varje fulla 100 kronor av egendomens värde.

Se för övrigt 10, 13 och 14 §§.

Hyreskontrakt; se *Nyttjanderätt*.

Inkassering av penningar: handling, som innefattar uppdrag därom och emot vars företeende eller avlämnande betalning fordras; lika med *Växel*;

dock att handling, som avser inkassering av penningar genom postverkets försorg eller genom s. k. efterkrav, är från stämpel fri.

Intecknat skuldebrev; se *Skuldebrev*.

Invisning; lika med *Växel*.

Jordavsöndring, avhandling därom:

för alltid; se *Köp av fast egendom*;

till besittning för viss tid eller på livstid; se *Nyttjanderätt*.

Kapitalräkning eller annan räkning, därå penningar mot särskilt bevis

Bihang till Riksdagens protokoll 1913. 1 saml. 151 häft. (Nr 200—202.) 4

mottagas för att först efter viss tid eller viss tid efter uppsägning återbetalas: bevis om insättning därå; lika med bevis om insättning på *Depositionsräkning*.

Kvittens, som, för inkassering av penningar genom annan person än fordringsägaren, från en ort till en annan försändes; lika med *Växel*; dock att kvittens, som avser inkassering av penningar genom postverkets försorg eller genom s. k. efterkrav, är från stämpel fritt.

Köp av fast egendom: avhandling därom skall, då den för lagfart företes, förses med stämpel av 60 öre för varje fulla 100 kronor av egendomens värde; dock att köpeavhandling, på grund varav lagfart sökes för aktiebolag, som icke driver bankrörelse, bör beläggas med stämpel av 1 krona 20 öre likaledes för varje fulla 100 kronor av egendomens värde.

Där köpeavhandling, utan tillägg till eller förändring i stadgade villkor, överlåtes inom den för lagfart föreskrivna tid, räknat från första fånget, och inom samma tid för lagfart företes samt köpeavhandlingen därvid är åtföljd av skriftlig, av såväl säljare som köpare på heder och samvete avgiven förklaring, att icke i någon form lämnats eller skall lämnas annan betalning för köpet än den, som finnes upptagen i den för lagfart företedda fångeshandlingen, äger stämpelbeläggning rum allenast för sista fånget.

Fångeshandling, på grund varav sökes lagfart å järnväg, är från stämpel fri.

„ *av lösören, vilka i säljarens vård kvarbliva*: avhandling därom skall, då den för intagande i vederbörande myndighets protokoll företes, förses med stämpel av 60 öre för varje fulla 100 kronor av köpesumman.

„ *av fartyg, vars dräktighet överstiger 40 ton*: avhandling därom skall vid utgivandet förses med stämpel av 60 öre för varje fulla 100 kronor av köpesumman eller, där denna icke är till bestämt belopp angiven, av 15 öre för varje ton av fartygets dräktighet.

Sökes på grund av köpeavhandling, varom här ovan förmäles, hos offentlig myndighet inteckning eller betalning för ogulden köpeskilling, skall köpeavhandlingen förses med särskild stämpel av 25 öre för varje fulla 100 kronor av det kapitalbelopp, för vilket inteckning eller betalning sökes;

dock är köpeavhandling fri från sistnämnda stämpel, då på grund därav fordran bevakas i konkurs eller inteckning sökes i järnväg.

Se för övrigt 9, 10 och 13 §§.

Livränta: avhandling därom skall, då den för vinnande av inteckning

företes, förses med stämpel av 25 öre för varje fulla 100 kronor av livräntans kapitalvärde.

Sökes på grund av avhandlingen hos offentlig myndighet betalning, skall avhandlingen förses med stämpel av 25 öre för varje fulla 100 kronor av det kapitalbelopp, för vilket betalning sökes;

dock är avhandling om livränta fri från sistnämnda stämpel, då på grund därav fordran bevakas i konkurs.

Se för övrigt 12 §.

Lottbrev, andelsbevis eller delaktighetsbevis i inländskt solidariskt bankbolag eller annat inländskt bolag, som driver bankrörelse, så ock i kommanditbolag skall, innan brevet eller beviset av bolaget utgives, förses med stämpel enligt följande grunder:

a) Lottbrev, andels- eller delaktighetsbevis i nybildat bolag skall förses med stämpel av 5 öre för varje fulla 10 kronor av det belopp, varå den i brevet eller beviset avsedda lott eller andel lyder, eller, om brevet eller beviset utfärdats å två eller flera lotter eller andelar, av det belopp, varå lotterna eller andelarna sammanlagt lyda; dock att, ifall enligt bolagets beslut för lott eller andel skall erläggas betalning med högre belopp än det, varå lotten eller andelen lyder, stämpeln skall beräknas i förhållande till det högre beloppet.

b) Lottbrev, andels- eller delaktighetsbevis, som eljest utfärdas, skall förses med stämpel av 10 öre för varje fulla 10 kronor av det belopp, varå den i brevet eller beviset avsedda lott eller andel lyder, eller, om brevet eller beviset utfärdats i två eller flera lotter eller andelar, av det belopp, varå lotterna eller andelarna sammanlagt lyda; dock att, ifall enligt bolagets beslut för lott eller andel skall erläggas betalning med högre belopp än det, varå lotten eller andelen lyder, stämpeln skall beräknas i förhållande till det högre beloppet.

Upprättat lottbrev skall, ändock att det icke blivit av lottägaren mottaget, anses såsom av bolaget utgivet, då lottägaren äger att detsamma hos bolaget utbekomma.

Lottbrev, andelsbevis eller delaktighetsbevis, som utan erläggande av betalning utfärdas såsom ersättning för förkommet eller förstört sådant brev eller bevis eller i utbyte mot lottbrev eller bevis i samma bolag, är fritt från stämpel, därest det nya lottbrevet eller beviset utfärdas å belopp, icke överstigande det, varå det förkomna, förstörda eller utbytta lottbrevet eller beviset lytt, eller, om det nya lottbrevet eller beviset skall ersätta flera äldre brev eller bevis, dessas sammanlagda belopp, samt det eller de äldre breven eller bevisen varit försedda med stämpel i vederbörlig ordning eller icke skolat med stämpel beläggas.

Har behörig stämpelbeläggning av promess ägt rum, gälle den stämpelbeläggning även för det lottbrev, mot vilket promessen sedermera utbytes, där icke lottbrevet skall beläggas med stämpel till högre belopp, i vilken händelse detsamma åsättes fyllnadsstämpel.

Lottbrev eller bevis, som sålunda utfärdas utan att beläggas med den här ovan för lottbrevet eller beviset stadgade stämpel, skall förses med anteckning om orsaken därtill.

För den behöriga stämpelbeläggnings av lottbrev, andelsbevis och delaktighetsbevis eller deras förseende med anteckning om orsaken till underlåten stämpelbeläggning svare ledamöterna i bolagets styrelse eller, ifall tillsynen över stämpelbeläggnings enligt bolagets beslut uppdragits åt en eller flera av dem, dessa ledamöter.

Vad sålunda är stadgat gäller dock icke bevis å grundfondstillskott i sparbanker.

Se för övrigt 27 §.

Lösöreköp: avhandling därom; se *Köp*.

Morgongåvobrev skall, då det till intagande i domstols protokoll företes, förses med stämpel av 25 öre för varje fulla 100 kronor av gåvans värde.

Nyttjanderätt till fast egendom: avhandling därom, då avhandlingen avser skogsavverkning, se *Skogsavverkning*; avhandling därom i annat fall skall, då den för vinnande av inteckning företes, förses med stämpel av 25 öre för varje fulla 100 kronor av avgälden för ett år eller, där avtalet avser kortare tid, för legotiden.

Erlägges för nyttjanderätten viss avgift en gång för alla, beräknas stämpeln å det belopp, som motsvarar fem procent av denna avgift, med tillägg av den årliga avgälden, där sådan är utfäst.

Sökes på grund av avhandlingen hos offentlig myndighet betalning, skall avhandlingen förses med särskild stämpel av 25 öre för varje fulla 100 kronor av det kapitalbelopp, för vilket betalning sökes.

Se för övrigt 11 och 13 §§.

Obligation, som utfärdas här i riket, skall av obligationsutgivaren före utlämnandet förses med stämpel av 30 öre för belopp, ej överstigande 100 kronor, och därutöver 30 öre för varje påbörjat hundratal kronor; dock att frihet från sådan stämpel äger rum för svenska statens, Sveriges allmänna hypoteksbanks och konungariket Sveriges stadshypotekskassas obligationer.

Obligation, som utgivits i utlandet, skall, innan den härstädes belånas, försäljes eller på vad sätt det vara må överlåtes, förses

med stämpel enligt nyssnämnda grund. Sådan obligation vare dock fri från stämpel, därest genom vederbörande magistrats påteckning å obligationen styrkes, att den blivit för magistraten uppvisad före den 1 januari 1895.

Sökes på grund av obligation, för vilken ovanstående stämpelavgift icke skolat utgöras, hos offentlig myndighet betalning, skall obligationen förses med stämpel av 25 öre för varje fulla 100 kronor av det kapitalbelopp, för vilket betalning sökes;

dock är obligation fri från sistnämnda stämpel, då på grund därav fordran bevakas i konkurs.

Obligation, som utfärdas endast såsom ersättning för förkommen eller förstörd sådan handling eller i utbyte mot obligation eller obligationer av samma utgivare och med samma räntefot, är fri från stämpel, därest den nya obligationen utfärdas å belopp, icke överstigande det, varå den förkomna, förstörda eller utbytta obligationen lytt, eller, om den nya obligationen skall ersätta flera äldre obligationer, dessas sammanlagda belopp samt den eller de äldre obligationerna varit försedda med stämpel i vederbörlig ordning eller icke skolat med stämpel beläggas. Obligation, som sålunda utfärdas utan att stämpelbeläggas enligt ovan stadgade grunder, skall av obligationsutgivaren förses med anteckning om orsaken därtill.

Därest för särskilda delar av skuldbelopp utfärdats löpande förskrivningar, vilka uppenbarligen äro avsedda att utsläppas i den allmänna rörelsen, gälle angående dylik förskrivning, ändock att den ej betecknats som obligation, vad i denna förordning är om obligation stadgat.

Se för övrigt 15, 16 och 27 §§.

Postremissväxel; se Växel.

Premiekvittens; se Försäkringsbrev.

Promess å aktiebrev; lika med Aktiebrev.

å lottbrev; lika med Lottbrev.

Revers; se Skuldebrev.

Räkning, godkänd, skall, då den för vinnande av inteckning eller betalning hos offentlig myndighet företes, förses med stämpel av 25 öre för varje fulla 100 kronor av det kapitalbelopp, för vilket inteckning eller betalning sökes;

dock är godkänd räkning fri från stämpel, då på grund därav fordran bevakas i konkurs eller inteckning sökes i järnväg.

Servitutsavtal, avhandling därom; lika med avhandling om *Avkomst eller annan förmån av fast egendom*.

Skattelösen av kronojord: brev eller resolution därå, skall, då handlingen

för lagfart företes, förses med stämpel av 5 kronor; dock att dylik handling, på grund varav lagfart sökes för aktiebolag, som icke driver bankrörelse, bör förses med stämpel av 10 kronor.

Skogsavverkning: avhandling därom skall, då den för vinnande av in-teckning företes, förses med stämpel av 60 öre för varje fulla 100 kronor av vad för rättigheten blivit utfäst eller, om detta icke blivit i avhandlingen till visst belopp bestämt, av 6 öre för varje fullt antal av 10 ar utav det upplåtna skogsskiftet.

Sökes på grund av avhandling hos offentlig myndighet betalning, skall avhandlingen förses med särskild stämpel av 25 öre för varje fulla 100 kronor av det kapitalbelopp, för vilket betalning sökes.

Skuldebrev skall, då det för vinnande av in-teckning eller betalning hos offentlig myndighet företes, förses med stämpel av 25 öre för varje fulla 100 kronor av det kapitalbelopp, för vilket in-teckning eller betalning sökes;

dock är skuldebrev fritt från stämpel, då på grund därav fordran bevakas i konkurs eller in-teckning sökes i järnväg.

Se för övrigt 17 och 18 §§.

Testamente om fast egendom skall, då det för lagfart företes, utöver den stämpel, som utgår enligt förordningen om arvsskatt och skatt för gåva, förses med stämpel av 60 öre för varje fulla 100 kronor av egendomens värde.

Se för övrigt 10, 13 och 14 §§.

Undantagskontrakt; se Avkomst av fast egendom.

Växel skall förses med stämpel enligt följande grunder:

a) Växel, som utfärdas inom riket och ställes att å inrikes ort betalas, skall, innan den överlåtes eller till betalning företes, beläggas med stämpel av 50 öre för varje påbörjat belopp av 1,000 kronor, varå växeln lyder;

dock att dylik växel å belopp, ej överstigande 100 kronor, är fri från stämpel, samt att sådan växel å belopp, som överstiger 100 kronor, men icke 300 kronor, skall förses med stämpel av 20 öre, och växel å belopp, som överstiger 300 kronor, men ej 500 kronor, med stämpel av 30 öre.

b) Växel, som utfärdas inom riket och ställes att å utrikes ort betalas eller som är utfärdad å utrikes ort, skall, då den utställes eller, om den utfärdats utom riket, innan den här i riket överlåtes eller till godkännande eller betalning företes, beläggas med stämpel av 50 öre för belopp, ej överstigande 1,000 kronor, och därutöver 50 öre för varje påbörjat tusental kronor, varå den lyder.

Utom i fall, varom här ovan under a) sägs, äger frihet från stämpel för växel rum i följande fall, nämligen

1) för postremissväxel och annan inom riket utfärdad växel, som är betalbar å inrikes ort vid uppvisandet;

2) för växel, som utfärdas inom riket och ställes att å utrikes ort betalas eller är utfärdad å utrikes ort, därest växeln är ställd att vid uppvisandet betalas av medel, som hos bank, annan kreditinrättning eller bankir föras i räkning för utställaren;

3) för växel, som är dragen från utlandet på utlandet och endast är betalbar i utlandet; samt

4) för växel, som ställes att betalas till statsförvaltningen tillhörande allmänt verks eller styrelses order.

Är växel utfärdad i flera exemplar och har ett av dem blivit med föreskriven stämpel försett, vare de övriga från stämpel fria.

Sökes på grund av godkänd eller protesterad växel hos offentlig myndighet betalning, skall växeln förses med särskild stämpel av 25 öre för varje fulla 100 kronor av det kapitalbelopp, för vilket betalning sökes;

dock är växel fri från sistnämnda stämpel, då på grund därav fordran bevakas i konkurs.

Se för övrigt 16 §.

Äktenskapsförord skall, då det för intagande i domstols protokoll företes, förses med stämpel av 5 kronor.

Överlåtelse av kronohemman eller skattlagt krononybygge: avhandling därom skall, då åborätt på grund därav vinnes, förses med stämpel för kronohemman till belopp av 60 öre och för nybygge till belopp av 20 öre för varje fulla 100 kronor av egendomens värde; dock att avhandling, på grund varav åborätt vinnes för aktiebolag, som icke driver bankrörelse, bör förses med stämpel för kronohemman till belopp av 1 krona 20 öre och för nybygge till belopp av 40 öre likaledes för varje fulla 100 kronor av egendomens värde.

Med avhandling förstås i denna paragraf varje skriftligen avfattad handling, evad den har formen av ett mellan två eller flera personer slutet avtal eller icke, vilken i det avseende, varom i varje fall är fråga, medför upplåtelse av rättighet eller åtagande av förpliktelse.

9 §.

Till köpe- och bytesbrev, på grund varav lagfart sökes, bestå kontrahenterna hälften vardera till stämpeln, om ej annorlunda därom slutat är.

Då lagfart sökes å fång, som skett genom inrop å exekutiv auktion eller i enlighet med gällande författningar om jords eller lägenhets avstående för allmänt behov eller om avledning av vatten, skall dock stämpeln av lagfartssökanden ensam gäldas.

10 §.

Då stämpelavgift skall utgå efter värdet av fast egendom, må detta icke upptagas lägre än nästföregående årets taxeringsvärde, men skall, vad angår köp av fast egendom eller överlåtelse av kronohemman eller nybygge, beräknas efter den i penningar bestämda köpe- eller lösekillingen, så framt denna överstiger nämnda värde.

I fråga om fast egendoms taxeringsvärde må debetsedel, så upprättad som gällande uppbörsreglemente föreskriver, äga lika vitsord med av vederbörande tjänsteman utfärdat taxeringsbevis.

Finnes för fast egendom icke särskilt taxeringsvärde, skall såsom sådant anses det värde, vartill egendomen skattas enligt intyg av trovärdiga män eller efter domarens prövning.

11 §.

Där uti avhandling om nyttjanderätt till fast egendom avgälden är bestämd att under olika år av legotiden utgå med olika belopp, beräknas stämpelavgiften å den högsta avgäld, som för något år utgöres.

I avgälden ingående persedlar eller tjänstbarheter beräknas efter det värde, vartill de vid upplåtelsen uppskattats, eller, där visst värde därvid icke blivit dem åsatt, efter senast fastställda markegångspris, så framt de i markegångstaxa finnas upptagna, men eljest efter det i orten gängse pris.

12 §.

Uppskattning av livräntas kapitalvärde sker med användande av de vid denna förordning fogade tabeller I och II.

13 §.

Har fast egendom, belägen inom särskilda domstolars områden, blivit upplåten under ägande- eller nyttjanderätt genom en handling, varå lagfart eller inteckning sökes, skall denna handling förses med stämpel efter fulla värdet vid den domstol, där den först företes.

14 §.

Fideikommissbrev ävensom annat testamente eller avhandling om gåva, då enligt bestämmelserna däri fast egendom skall övergå till flera personer efter varandra, förses med stämpel varje gång, då, efter det egendomen övergått till ny innehavare, lagfart därå sökes.

15 §.

Den obligationsutgivare, som här i riket utlämnar obligation, dagtecknad före den 1 januari 1895, skall förse obligationen med anteckning om dagen, då den utlämnas.

16 §.

Då handling, lydande å utländskt myntslag, skall beläggas med stämpel i förhållande till det i handlingen uttryckta värde, skall det utländska myntslagets värde i svenskt mynt beräknas efter den vid tiden för stämpelbeläggningen gällande växelkurs, vartill på den ort, där stämpelbeläggningen sker, eller på närmaste inländska växelplats växlar, utställda i det främmande myntslaget och lydande på betalning vid uppvisandet, köpas.

17 §.

Därest handling, vilken för vinnande av lagfart, inteckning eller betalning varit inför offentlig myndighet företedd och därvid blivit försedd med stämpel, ånyo i samma avseende som tillföre ingives, äge, med undantag för de fall, som i 14 § omförmälas, förnyad stämpelbeläggning ej rum.

Samma stadgande gälle, där på grund av skuldebrev eller annat fordringsbevis betalning sökes för belopp, för vilket inteckning tillföre varit sökt, eller där inteckning sökes för belopp, för vilket betalning tillföre varit sökt.

Äskas med avseende å inteckning i fast egendom eller tomträtt sådan åtgärd, som omförmäles i 21, 26, 27 eller 34 § av förordningen den 16 juni 1875 angående inteckning i fast egendom eller i 10 eller 14 § av lagen den 14 juni 1907 om inteckning i tomträtt, skall den handling, som för sådant ändamål ingives jämte den gamla inteckningshandling, icke beläggas med stämpel.

18 §.

Då på grund av skuldebrev eller annan handling betalning hos offentlig myndighet sökes och därvid i stället för huvudskriften företes avskrift, bör denna förses med den för huvudskriften stadgade stämpel.

Styrkes med intyg av domare, magistratsperson eller kronobetjänt, att huvudskriften blivit försedd med stämpel för det belopp, varför betalning sökes, eller för någon del därav, eller visas, att tillförene in-teckning eller betalning varit för samma belopp eller någon del därav hos offentlig myndighet sökt, belägges dock avskriften icke med stämpel i vidsträcktare mån än till det belopp, som för huvudskriften brister.

19 §.

Från stämpelavgift enligt denna art. är kronan befriad.

Frihet från stämpel enligt denna art. äger jämväl rum för handlingar, vilka enligt lagen om konsularjurisdiktion den 5 juni 1909 ingivas till konsulardomare eller konsularrätt.

III ART.

Om återfående av erlagd stämpelavgift.

20 §.

1. Vill någon föra talan om återfående av stämpelavgift, som av ämbets- eller tjänsteman debiterats eller i enlighet med dennes tillsägelse blivit erlagd för sådan handling, vars stämpelbeläggning enligt 35 § skall i hovrätt granskas, må dylik talan inom sex månader från det klandrade stämpelbeläggnings ägt rum anhängiggöras i den hovrätt, varunder ämbets- eller tjänstemannen lyder. Part, som ej nöjes åt hovrättens beslut, så ock advokatfiskalen i hovrätten, där han finner sådant nödigt för bevarande av kronans rätt, äga mot beslutet fullfölja talan genom besvär, vilka skola till Konungen ingivas inom den tid, som i 30 kap. 23 § rättegångsbalken stadgas.

2. Har, sedan stämpelavgift jämlikt 8 § erlagts för promess å aktie- eller lottbrev, den å promessen grundade aktie- eller andels-

rätten till följd av utebliven betalning blivit förverkad, må stämpelavgiften på ansökan kostnadsfritt återbekommas i den ordning, som i fråga om restitution av kronoutskylder är föreskriven.

21 §.

Förmår i fall, som avses i 20 § 1 mom., den, vilkens rätt är av skedd stämpelbeläggning beroende, visa, att talan om återfående av för högt debiterad stämpelavgift icke kunnat av honom föras i den ordning, som i samma paragraf är föreskriven, ankomme efter därom gjord ansökan på Konungen att efter prövning av föreliggande omständigheter förordna om restitution av vad i stämpelavgift för mycket erlagts.

Vad sålunda är stadgat gälle ock, där någon i fall, varom i denna art. icke eljest är stadgat, måst vidkännas stämpelavgift, som antingen alldeles icke bort utgå eller bort utgå med lägre belopp än det erlagda.

IV ART.

Om stämplarna och deras tillhandahållande.

22 §.

1. Stämplars skola vara att tillgå av följande slag, nämligen:

- a) helarksstämplars à 50 öre samt 1, 1.25, 1.50, 2 och 3 kronor,
- b) enkla och dubbla belägningsstämplars à 5, 10, 15, 20, 25, 30, 40, 50, 60, 75 och 80 öre samt 1, 1.20, 1.50, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 12, 12.50, 15, 20, 25, 30, 50, 75, 100, 200, 500, 1,000 och 5,000 kronor, samt
- c) bank- och växelstämplars à 20, 30 och 50 öre samt 1, 1.50, 2, 2.50, 3, 3.50, 4, 4.50, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 12, 12.50, 15, 20, 25, 30, 50, 75 och 100 kronor.

Dessutom äger stämpling av blanketter till aktiebrev, lottbrev, promesser, andelsbevis, delaktighetsbevis och obligationer rum i den ordning, 27 § föreskriver.

2. När till en handling, som skall föras med stämpel, erfordras sådan till större belopp, än en stämpel innehåller, må två eller flera stämplars begagnas.

Där stämpelbeloppet utfaller i sådant tal, varå stämpel ej finnes och vartill flera stämplars å mindre värden ej kunna sammanjämkas, skall stämpel å det lägre värde, som är sagda tal närmast, begagnas.

23 §.

Till handlingar, som för vinnande av lagfart eller inteckning vid domstol företes, till äktenskapsförord, morgongåvobrev och avhandlingar om lösöreköp, vilka till underdomstol ingivas, skola begagnas dubbla beläggningsstämplar.

Till växel och annan handling, som enligt 8 § skall lika med växel stämpelbeläggas, ävensom till bevis om insättning å depositionsräkning hos bank eller bankir samt å kapitalräkning eller annan räkning, därå penningar mot särskilt bevis mottagas för att först efter viss tid eller viss tid efter uppsägning återbetalas, skola, utom för utgörande av den särskilda stämpel, varmed handlingen skall förses, då på grund därav betalning sökes hos offentlig myndighet, användas sådana bank- och växlestämplor, om vilka i 22 § 1 mom. c) förmäles; och må sådana stämplor icke användas för beläggning av andra än nu nämnda handlingar.

24 §.

Beläggningsstämplar anbringas på det sätt, att den enkla beläggningsstämpeln och den med nr 1 märkta delen av den dubbla å handlingen fästas med hela den limmade sidan.

25 §.

Då handling förses med beläggningsstämpel, skall denna, med angivande av datum, makuleras genom lämplig påteckning, färg- eller svartstämpling.

Den, som till offentlig myndighet ingiver handling, som skall förses med dubbel beläggningsstämpel, skall, där icke enligt 34 § 3 stycket stämpeln skall makuleras av vederbörande ämbets- eller tjänsteman, makulera den med nr 1 märkta delen, varemot den andra delen makuleras av ämbets- eller tjänstemannen.

26 §.

Generalpoststyrelsen skall å samtliga postanstalter tillhandahålla allmänheten stämplor av de särskilda slag, som enligt denna författning skola vara att tillgå.

Därest å postanstalt befintligt stämpelförråd icke innehåller stämplat till det belopp eller av det slag, som i gjord rekvisition begäres, åligger det postanstaltens föreståndare att så snart ske kan anskaffa och rekvirenten tillhandahålla de rekvirerade stämplatarna ävensom att underrätta rekvirenten om dagen, då stämplatarna kunna till honom utlämnas.

Ett exemplar av denna förordning skall hållas för allmänheten tillgängligt å varje postanstalt.

Huru försäljning av stämplat i vissa fall ombesörjes av ämbets- och tjänstemän (*stämpelförsäljare*), stadgas i 28 och 33 §§.

27 §.

Då aktiebrev, lottbrev, promesser, andelsbevis, delaktighetsbevis eller obligationer enligt 8 § skola förseas med stämpel, skall detta äga rum sålunda, att stämpling av blanketterna till aktiebreven, lottbreven, promesserna, bevisen eller obligationerna sker genom generalpoststyrelsens försorg. Den, som vill låta stämpla dylika blanketter, anmäla sig därom skriftligen hos generalpoststyrelsen med bifogande av blanketterna samt tvefald uppgift å dessas valör och antalet av varje valör. Generalpoststyrelsen fastställer därefter det belopp, med vilket stämpel enligt bestämmelserna i denna förordning skall utgöras, och låter, sedan det erforderliga stämpelbeloppet blivit inbetalt, verkställa stämplingen.

Talan mot generalpoststyrelsens beslut i fråga om stämpelbeloppet fullföljes i enahanda ordning, som är stadgad för överklagande av generalpoststyrelsens beslut i allmänhet.

28 §.

Ämbets- eller tjänsteman, vilken har att å tjänstens vägnar mottaga handling, som enligt II art. skall vid företeendet inför offentlig myndighet förseas med stämpel, vare, därest han hos generalpoststyrelsen anmält, att han tillhandahåller dylika stämplat, berättigad och förpliktad att å det ställe, där handlingen skall mottagas, försälja till densamma erforderliga stämplat, och skola i sådant fall stämplatarna hos honom köpas och stämpelbeläggningsen av honom verkställas.

Har anmälan, varom ovan sägs, gjorts av ordinarie tjänst innehavare, medför densamma enahanda rättighet och förpliktelse jämväl för den, som under ledighet för honom förordnats att helt eller delvis bestrida ämbetet eller tjänsten, därest icke den tillförordnade hos generalpoststyrelsen gör anmälan, att han icke vill utöva stämpelförsäljningen.

Därest ordförande i häradsrätt icke är stämpelförsäljare, åligger det generalpoststyrelsen att föranstalta därom, att under pågående lagtima ting stämplat tillhandahållas allmänheten å tingsstället eller i dess närhet.

Ett exemplar av denna förordning ävensom av förordningen om arvsskatt och skatt för gåva skall tillställas ämbets- eller tjänsteman, som i denna paragraf avses, och av denne hållas tillgängligt för en var, som önskar därav taga del.

29 §.

Har stämpelförsäljare, varmed i denna förordning förstås såväl ämbets- eller tjänsteman, som jämlikt 28 § utövar stämpelförsäljning, som ock ämbets- eller tjänsteman, vilken har att å tjänstens vägnar stämpelbelägga utgående expeditioner, hos generalpoststyrelsen för sin uppbörd ställt av styrelsen godkänd borgen eller ock nedsatt obligationer eller avlämnat försäkringsbrev i enlighet med därom gällande föreskrifter, äge han efter rekvisition hos generalpoststyrelsen erhålla stämplat i räkning inom det belopp, för vilket säkerhet blivit av honom ställd.

30 §.

Har genom misskrivning eller annorledes stämpel blivit för sitt ändamål obrukbar, må densamma, helarksstämpel likväl allenast så framt det blad, varå stämpeln är satt, är ostympat, hos generalpoststyrelsen eller å postanstalt utbytas mot annan stämpel. Dylikt utbyte må även äga rum för stämpel å växel, som på grund av uteblivet godkännande återgått till växelutställaren, då av denne blivit styrkt, att godkännande å växeln icke erhållits, ävensom för stämpel, som oriktigt blivit använd till handling, för vilken stämpel av annat slag skolat nyttjas. Vid utbyte, som här är omförmält, skall för varje stämpel betalas 6 öre.

Stämplat till underskrivna expeditioner må avgiftsfritt på enahanda sätt utbytas, så vida behörigen styrkes, att expeditionerna icke varit för ändamålet begagnade eller att lösen för dem icke erhållits.

31 §.

Kostnaden för stämplat tillverkning och försändning ävensom för de enligt denna förordning kontant utgående stämpelprovisioner samt

andra av stämpelväsendets handhavande omedelbart föranledda kostnader, som icke äro att hänföra till avlöning åt postverkets tjänstemän, utbetalas av generalpoststyrelsen och avföras å anslaget till stämpelomkostnader.

32 §.

Generalpoststyrelsen äger utfärda närmare bestämmelser om stämpelars tillhandahållande å postanstalterna ävensom om utbyte av stämpelar.

V ART.

Om tillsyn å stämpelavgiftens utgörande.

33 §.

Ansvarighet därför, att expedition i vederbörlig ordning förses med stämpel, åligger vid statsdepartementen och hovexpeditionen den tjänsteman, till vilkens tjänstebefattning hör att hålla expeditionen vederbörande till handa, samt vid övriga myndigheter den tjänsteman, som för expeditionen ansvarar; dock att, där annan tjänsteman vederbörligen förordnats att stämpelbeläggningen verkställa, ansvarigheten åligger denne.

Till kontroll därå, att fullmakt, konstitutorial eller annan handling, som grundlägger rätt att uppbära avlöning, blivit behörigen stämpelbelagd, skall vid varje årsredogörelse över utbetalta avlöningsmedel redogöraren foga särskild förklaring av innehåll, att envar av de i redogörelsen upptagna löntagare, som under året tillträtt tjänst eller sådan löneförhöjning, som påkallat utgörande av stämpelavgift, för redogöraren uppvisat den handling, på grund av vilken avlöning blivit till honom utbetald, samt att den företedda handlingen därvid befunnits vara belagd med stämpel till behörigt belopp. Har under året icke förekommit sådan förändring i avseende å den i redogörelsen upptagna personalens avlöning, som påkallat utgörande av stämpelavgift, skall detta förhållande i redogörelsen särskilt anmärkas.

34 §.

Ämbets- eller tjänsteman, notarius publicus eller mäklare, till vilken stämpel underkastad handling ingives, bör tillse, att handlingen är be-

hörigen försedd med stämpel, och att stämpeln är makulerad på sätt i 25 § föreskrives.

Är handlingen icke behörigen försedd med stämpel och erlägges ej genast efter erhållen tillsägelse penningar till det felande stämpelbeloppet eller, där ämbets- eller tjänstemannen ej är stämpelförsäljare, nämnda stämpelbelopp, må handlingen icke mottagas. Ämbets- eller tjänsteman, som uppburit betalning för dubbel beläggningsstämpel, utan att handlingen samtidigt därmed stämpelbelagts, åligger att med användande av tryckta, i löpande följd numrerade blanketter omedelbart och utan ersättning lämna kvitto å sålunda uppburna medel samt därvid anteckna kvittots huvudsakliga innehåll å en till blanketterna hörande, på samma sätt numrerad talong.

Då ämbets- eller tjänsteman jämlikt 28 § verkställer stämpelbeläggning av handling, som ingives till offentlig myndighet, åligger honom ock att utan ersättning makulera stämpeln. Är i annat fall stämpel till ingiven handling ej vederbörligen makulerad, bör ämbets- eller tjänstemannen, notarius publicus eller mäklaren besörja fullgörandet därav mot ersättning för besväret därmed av 5 öre för varje stämpel; dock må denna ersättning ej beräknas för flera stämplat än det minsta antal, som för handlingen erfordras.

35 §.

Då renoverat exemplar av underrätts protokoll över lagfarter, inteckningar, äktenskapsförord samt bouppteckningar, testamenten, som vid domstolen bevakas, morgongåvobrev och avhandlingar om lösöreköp till hovrätt insändas, skola därvid fogas de med nr 2 märkta delarna av de dubbla beläggningsstämplar, med vilka de till protokollen hörande, i denna förordning avsedda handlingar blivit försedda; börande dessa stämpeldelar antingen fasthäftas i brädden vid den paragraf av protokollet, där det ärende, som föranlett stämpelbeläggningsen, förekommer, eller ock, med domstolens sigill genomdragna, särskilt medfölja protokollet med åtecknad hänvisning, till vilka paragrafer de höra.

36 §.

1. De insända stämpeldelarna skola i hovrätterna granskas och med protokollen jämföras av den eller de tjänstemän, som enligt den för vederbörande hovrätt gällande arbetsordning fått berörda arbete sig ålagt; och bör, i händelse granskningen utförts av annan tjänsteman

än advokatfiskalen, de vid densamma befunna felaktigheter hos advokatfiskalen anmälas. För alla under ett år avlämnade protokoll bör granskningsarbetet vara fulländat senast inom slutet av det nästföljande året.

2. Finner advokatfiskalen på grund av anmärkning, som vid den i 1 mom. omförmälda granskning förekommit, anledning att mot ämbets- eller tjänsteman anställa åtal för fel eller försummelse i avseende å stämpelbeläggning, förfares på sätt 50 § stadgar. Advokatfiskalen vare jämväl obetaget att, där han för bevarande av kronans rätt finner sådant nödigt, i hovrätten föra talan mot enskild part om utgivande av felande stämpelbelopp.

37 §.

Å brädden av de i 35 § omförmälda protokoll bör, i avseende å handling, vars stämpelbeläggning skall i hovrätt redovisas, göras anteckning dels om värdet, som ligger till grund för stämpelberäkningen, dels ock om stämpelns belopp.

På enahanda sätt bör i fråga om handling, som förut blivit försedd med stämpel för hela eller någon del av det värde, efter vilket stämpeln eljest skolat beräknas, antecknas när och varest stämpelbeläggningen ägt rum.

38 §.

Å stämplat, som blivit till hovrätt insända, må kvitto kunna erhållas, därest avsändaren avlämnar två lika lydande, av honom underskrivna förteckningar å stämplatarnas antal och sammanräknade belopp, av vilka förteckningar den ena kvarstannar hos hovrätten, den andra återställes kvitterad.

VI ART.

Om uppbörd och redovisning.

39 §.

Stämpelförsäljare, som i räkning mottagit stämplat, åligger att inom åtta dagar efter varje kvartals slut till generalpoststyrelsen inleverera under kvartalet influtna stämpelmedel. Stämpelmedel, som leve-

reras, åtföljas av reversal i två exemplar, av vilka det ena kvitterat återställs till stämpelförsäljaren.

Sådana reversal skola ock avlämnas av stämpelförsäljare, som, vid inköp av stämplat mot kontant betalning, önskar erhålla kvitto å de inbetalda medlen.

Stämpelförsäljare, som, enligt vad i 34 § sägs, uppburit betalning för dubbel beläggningsstämpel utan att handlingen samtidigt därmed stämpelbelagts, åligger att, så snart lämpligen ske kan och minst en gång i månaden, till generalpoststyrelsen inleverera vad sålunda må hava influtit, med bifogande därvid av den del av den i samma paragraf omförmälda talong, som motsvarar de utfärdade kvittona. Sålunda överlämnad del av talong skall i generalpoststyrelsen undergå behörig granskning.

40 §.

Varje år å sista söckendagen skall genom Kungl. Maj:ts befallningshavandes försorg hos stämpelförsäljare, som, enligt vad generalpoststyrelsen hos Kungl. Maj:ts befallningshavande anmält, erhållit stämplat i räkning, inventering anställas till utrönande, huru mycket av mottagna stämplat är osålt; och må därvid hos domare på landet stämplat, som blivit använda till sådana, något årets ting tillhörande expeditioner, vilka vid inventeringstillfället, enligt intyg av förrättningsmannen, kronfogde eller länsman, ännu icke äro utlösta, i instrumentet över förrättningen upptagas såsom osålda.

Inom den 15 januari skola av Kungl. Maj:ts befallningshavande till generalpoststyrelsen insändas instrumenten över de hos försäljningsmännen sålunda hållna inventeringar.

Jämväl å annan tid må, när omständigheterna därtill föranleda, inventering i enahanda ordning hos stämpelförsäljare kunna äga rum och skall då tillika redovisning avgivas för vad av mottagna stämplat icke finnes i behåll.

41 §.

Stämpelförsäljare, som i räkning mottagit stämplat eller som för uppbörd av kontant inköpta stämplat önskar komma i åtnjutande av ersättning, varom i 42 § stadgas, skall föra och för kalenderår avsluta redogörelse över mottagna stämplat och vad därför i penningar inflyter; börande av stämpelförsäljare, som i räkning mottagit stämplat, redo-

görelsen jämte kvittenserna å vad under året i penningar levererats vara avlämnad till generalpoststyrelsen sist den 15 januari nästföljande år vid vite av en krona för varje dag stämpelförsäljaren därutöver med redogörelse utebliver.

Samtidigt härmed skall jämväl ännu icke levererad del av stämpelmedlen för året inlevereras till generalpoststyrelsen, vid påföljd i annat fall, att stämpelförsäljaren anses hava försålt alla av honom mottagna stämplat; och åligger i följd härav generalpoststyrelsen att genast låta indriva det däremot svarande, dittills icke redovisade belopp jämte laga ränta därå.

Stämpelförsäljare vare berättigad att till generalpoststyrelsen återleverera osålda stämplat mot återbekommande av för dem erlagd betalning efter avdrag av det belopp, som han må hava såsom provision för samma stämplat uppburit.

42 §.

I redovisning för stämplat äger stämpelförsäljare såsom ersättning för besvär och kostnader räkna sig till godo, i Stockholm två procent samt i övriga städer och å landet tre procent av det belopp, för vilket stämplat försålts, till och med en årlig försäljningssumma av 20,000 kronor, dock att ordförande i häradsrätt må, även om han är boende i Stockholm, tillgodoföra sig provision med tre procent. För överskjutande belopp till och med 200,000 kronor beräknas provisionen efter en procent och för belopp utöver 200,000 kronor efter en tiondedels procent. Stämpelförsäljare må i sin försäljningssumma inräkna jämväl de belopp, för vilka, med stöd av de om anstånd med skatts erläggande i förordningen om arvsskatt och skatt för gåva givna bestämmelser, anstånd medgivits och för vilka han styrker sig hava överlämnat behöriga skuldförbindelser till Kungl. Maj:ts vederbörande befallningshavande.

Har på grund av oriktig debitering genom laga kraft ägande beslut förordnats, att erlagd stämpelavgift må återbekommas, skall därå belöpande provision gå åter.

Har samma ämbete eller tjänst under ett kalenderår uppehållits av flera personer, vilka var för sig varit stämpelförsäljare, skall provisionen för de stämplat, som blivit av dessa personer tillsammans försålda, beräknas såsom om alla stämplatarna försålts av endast en person, varefter det härvid uppkommande samfällda provisionsbeloppet skall fördelas mellan de olika försäljarna efter förhållandet mellan de belopp,

vartill provisionen för en var av dem skulle hava uppgått, därest den beräknats allenast på hans försäljningssumma.

Skall provisionsbelopp fördelas mellan flere stämpelförsäljare på sätt här ovan sägs, äge generalpoststyrelsen att, sedan samtliga dessas redogörelser för det ifrågavarande året inkommit och blivit granskade samt bruttoförsäljningssumman för under året försålda stämplat behörigen inlevererats, till en var av försäljarna utbetala den honom tillkommande andel i det samfällda provisionsbeloppet.

43 §.

I fråga om tillsyn å stämpelförsäljning, som äger rum å postanstalterna, ävensom beträffande uppbörd och redovisning av dit influtna stämpelmedel äger generalpoststyrelsen utfärda nödiga bestämmelser.

44 §.

På framställning av stämpelförsäljare eller föreståndare för postanstalt äger generalpoststyrelsen efter föregången granskning att för sådana stämplat, vilka enligt 30 § få utbytas, bevilja avskrivning i räkenskapen emot den i nämnda paragraf stadgade avgift, där sådan skall utgå; börande å varje stämpel, för vilken avskrivning sålunda medgives, medelst färg- eller svartstämpling anbringas ordet »makulerad».

Innan avskrivning beviljats, må stämplat i räkenskapen upptagas såsom behållning.

45 §.

1. De för varje månad influtna stämpelmedlen skola av generalpoststyrelsen inlevereras till statskontoret inom utgången av den påföljande månaden.

2. Generalpoststyrelsen har att inom den 1 april till kammarrätten överlämna ej mindre en över stämpeluppbörden i riket upprättad redogörelse för det nästföregående kalenderåret jämte bestyrkta förteckningar över de vid årsskiftet hos generalpoststyrelsen och å postanstalterna inneliggande förråd av stämplat än även försäljningsräkningarna och instrumenten över de hos stämpelförsäljarna hållna inventeringar.

VII ART.

Om ansvar för överträdelse av denna författning.

46 §.

Fel eller försummelse av ämbets- eller tjänsteman, notarius publicus eller skeppsklarerare vid fullgörande av vad enligt denna författning honom åligger, så ock försummelse av mäklare att förse av honom utfärdad handling med föreskriven stämpel anses efter allmän lag.

47 §.

1. Den, som utgiver, överlåter eller till godkännande eller betalning företer växel eller annan handling, som enligt 8 § skall lika med växel stämpelbeläggas, utan att, där handlingen skolat förseas med stämpel, fullgöra vad honom i sådant avseende åligger, så ock den, som utgiver bevis om insättning å depositionsräkning hos bank eller bankir eller å kapitalräkning utan att därvid förse beviset med föreskriven stämpel, böte tio gånger den felande stämpelns belopp; dock vare minsta bot fem kronor.

2. Åsidosätter någon vad i 8 § finnes föreskrivet om stämpelbeläggning av aktie- eller lottbrev eller andels- eller delaktighetsbevis, då det utfärdas av aktiebolag, solidariskt bankbolag, annat bolag, som driver bankrörelse, eller kommanditbolag, eller av sålunda utfärdad promess å aktie- eller lottbrev, böte tio gånger den felande stämpelns belopp; dock vare minsta bot tjugufem kronor.

3. Den obligationsutgivare, som utlämnar obligation utan att därvid förse handlingen med stadgad stämpel, så ock den, som belånar, försäljer eller på vad sätt det vara må överlåter i utlandet utgiven obligation, utan att handlingen är försedd med föreskriven stämpel eller sådan påteckning av magistrat, som här ovan under rubriken obligation i 8 § omförmåles, skall böta tjugu gånger den felande stämpelns belopp; dock vare minsta bot tjugufem kronor;

4. Den obligationsutgivare, som här i riket utlämnar obligation, dagtecknad före den 1 januari 1895, samt underlåter att förse obligationen med den i 15 § föreskrivna anteckning, skall böta tjugu gånger den å handlingen belöpande stämpelns belopp; dock vare minsta bot tjugufem kronor.

Varder, enligt vad i 8 § stadgas, aktie- eller lottbrev, andels- eller delaktighetsbevis eller obligation, som utlämnas i ersättning för eller utbyte mot annan dylik handling, ej belagd med stämpel, och underlåter någon, som är pliktig förse aktie- eller lottbrevet, andels- eller delaktighetsbeviset eller obligationen med anteckning om orsaken därtill, att verkställa sådan anteckning, straffes med böter från och med tio till och med etthundra kronor.

5. Utgivare av köpe- eller bytesbrev om fartyg skall för underlåtenhet att vid utgivandet förse dylik handling med stadgad stämpel, böta två gånger den felande stämpelns belopp; dock vare minsta bot tjugufem kronor.

6. Där handling, i avseende å vars stämpelbeläggning ansvar i 1, 2, 3 eller 5 mom. stadgas, icke blivit av den, vilken stämpelbeläggningen ålegat, försedd med behörig stämpel, vare även den, vilken såsom bevis om förvärvad rättighet mottager handlingen eller densamma för annans räkning försäljer, belånar eller till godkännande eller betalning företer utan att belägga den med felande stämpel, underkastad det för felaktig eller försummad stämpelbeläggning av handlingen stadgade ansvar.

7. Köpare eller säljare av fast egendom, som genom avtal om betalning utöver vad den för lagfarts vinnande företedda köpeavhandling innehåller eller genom erläggande eller mottagande av sådan betalning föranlett, att honom åliggande stämpelavgift icke utgjorts för hela det belopp, som betingats för den fasta egendomen med vad därtill hörer, skall böta två gånger den felande stämpelns belopp, dock ej under tjugufem kronor.

8. Har någon i skriftlig förklaring, varom i 8 § under rubriken: Köp av fast egendom stadgas, mot bättre vetande lämnat oriktigt meddelande och därigenom föranlett, att stämpelavgift å något fång till fast egendom icke blivit erlagd, böte från och med fyra till och med tio gånger det felande stämpelbeloppet; dock vare minsta bot tjugufem kronor.

9. I de fall, varom sägs i denna paragraf, följ e ock skyldighet att ersätta kronans förlust.

48 §.

Har någon, som i de fall, om vilka i 47 § förmäles, är skyldig förse handling med stämpel, försummat att makulera stämpel, varmed handling blivit belagd, vare påföljden böter fem kronor.

49 §.

Har ämbets- eller tjänsteman tillhandahållit annan ämbets- eller tjänsteman stämplars i syfte att på detta sätt bereda sig eller den andre stämpelprovision till högre belopp än som skolat utgå, därest en var av dem redovisat för de stämplars, som tillhört hans stämpeluppbörd, straffes såsom för tjänstefel efter allmän lag.

Detsamma gälle ock, därest ämbets- eller tjänsteman till allmänheten försäljer stämplars i andra fall eller i större omfattning än denna förordning medgiver, i syfte att därigenom bereda sig provision å de sålunda försålda stämplarna.

50 §.

Åtal mot ämbets- eller tjänsteman för överträdelse av denna förordning anhängiggöres och utföres i den ordning, som i avseende på åtal för tjänstefel i allmänhet är föreskriven; dock att tiden för anställande av åtal för fel eller försummelse i avseende å stämpelbeläggning, för vilken enligt 35 § skall i hovrätt redovisas, beräknas till två år från den dag, då renoverat protokoll till hovrätten inkommit.

51 §.

De i 47 och 48 §§ omförmälda förseelser åtalas av allmän åklagare vid allmän domstol.

Mål, som angår brist hos stämpelförsäljare i uppbörden för de till honom utlämnade stämplars, handlägges i den ordning, som är för balansmål stadgad.

52 §.

Böter enligt denna förordning förvandlas vid bristande tillgång efter allmän strafflag.

53 §.

1. Av böter och annat skadestånd, än i 2 mom. här nedan sägs, som enligt denna förordning ådömas, tillfalle hälften åklagaren och hälften kronan.

2. Har på grund av anmärkning vid den i 36 § omnämnda granskning högre stämpelbelopp, än vid handlings stämpelbeläggning varit beräknat, kommit statsverket till godo, utgår anmärkningsarvode å dessa medel med femton procent, vilket arvode, i händelse granskningen verkställts av advokatfiskalen, tillfaller denne men eljest fördelas mellan advokatfiskalen och den tjänsteman, som verkställt granskningen, med hälften till vardera.

Om stämpelavgift för arv, testamente och gåva, om stämpelavgift för spelkort, om stämpelavgift för försäljning av punsch, arrak och rom samt om stämpelavgift vid köp och byte av fondpapper är särskilt stadgat.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 1914.

Tabell I

utvisande kapitalvärdet, efter en räntefot av 5 %, av en livränta eller annan förmån, som vid slutet av varje år under en persons av *mankön* livstid utgår med belopp eller till värde av 1 krona (grundad å statistiska centralbyråns dödlighetstabell för årtiondet 1891—1900).

Ålder	Kapitalvärde	Ålder	Kapitalvärde	Ålder	Kapitalvärde	Ålder	Kapitalvärde
0	14,99	30	15,54	60	9,58	90	1,70
1	16,70	31	15,43	61	9,29	91	1,58
2	17,07	32	15,31	62	8,99	92	1,43
3	17,23	33	15,19	63	8,68	93	1,34
4	17,32	34	15,05	64	8,38	94	1,27
5	17,37	35	14,91	65	8,07	95	1,23
6	17,38	36	14,77	66	7,77	96	1,19
7	17,37	37	14,62	67	7,45	97	1,14
8	17,34	38	14,48	68	7,14	98	1,06
9	17,30	39	14,32	69	6,83	99	1,01
10	17,24	40	14,15	70	6,52	100	1,00
11	17,18	41	13,98	71	6,21	101	0,93
12	17,10	42	13,81	72	5,89	102	0,72
13	17,01	43	13,62	73	5,59	103	0,36
14	16,92	44	13,44	74	5,29		
15	16,82	45	13,24	75	4,98		
16	16,72	46	13,04	76	4,69		
17	16,63	47	12,83	77	4,40		
18	16,55	48	12,62	78	4,13		
19	16,46	49	12,40	79	3,87		
20	16,39	50	12,18	80	3,61		
21	16,32	51	11,95	81	3,36		
22	16,26	52	11,71	82	3,12		
23	16,19	53	11,46	83	2,91		
24	16,11	54	11,30	84	2,71		
25	16,03	55	10,95	85	2,53		
26	15,94	56	10,69	86	2,34		
27	15,85	57	10,42	87	2,15		
28	15,76	58	10,15	88	1,96		
29	15,65	59	9,87	89	1,81		

Utgår livräntan i stället vid slutet av varje halvår, ökas kapitalvärdet med 0,25. Utgår den vid slutet av varje kvartal, ökas det med 0,375. Utgår den vid början av varje år, ökas det med 1.

Bihang till Riksdagens protokoll 1913. 1 saml. 151 häft. (Nr 200—202.) 7

Tabell II

utvisande kapitalvärdet, efter en räntefot av 5 %, av en livränta eller annan förmån, som vid slutet av varje år under en persons av *kvinnkön* livstid utgår med belopp eller till värde av 1 krona (grundad å statistiska centralbyråns dödlighetstabell för årtiondet 1891—1900).

Ålder	Kapitalvärde	Ålder	Kapitalvärde	Ålder	Kapitalvärde	Ålder	Kapitalvärde
0	15,41	30	15,84	60	10,09	90	1,96
1	16,82	31	15,74	61	9,79	91	1,82
2	17,17	32	15,64	62	9,49	92	1,69
3	17,32	33	15,53	63	9,17	93	1,58
4	17,40	34	15,41	64	8,85	94	1,47
5	17,46	35	15,29	65	8,53	95	1,38
6	17,48	36	15,17	66	8,21	96	1,29
7	17,47	37	15,04	67	7,89	97	1,21
8	17,45	38	14,90	68	7,59	98	1,17
9	17,42	39	14,76	69	7,24	99	1,15
10	17,37	40	14,62	70	6,92	100	1,14
11	17,31	41	14,47	71	6,61	101	1,09
12	17,24	42	14,31	72	6,28	102	0,94
13	17,17	43	14,15	73	5,98	103	0,68
14	17,11	44	13,97	74	5,66	104	0,33
15	17,02	45	13,79	75	5,36		
16	16,95	46	13,60	76	5,07		
17	16,88	47	13,40	77	4,78		
18	16,80	48	13,19	78	4,50		
19	16,73	49	12,97	79	4,23		
20	16,66	50	12,75	80	3,97		
21	16,59	51	12,52	81	3,73		
22	16,52	52	12,28	82	3,48		
23	16,44	53	12,04	83	3,25		
24	16,37	54	11,79	84	3,03		
25	16,29	55	11,52	85	2,82		
26	16,21	56	11,25	86	2,62		
27	16,13	57	10,97	87	2,43		
28	16,04	58	10,68	88	2,27		
29	15,94	59	10,39	89	2,12		

Utgår livräntan i stället vid slutet av varje halvår, ökas kapitalvärdet med 0,25. Utgår den vid slutet av varje kvartal, ökas det med 0,375. Utgår den vid början av varje år, ökas det med 1.

Nr 00.

T a l o n g.

Till inköp av stämplat för:

bouppteckning efter (N. N.)

gåvobrev av (N. N.) ang. (1 mtl N. N.)

testamente av (N. N.) ang. ($\frac{1}{2}$ mtl N. N.)

köpebrev ang. ($\frac{3}{4}$ mtl N. N.)

bytesbrev ang. ($\frac{1}{4}$ mtl N. N.)

skuldebrev av (N. N.) för inteckning i (lägenheten
N. N.)

.....
.....
hava den 19 till domhavanden i
..... avlämnats 000 kronor 00 öre.

Anm. Av de inbetalda medlen äro sedermera
den 19 återburna för högt beräk-
nade kr. öre.

Nr 00.

Kvitto å mottagna stämpelförskottsmedel.

Till inköp av stämplat för:

bouppteckning efter

gåvobrev av ang.

testamente av ang.

köpebrev ang.

bytesbrev ang.

skuldebrev av för inteckning i

hava den 19 till domhavanden i

..... avlämnats 000 kronor 00 öre, vilket

belopp härmed kvitteras.

*Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans
Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å
Stockholms slott den 14 mars 1913.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern STAAFF,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena greve EHRENSVÄRD,
Statsråden: PETERSSON,
SCHOTTE,
BERG,
friherre ADELSWÄRD,
PETRÉN,
STENSTRÖM,
LARSSON,
SANDSTRÖM.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet friherre Adelswärd anförde i underdånighet:

Den av mig nyss omförmälda utbrytningen ur den allmänna stämpelförordningen av de stadganden, som hava avseende å bouppteckningsstämpeln och gåvostämpeln, påkallar med nödvändighet en samtidig omarbetning av de bestämmelser i nämnda förordning, som av utbrytningen lämnas oberörda. Men även av andra anledningar har en revision av vissa stämpelförordningens bestämmelser visat sig behöfelig. Förberedande arbeten för en sådan revision hava under de senare åren pågått och såsom deras resultat föreligger nu det förslag till ny förordning angående stämpelavgiften, som jag i dag kan underställa Kungl. Maj:ts nådiga prövning.

För att i någon mån belysa arten och omfattningen av det omdaningsarbete, som under de senare åren fortgått eller förberetts på stämpelbeskattningsens område, torde det vara lämpligt att här lämna

en redogörelse för vad i sådant avseende åtgjorts efter utfärdandet av gällande förordning om stämpelavgiften. Nämda förordning utfärdades den 18 september 1908 och har sedermera på grund av beslut av varje års riksdag underkastats mer eller mindre betydande förändringar. Sålunda beslöt 1909 års riksdag i sammanhang med införande av stämpel å inrikes växlar ändrad lydelse av 1, 3, 8 och 52 §§; 1910 års riksdag, som höjde bouppteckningsstämpeln i väsentlig grad, beslutade dels i anslutning härtill dels ock på grund av i övrigt väckta framställningar vissa ändringar av åtskilliga paragrafer i förordningen; vid 1911 års riksdag reviderades den år 1910 antagna skattetariffen för bouppteckningsstämpeln och antogs en särskild förordning om anstånd i vissa fall med erläggande av stämpelavgift för arvfallen egendom ävensom en förordning om rätt att hos statskontoret erhålla upplysning om skyldighet att utgöra stämpelavgift; varjämte slutligen 1912 års riksdag dels antog vissa smärre ändringar i stämpelförordningen, dels i fråga om stämpelavgift för avhandling om skogsavverkning införde den bestämmelsen, att sådan avhandling skulle träffas av stämpelbeskattning endast i de fall, då den företeddes för vinnande av inteckning.

Redan år 1907 hade Riksdagen hos Kungl. Maj:t anhållit om utredning, huruvida genom förenklade eller förändrade bestämmelser rörande sättet för verkställandet av stämpelbeläggning av stämpelpliktiga handlingar skulle kunna utan ökade kostnader för det allmänna åstadkommas en fullständigare kännedom om vad de särskilda stämpelavgifterna inbringade åt statsverket, ävensom en mer tillfredsställande kontroll över att stadgade avgifter behörigen erlades. Den utredning, som med anledning härav åvägabragtes, visade sig kräva mycken tid och blev av ganska omfattande dimensioner. Den kunde under sådana förhållanden icke slutföras så tidigt, att hänsyn till de av Riksdagen uttalade önskemålen kunde tagas vid framläggandet för 1908 års riksdag av det förslag till förordning angående stämpelavgiften, som med hänsyn till behovet av vissa andra ändringar i stämpelförordningen blivit utarbetat och då förelåg färdigt till avgörande. Frågans utredning hade överlämnats till statskontoret, som den 31 december 1908 avgav ett underdånigt utlåtande i ämnet, till vilket utlåtande jag omedelbart skall återkomma.

Samma års riksdag, som antog nyssnämnda förslag till stämpelförordning, hemställde i skrivelse den 22 maj 1908 om utredning i fråga om lämpligheten av viss stämpelbeskattning av lotter i kommanditibolag, rederibolag, gruvbolag och andra liknande sammanslutningar.

Över denna framställning ha yttranden avgivits dels av de år

1909 tillkallade kommitterade, som, enligt vad jag snart får tillfälle att närmare utveckla, haft till uppgift att åstadkomma utredning om möjligheten att genom utvidgning av stämpelbeskattningen åt staten bereda ökade inkomster under denna skattetitel, dels av statskontoret, och skall jag i sammanhang med den mera utförliga behandling, som jag har för avsikt att ägna denna fråga, närmare redogöra för de avgivna yttrandenas innehåll.

Som jag nyss antydde, hade under år 1909 tillkallats särskilda sakkunniga för utredning av möjligheten att genom utvidgning av stämpelbeskattningen bereda staten ökade inkomster. Dessa sakkunniga,¹⁾ som jag i det efterföljande för korthetens skull kallar 1909 års stämpelkommitterade, avgåvo den 29 december 1909 betänkande och förslag i ämnet. Förslaget åsyftade dels införande av stämpelbeskattning för vissa enskilda handlingar, vilka i utländsk lagstiftning ansetts såsom passande föremål för sådan beskattning, såsom kvittens å försäkringspremier och å räkningar, besked eller kvittens å tillgodoförd eller uppburen ränta å medel, som innestå i bank, lottsedel, avhandling om nyttjanderätt till fast egendom m. m., dels höjning av lagfartsstämpeln och några andra stämpelavgifter. För förslagets genomförande förutsattes införande av en ny stämpeltyp, kvittensstämplar, samt för vissa fall en särskild ordning för stämpelavgiftens betalning utan stämpels åsättande.

Vidare hade efter bemyndigande av Kungl. Maj:t den 14 maj 1910 dåvarande chefen för finansdepartementet tillkallat särskilda sakkunniga²⁾ för att i vissa hänseenden underkasta bestämmelserna i stämpelförordningen en omfattande revision. I det uppdrag, som givits dessa sakkunniga, vilka jag i mitt anförande härefter kommer att återropa under benämningen 1910 års stämpelkommitterade, ingick dels en formell omarbetning av arvsskattelagstiftningen och en revision av bestämmelserna om gåvostämpeln, beträffande vilka frågor jag förut i dag avgivit förslag, dels att utreda, om och i vad mån en fullständig omläggning av stämpelförsäljningsväsendet kunde äga rum i syfte att, jämte det stämplarna gjordes lätt tillgängliga för de stämpelskatteskyldiga, begränsa statsverkets med försäljningen förenade kostnader.

Efter det nämnda kommitterade den 19 november 1910 avgivit förslag till förordning om arvsskatt och skatt för gåva, avgåvo de den

¹⁾ (Generaldirektören greve Hans Wachtmeister, riksbanksfullmäktigen Victor Moll och bankdirektören Ernst von Sydow).

²⁾ Generaldirektören greve Hans Wachtmeister, häradshövdingen Carl Emanuel Bengtsson, landskamreraren Otto Wilhelm Landén, hovrättsssekreteraren Louis Ljunberg och grosshandlaren Erik Röing.

15 december samma år förslag till förordning om stämpelavgiften, innefattande den förändrade sammanställning av hithörande bestämmelser, som betingades av den verkställda utbrytningen ur stämpelförordningen av bestämmelserna angående skatt för arv och gåva, men däremot icke innefattande förslag till bestämmelser i fråga om förändrad anordning av stämpelförsäljningsväsendet. Sistnämnda fråga, som krävde mera omfattande och tidskrävande undersökningar, hade nämligen icke hunnit slutbehandlas så tidigt, att förslag till ändrad lagstiftning i denna del kunnat framläggas samtidigt med övriga av kommitterade avgivna förslag. Över förslaget till ny stämpelförordning avgav statskontoret underdånigt utlåtande den 31 januari 1911.

Den 27 januari 1912 avgåvo nu ifrågavarande kommitterade sitt bebadade förslag till bestämmelser angående den ifrågasatta omläggningen av stämpelförsäljningsväsendet. Sedan de utlåtanden över berörda förslag, som infordrats från statskontoret och generalpoststyrelsen, numera inkommit, kan den åt 1910 års stämpelkommitterade överlämnade utredningen anses vara i sin helhet avslutad, och jag har vid sådant förhållande ansett tidpunkten vara inne att anmäla ärendet för Kungl. Maj:t. Däremot har jag icke ansett mig kunna för det närvarande taga ställning till de förslag om utvidgning av stämpelbeskattningen, som framlagts av 1909 års stämpelkommitterade.

På grund av den verkställda utredningen och med hänsyn i erforderliga fall till även eljest framkomna förslag till ändringar av stämpelförordningens nu gällande bestämmelser i mer eller mindre väsentliga delar har jag låtit med biträde av sakkunnig inom finansdepartementet bearbeta de uppgjorda förslagen till ny förordning om stämpelavgiften. Innan jag emellertid ingår på en närmare utläggning av det sålunda omarbetade förslaget, tillåter jag mig att mera utförligt redogöra för vad under utredningsarbetet beträffande hithörande frågor ytterligare förekommit. Jag har därvid ansett det ändamålsenligt att särskilt sysselsätta mig med de frågor, som föranlett en mera ingående undersökning, nämligen frågan om sättet för verkställande av stämpelbeläggning av stämpelpfiktiga handlingar och kontrollen därpå, frågan om stämpelskatteskyldighet för lotter eller andelar i kommanditbolag, rederibolag, gruvbolag och andra liknande sammanslutningar, det av 1910 års stämpelkommitterade avgivna förslaget till stämpelförordning samt frågan om stämpelförsäljningsväsendets omläggning. Beträffande övriga mer eller mindre betydande ändringsförslag, som blivit av mig upptagna eller eljest ifrågasatta, skall jag yttra mig huvudsakligen i sammanhang med behandlingen av förordningens detaljbestämmelser.

*Sättet för
verkställande
av stämpel-
beläggning ar
stämpelplik-
tiga hand-
lingar och
kontrollen
därå.*

*1907 års riks-
dagsskrivelse.*

Jag börjar då med de bestämmelser, som avse *sättet för verkställande av stämpelbeläggning av stämpelpliktiga handlingar och kontrollen därå.*

I skrivelse till Konungen av den 8 mars 1907 har Riksdagen anfört, att gällande förordning angående stämpelavgiften upptog tre slag av stämplat, nämligen helarksstämplat samt enkla och dubbla beläggningsstämplat samt att endast beträffande användningen av de dubbla beläggningsstämplatne finnes kontrollföreskrifter av sådan art, att statistiska uppgifter kunde erhållas rörande de belopp, som stämpelbeläggnings av de med dylika stämplat försedda olika slag av handlingar årligen tillförde statsverket. Sådana uppgifter skulle ock, jämlit bestämmelserna i kungl. breven den 12 september 1884 och den 19 april 1895, årligen utarbetas inom finansdepartementet, och skulle uppgifter från vederbörande myndigheter till departementet insändas före den 1 oktober årligen, alltså i god tid före statsregleringens uppgörande. Vad däremot vidkomme användningen av de enkla beläggningsstämplatne, kunde någon specificering på sätt ovan nämnts icke åstadkommas och det syntes icke kunna bestridas, att detta vore en brist, som både kunde och borde avhjälpas. Sakens ordnande vore så mycket viktigare, som det gällde avsevärda belopp, i fråga om vilka dylika specificerade uppgifter saknades. Att åtskilliga olägenheter härav uppstode, syntes Riksdagen ligga i öppen dag. Vad särskilt anginge statsregleringen, vore det naturligen av största vikt att vid de olika skattetitlarnes beräkning hava tillgång till säkra och tillförlitliga uppgifter i statistiskt hänseende. Detta förhållande framträdde särskilt då en stämpelavgift skulle höjas eller en ny stämpelskatt införas. Då inom Riksdagen framhållits, att vid behov för staten av ökade inkomster ett utsträckt anlåtande av stämpelskatten vore ett lämpligt medel för ernåendet av detta mål, ville det därför synas Riksdagen vara av vikt, med hänsyn till icke blott redan befintliga utan även möjligen erforderliga ytterligare stämpelskatter, att här omförmälda brist bleve på ett tillfredsställande sätt avhjälpt. I sådant avseende hade i en inom Riksdagen väckt motion hänvisats till åtskilliga utvägar. Utan att för det dåvarande ingå i bedömande i detalj av de sålunda ifrågasatta åtgärderna, ansåge sig dock Riksdagen böra beträffande den framkastade tanken att för vissa grupper av handlingar inrätta särskilda slag av stämplat betona, att en dylik åtgärd kunde för den allmänhet, som skulle använda dessa stämplat, medföra ovisshet och föranleda misstag. I varje fall torde dock en ingående undersökning av lthörande förhållanden, med inhämtande därvid av erfarenhet från utlandet, vara erforderlig för bedömande av de olika förslagens lämplighet och större

eller mindre användbarhet. Den utredning i ärendet som således erfordrades, borde enligt Riksdagens åsikt överlämnas åt Kungl. Maj:t att verkställa. Riksdagen anhöll alltså, med erkännande av frågans vikt samt under framhållande, att en förbättrad kontroll borde kunna åstadkommas utan ökade kostnader för det allmänna, det täcktes Kungl. Maj:t låta verkställa utredning, huruvida genom förändrade eller förenklade bestämmelser rörande sättet för verkställandet av stämpelbeläggning av stämpelpfiktiga handlingar skulle kunna utan ökade kostnader för det allmänna åstadkommas en fullständigare kännedom om vad de särskilda stämpelavgifterna inbringade åt statsverket, ävensom en mer tillfredsställande kontroll över att stadgade avgifter behörigen erlades, samt efter verkställd utredning till Riksdagen inkomma med de förslag, vartill en dylik utredning kunde giva anledning.

Statskontoret.

Över Riksdagens berörda skrivelse har statskontoret den 31 december 1908 avgivit ett synnerligen utförligt utlåtande, innefattande jämväl redogörelse för utländsk lagstiftning i ämnet ävensom en till de stora huvuddragen begränsad historik rörande det sätt, varpå stämpelskatten här i landet i äldre tider varit anordnad. Ur nämnda utlåtande anser jag mig böra med användande av statskontorets egna ord återgiva följande.

»I vårt land liksom i alla övriga länder, där stämpelskatten är införd, kunna, om man lämnar åsido sådana stämpelavgifter, som hava karaktären av konsumtionsskatter, såsom stämpelavgifterna för spelkort och punsch, den i England förekommande stämpelavgiften för patentmedicin m. fl. dylika, de under stämpelskatten inrymda avgifter hänföras till två till sin natur väsentligen åtskilda grupper, vilka i vår stämpelförordning angivas med de båda rubrikerna »stämpel till statsmyndigheternas expeditioner» och »stämpel till enskilda handlingar». Av dessa är den förra väsentligen vad som med något föråldrad term plägar kallas en »gebyr», en ersättning för någon av staten den enskilde beredd förmån, och den senare en skatt i egentlig mening. Att i något enstaka fall en avgift, tillhörande den förra kategorien, till följd av sin storlek eller sitt beräkningssätt i större eller mindre grad tillika får karaktären av skatt, såsom t. ex. stämpeln till fullmakter å ämbeten eller tjänster, kan icke förändra den allmänna naturen av den första gruppens avgifter.

Då nu Riksdagen uttalat önskan om en utredning av möjligheten att vinna närmare statistisk kännedom om de särskilda stämpelavgifternas avkastning ävensom ökad kontroll å uppbörden av avgifterna, har statskontoret ansett sig kunna antaga, att Riksdagen med sagda framställ-

ning i det väsentliga avsett en utredning rörande de stämpelavgifter, som äro att anse såsom skatter, d. v. s. avgifterna för »enskilda handlingar». Vad stämpelavgiften till statsmyndigheternas expeditioner beträffar, har icke, så vitt statskontoret har sig bekant, någon önskan om eller något behov av statistik rörande de särskilda rubrikernas avkastning gjort sig känt. Skulle man i något fall önska vinna kännedom om det belopp, vartill stämpelavgiften under någon hithörande rubrik under något år uppgått, kan sådan vinnas genom infordrande av uppgifter härom från vederbörande myndigheter. I sammanhang härmed bör erinras, att då i den motion (nr 5 i Andra kammaren), som närmast föranlett avlåtandet av Riksdagens förevarande skrivelse den 8 mars 1907, framhålles såsom anmärkningsvärt, att man i fråga om ett belopp av omkring två och en halv miljoner kronor av 1905 års stämpeluppbörd saknade alla uppgifter om de summor, med vilka olika stämpelrubriker bidragit till åvägabringandet av detta belopp, detta visserligen är riktigt, men att givet är, att sagda belopp till övervägande del utgjorts av stämpelavgifter för »statsmyndigheternas expeditioner».

Kontrollen på utgörandet av sistnämnda slag av avgifter ligger uti det tjänstemannaansvar vederbörande tjänstemän äro underkastade i avseende på deras skyldighet att förse de utgående expeditionerna med stämpel. Fullständigad, som den är, med vissa till iakttagande av allmänheten avsedda bestämmelser, såsom skyldighet att utlösa vissa slag av expeditioner, förbud för den, som blivit utnämnd till något ämbete, att åtnjuta lönen därför, innan han uppvisat sin fullmakt, behörigen försedd med stämpel o. s. v., måste otvivelaktigt sagda kontroll i allmänhet anses tillfredsställande. Nu befinnes emellertid, att det enda exempel på bristande kontroll, som i ovan anförda motion speciellt anföres, just avser ett slag av handlingar, *mäklareslutsedlar*, som upptages i tariffen under Art. I, stämpel till statsmyndigheternas expeditioner. I 51 § av stämpelförordningen av den 18 september 1908 stadgas, att fel eller försummelse av ämbets- eller tjänsteman, notarius publicus eller skeppsklarerare vid fullgörande av vad enligt stämpelförordningen honom åligger, så ock försummelse av mäklare att förse av honom utfärdad handling med föreskriven stämpel anses efter allmän lag. I 18 § av mäklareordningen den 9 juni 1893 och 14 § av skeppsklarerareordningen av samma dag omförmäles även den stämpelavgift, som bör utgöras för slutsedlar, som av mäklare eller skeppsklarerare utfärdas. Även om mäklare och skeppsklarerare i åtskilliga avseenden intaga en annan ställning än flertalet övriga tjänstemän, som hava att förse utgående expeditioner med stämpel, och icke kunna sägas i avseende på

fullgörandet av sina åligganden stå under så direkt och flerfaldig kontroll som statens tjänstemän, tror statskontoret icke, att några särskilda föreskrifter till kontroll å utgörandet av stämpelavgifterna å slutsedlar utöver de nu befintliga skola finnas behöfliga, föreskrifter, vilka i sådant fall torde böra anknytas till de i 11 § av mäklareordningen och 12 § av skeppsklarerareordningen innefattade bestämmelser om de böcker, som enligt dessa §§ böra av mäklare och skeppsklarerare föras, och borde avfattas i huvudsaklig överensstämmelse med de kontrollanordningar, vilka beretts genom kungl. förordningen om en stämpelavgift vid köp och byte av fondpapper den 6 november 1908. Om, såsom motionären uppgiver, föreskriften om stämpel till slutsedlar i allmänhet ej vidare skulle efterlevas, föreställer sig statskontoret, att rättelse i detta visserligen synnerligen obehöriga förhållande skall kunna vinnas, därigenom, att vederbörande handels- och sjöfartsnämnder, under vilka mäklare och skeppsklarerare sortera, förstädigas erinra dessa om skyldigheten att förse slutsedlar med stämpel och det äventyr, för vilket de utsätta sig genom underlåtenhet härutinnan, varjämte även vederbörande allmänna åklagares uppmärksamhet lärer böra fästas på förhållandet.

De båda synpunkter, ur vilka Riksdagen önskat en revision av gällande bestämmelser rörande stämpelavgiften, nämligen dels möjligheten att åstadkomma en förbättrad statistik rörande avkastningen av denna skatt, dels möjligheten att åvägabrunga skärpt kontroll å skattens utgörande, stå med varandra i det närmaste sammanhang. Om det nämligen å ena sidan icke låter sig bestrida, att det i fråga om en skatteform av den betydenhet och den utvecklingsmöjlighet som stämpelavgiften måste vara av mycken vikt för statsmakterna att äga så noggrann kännedom som möjligen kan erhållas rörande avkastningen av de särskilda stämpelrubrikerna, kan det ej heller å andra sidan gärna förnekas, att fördelen av en vidgad kunskap om skattens avkastning kan köpas för dyrt, om för dess vinnande allmänheten måste besväras med tyngre och omständligare former för skattens utgörande än som eljes skulle vara behöfliga. Den vidgade statistiska kunskapen lärer således, i den mån densamma icke kan vinnas med det nuvarande systemet för skattens uppbörd, utan för densammas beredande erfordras ändringar i detta system, blott böra eftersträvas under den förutsättning, att sagda ändringar medföra ökad kontroll på skattens utgörande, eller åtminstone icke vålla ökad tunga för de skattskyldige. Till prövning torde därför i första rummet böra förekomma frågan om lämpligheten av förändringar i den nuvarande ordningen för skatteuppbörden och kontrollen därå.

En stämpelskatt är icke i och för sig en skatt av ett särskilt slag, utan en form för skatteuppbörd, vilken, såsom förut blivit erinrat, kan användas för uppbörden av olika slags skatter och avgifter. Den nu ifrågavarande stämpelavgiften för »enskilda handlingar» är emellertid till sin natur närmast en omsättningsskatt, en skatt på värdens övergång från en hand till en annan. Denna beskattning på transaktioner kan naturligtvis komma till användning i mycket olika utsträckning. Hos oss är skatten hållen inom jämförelsevis trånga gränser; i andra länder åter förekommer densamma i så stor utsträckning, att så gott som varje privaträttslig transaktion, som föranleder skriftlig anteckning över densamma, träffas av skatten. Skulle, i överensstämmelse med vad vid uppbörd av skatter i allmänhet äger rum, varje skattepliktig transaktion anmälas hos någon myndighet, skatten där uträknas och erläggas, influtna medel bokföras och räkenskaperna sedan revideras o. s. v., komme härför att erfordras en så vidlyftig och kostsam förvaltning och en för de skattskyldiga så besvärande omgång, att skatten, åtminstone i den mån densamma, såsom i flera länder är brukligt, med avgifter till lågt belopp träffar vissa ofta återkommande transaktioner, icke med någon fördel skulle kunna anlitas. Skattens erläggande förenklas i hög grad, då detta kan ske allenast genom inköp och användning av stämpelpapper, och likaså varder därigenom skatteuppbörden, som huvudsakligen inskränkes till försäljning och redovisning av anskaffat stämpelpapper, synnerligen förenklad. Men visserligen måste i möjligaste mån trygghet beredas för att skatten också erlägges vid de tillfällen, då den skall utgöras, och erlägges till riktigt belopp.

Då man vill framtvinga stämpelskattens riktiga erläggande, erbjuder sig naturligen såsom den enklaste och närmast till hands liggande utvägen att förbinda underlåtenheten att erlägga skatten med någon för den skattskyldige menlig påföljd. *En* sådan påföljd och den, som i första rummet erbjuder sig, är bötesansvar. *En annan* kan ligga däruti, att den handling, som icke blivit behörigen försedd med stämpel, i större eller mindre grad berövas sin laga verkan.

Bötesansvar för förseelser mot stämpelförordningen förekommer i alla länder, där denna skatt är införd, i Sverige dock i väsentligt mindre grad än annorstädes. På sätt förut framhållits, hade nämligen förhållandena hos oss gestaltat sig så, att den i äldre tider mera omfattande stämpelplikten steg för steg så inskränktes, att den under årtiondena närmast före år 1894 nästan uteslutande träffade handlingar, som enligt lag skulle ingivas till domstol, de s. k. småprotokollshandlingarna, och endast träffade dem då detta ingivande skedde. Granskar man stämpel-

förordningen av den 5 september 1890, den närmast före 1894 års stämpelförordning gällande, finner man att, utom de handlingar, som skulle stämpelbeläggas vid ingivandet till domstol, endast följande enskilda handlingar voro stämpelpfiktiga, nämligen utländska försäkringsgivares premiekvittens, köp-, bytes- och gåvobrev om fartyg samt utrikes växlar, varjämte bör anmärkas att skuldebrev och vissa med skuldebrev jämförliga handlingar voro underkastade stämpel icke blott då de ingåvos till domstol för vinnande av inteckning, utan även då de företeddes för offentlig myndighet för vinnande av betalning. Det är klart, att då stämpelbeskattningen var hållen inom så trånga gränser, problemet om en betryggande kontroll ställde sig på ett helt annat sätt och var väsentligt lättlostare än i länder med en vitt utsträckt stämpelbeskattning. Det genom kungörelsen den 15 maj 1846 införda systemet med dubbla belägningsstämplar för småprotokollshandlingarna och stämpelbeläggningsens granskning i hovrätterna hade ock löst problemet på ett sätt, som i fråga om kontrollens effektivitet icke lämnade något övrigt att önska, och i detta avseende torde överträffa varje på andra håll tilläpplad kontrollanordning. Någon ansvarspåföljd för underlåten stämpelbeläggning behövde för det alldeles övervägande flertalet stämpelpfiktiga handlingar icke stadgas, utan kunde denna påföljd, såsom i 1890 års stämpelförordning ock skett, inskränkas till ovannämnda tre kategorier av handlingar, som skulle förses med stämpel oberoende därav, huruvida de företeddes inför offentlig myndighet.

Så länge staten inskränkte sig till att utkräva stämpelavgift huvudsakligen för handlingar, som enligt stadgande i allmän lag eller för vinnande av inteckning eller betalning skulle företes inför domstol, erbjöd, såsom redan blivit nämnt, lösningen av frågan om kontroll å skattens utgörande icke några större svårigheter. Annorlunda gestaltade sig förhållandena, då staten för fyllande av sitt behov av ökade inkomster måste, efter andra länders föredöme, i större utsträckning anlita stämpel-skatten. För utgörandet av de år 1894 införda stämpelavgifterna för depositions- och andra bankräkningsbevis och för obligationer samt de år 1906 införda avgifterna för aktier och för lottbrev i solidariska bankbolag lades kontrollen i påföljden av bötesansvar, och då den särskilda stämpelavgiften vid köp och byte av fondpapper genom förordningen av den 6 november 1908 infördes, föreskrevs vid sidan av ansvarspåföljden en särskild kontrollanordning, för vilken förebilden väsentligen hämtats från motsvarande tyska riksstämpelavgift.

Frågar man sig nu, huruvida den sålunda anordnade kontrollen å stämpelavgiftens utgörande verkar på ett tillfredsställande sätt, är svaret

i fråga om det slag av stämpelpfiktiga handlingar, som fortfarande utgör flertalet, eller de s. k. småprotokollshandlingarna, redan av det föregående givet. Kontrollen är i avseende på dessa handlingar fullt effektiv. Huruvida enahanda omdöme kan komma att fällas i fråga om kontrollen vid den nya stämpelavgiften vid köp och byte av fondpapper, är ännu för tidigt att avgöra, då denna avgift börjar att tillämpas först från och med år 1909. I alla händelser kan fråga icke nu uppstå om ändring i dessa nyligen efter omsorgsfull prövning beslutade kontrollbestämmelser. Att i fråga om de i senare tid införda stämpelavgifterna för affärspapper, nämligen depositionsstämpel och emissionsstämpeln för obligationer, aktiebrev samt lottbrev i solidariska banker ävensom i fråga om stämpelavgiften för utrikes växlar underlåtenhet att erlægga stadgad stämpel skulle i någon nämnvärd grad förekomma, har åtminstone icke kommit till statskontorets kännedom, ehuru naturligtvis sådana förseelser kunna begås, utan att de bliva upptäckta. Såsom jämförelsevis svag måste den kontroll betecknas, som äger rum å utgörandet av stämpelavgiften för sådana handlingar som gåvobrev om lösegendom, köpe- eller bytesbrev om fartyg, avhandling om skogsavverkning samt testamenten, då dessa i vissa fall skola stämpelbeläggas utan sammanhang med lagfart eller upprättandet av bouppteckning. Att skuldebrev och med dem jämställda handlingar allmänligen stämpelbeläggas då de för vinnande av betalning för exekutor företes, kan icke betvivlas; huruvida åter lika allmänt stämpel erlägges för dylika handlingar, då de under *rättegång* vid *domstol* företes för vinnande av betalning, vågar statskontoret icke avgöra.

Om ock i fråga om ett och annat slag av stämpelpfiktiga handlingar kontrollen, såsom sagt, måste anses vara jämförelsevis svag, anser sig dock statskontoret på grund av vad ovan anförts kunna antaga, att beträffande det stora flertalet handlingar de för närvarande gällande kontrollbestämmelserna på ett i allmänhet verksamt sätt förebyggt skattesvek. Beträffande sådana handlingar, som draga stämpel även utan att de företes inför offentlig myndighet, kunna naturligtvis mera betryggande anordningar tänkas; och skulle stämpelbeskattningen komma att utsträckas så, att den omfattade ett flertal handlingar utöver dem, som nu träffas av skatten, torde förstärkt kontroll i åtskilliga fall varda nödvändig. Med avseende härå och då, såsom förut framhållits, frågorna om förbättrad statistik rörande stämpelskattens avkastning och en mer tillfredsställande kontroll blivit ställda i samband med varandra, torde, med ledning av ovan lämnade redogörelse för utländsk lagstiftning i ämnet, till vilken hänvisas vad närmare detaljer

beträffar, en granskning av de olika utvägar, som erbjuda sig för vinlande av en sådan kontroll, nu böra följa.

Såsom redan blivit erinrat, förekommer såsom en bland dessa utvägar den, att handling, som icke blivit behörigen försedd med stämpel, i större eller mindre grad förlorar sin laga verkan. Denna påföljd för underlåten användning av stämpelpapper var stadgad i den före år 1732 här i landet gällande lagstiftning, enligt vilken en stämpelpiktig, men icke med stämpel försedd handling i alla avseenden skulle vara kraftlös och betraktas såsom icke upprättad. I den engelska och den italienska stämpellagstiftningen förekommer i vissa, dock icke synnerligen talrika fall påföljden av ovillkorlig ogiltighet för handling, som icke vid upprättandet eller inom viss tid därefter blivit försedd med stämpel. Däremot gäller i England, Frankrike och Italien med få undantag regeln, att domstolar och andra myndigheter icke få vidtaga någon ämbetsåtgärd på grund av en icke behörigen stämpelförsedd handling. Sistnämnda grundsats är till en viss grad antagen även i den svenska stämpellagstiftningen, då i densamma (39 § i stämpelförordningen av den 18 september 1908) stadgas, att ämbets- eller tjänsteman, notarius publicus eller mäklare, till vilken stämpel underkastad handling ingives, bör tillse, att handlingen är behörigen försedd med stämpel, samt att, om handlingen icke är behörigen försedd med stämpel och ej genast efter erhållen tillsägelse penningar erläggas till det felande stämpelbeloppet eller, där ämbets- eller tjänstemannen ej är stämpelförsäljningsman, nämnda stämpelbelopp, handlingen ej må mottagas. Att fränkänna en handling, som icke vid upprättandet eller inom viss kort tid därefter försetts med föreskriven stämpel, laga giltighet, är utan tvivel ett verksamt kontrollmedel, men den allmänna meningen här i landet torde icke finnas benägen för en dylik sammanblandning av civilrättsliga och fiskaliska villkor för en handling's giltighet, varjämte kan anmärkas, att den rättsförlust, som för utgivaren av handlingen är avsedd att utgöra påföljden för hans förseelse, bereder hans kontrahent en förmån, till vilken denne måste anses sakna varje moralisk rätt.

Medan i Sverige ämbets- eller tjänsteman, till hvilken för hans ämbetsåtgärd ingives stämpelpiktig handling, har att tillse, att handlingen är behörigen försedd med stämpel, och, om detta icke är fallet eller penningar till det felande stämpelbeloppet icke erläggas, icke får mottaga handlingen, är i Norge och Danmark åt flertalet av så väl statens som kommunernas myndigheter och tjänstemän en vidsträcktare befogenhet lämnad, i det att de beträffande handlingar, som komma i deras händer, äro pliktiga att undersöka, huruvida handlingen är be-

hörigen försedd med stämpel, och att, om detta icke är förhållandet, taga handlingen i beslag för att i föreskriven ordning utkräva stämpelbeloppet och förfallna böter, varjämte i Danmark originalen till i avskrift företedda handlingar kunna infordras. Det vitsordas, att denna anordning ur kontrollsynpunkt visat sig verksam. Möjligen torde, om stämpelbeskattningen främdeles kommer att utsträckas till ett flertal enskilda handlingar, någon motsvarande anordning hos oss kunna befinnas lämplig. Under nuvarande förhållanden, då utöver de handlingar, vilkas sämpelbeläggning kontrolleras i hovrätterna, endast ett relativt fåtal träffas av stämpelbeskattningen, torde omständigheterna knappast påkalla införandet av denna anordning.

Vill man anlita andra utvägar än de sålunda angivna för vinnande av ökad kontroll å stämpelavgiftens utgörande, låter detta sig svårigen göra, med mindre mer eller mindre genomgripande modifikationer ägarum i den enkla grundtanke, på vilken stämpelskatten ytterst är byggd, att nämligen den enskilde ur statens förråd köper det stämpelpapper han behöver och använder detta för den handling, han upprättat eller vill upprätta. Dessa modifikationer skulle då gå i den riktningen, att någon statens myndighet direkt kontrollerade eller bestämde det sätt, på vilket en handling försåges med stämpel. Detta kan ske på flera olika sätt. Det kan föreskrivas, att makuleringen av åsatt stämpel skall ske genom myndighetens försorg eller att handlingen skall ingivas till myndigheten för att förses med stämpel, vilket då kan ske vare sig genom användning av det allmänna stämpelpapperet eller genom intryckning av stämpelmärken i papperet. Slutligen kan man, med övergivande av tanken om skatteinbetalningens förmedling genom stämplar och därmed ock i själva verket av hela skatteformen, fordra kontant inbetalning av skattebeloppet, antingen särskilt för varje handling eller ock på en gång för ett större antal handlingar eller för de handlingar av det ifrågavarande slaget, som utgivas under loppet av en viss tidrymd. Alla dessa metoder hava kommit till användning i olika länder. I fråga om dem alla kan sägas, att de verka en väsentlig omgång vid skattens utgörande, och därför icke gärna kunna med fördel användas, då saken gäller de i åtskilliga länder, ehuru icke hos oss, brukliga stämpelsatser, som med fasta och låga belopp utgå för transaktioner, som i stort antal förekomma i det dagliga livet, såsom t. ex. för kvittenser, checker m. fl. (»penny stamps»). Ju större de transaktioner enligt regeln äro, som utgöra föremål för ett visst slag av handlingar, desto bättre lämpa sig givetvis nyss omförmälda metoder.

Då lagstiftaren på det ena eller andra sättet anordnat en myndig-

Bihang till Riksdagens protokoll 1913. 1 saml. 151 häft. (Nr 200—202.) 9

hets direkta medverkan vid en handlings stämpelbeläggning, lärar han därmed mindre hava åsyftat, att kontrollera, att stämpelbeläggningsen över huvud kommer till stånd, än att stämpel åsättes till riktigt belopp — ty den, som vill undandraga sig stämpelskattens utgörande, kan förmodas lika gärna underlåta att infinna sig hos myndigheten som att själv åsätta stämpel. För en riktig stämpelbeläggning är antydda medverkan utan tvivel av betydelse. En egendomlig form för denna medverkan är den i Preussen genom 1895 år stämpelskattelag införda anordning, att stämplarnas *makulering* skall ske genom försorg av viss myndighet. Om ock naturligen härmed jämväl avsetts att förekomma förnyat bruk av en gång använda stämplat, torde få anses att syftet med de omfattande och minutiösa bestämmelserna i ämnet varit vidsträcktare. Vanligare är, att lagen påbjuder, att myndigheten skall låta antingen åsätta stämplat eller intrycka stämplat i papperet. I stort sett — ehuru visserligen med åtskilliga undantag och modifikationer — är detta i England, Frankrike, Italien och Danmark anbefallt för de fall, att handling, som vid utfärdaudet skolat fördes med stämpel, först därefter fördes med sådan. I Frankrike skola främmande staters skuldförskrivningar av vederbörande myndighet påtryckas stämpel eller fördes med »visa pour timbre». De tyska riksstämpelavgifterna för aktier, bergverksandelar och obligationer, för lotterisedlar samt för järnvägs- och ångbåtsbiljetter, skola enligt regel erläggas genom handlingarnas inlämnande till vederbörlig myndighet för stämplatarnas påtryckning å handlingen. I Italien skola handlingar, som draga graduell stämpel (växlar och andra handelspapper), genom vederbörande skattetjänstemäns försorg fördes med beläggningsstämplat eller påtryckas stämpel; enahanda är därstädes i vissa fall förhållandet med beläggningsstämplat till fixa belopp o. s. v. I likhet med vad hos oss är medgivet i fråga om aktiebrev, lottbrev i banker samt obligationer, är även i utlandet flerstädes tillfälle berett för dem, som sådant önska, att få sina handlingar stämplat genom offentlig myndighets försorg.

Ovan är antytt, att kontant inbetalning av den avgift, som enligt de allmänna reglerna skulle utgjorts genom användning av stämpelpapper, stundom förekommer i främmande länders stämpellagstiftning. Sådan kontant inbetalning kan förekomma under olika former. Främst bland dessa förtjänar anföras den anordning, enligt vilken *avlösning* av stämpelavgiften (»composition», »abonnement», »Aversionalversteuerung») är påbjuden eller medgiven, en anordning, som i stor och efter vad det vill synas alltjämt växande utsträckning i andra länder användes. Härmed förstås den anordning, enligt vilken den skattskyldige genom

erläggande på en gång av ett visst penningebelopp, i allmänhet beräknat efter förhållandena under en viss tilländagången tid, ett år eller del därav, för en viss period i sänder befrias från skyldigheten att med stämpel förse de av honom utgivna handlingar av det slag, avlösningen gäller. I England är sådan avlösning obligatorisk i fråga om engelska bankens sedlar, samt medgiven beträffande andra bankers sedlar, kommuners och bolags obligationer, försäkringspolicer (med undantag av policer för sjö- eller livförsäkring) samt förskrivningar, utgivna av regeringarna i engelska kolonier, i Frankrike är abonnement obligatoriskt beträffande *Crédit fonciers* (hypoteksbankens) obligationer och pantbrev, franska bankens sedlar, utländska aktier och obligationer, som noteras å fransk börs (dock ej främmande staters skuldförskrivningar, i fråga om vilka abonnement ej heller är medgivet), samt brand- och livförsäkringar med bestämda premier, vissa ömsesidighetsbolag för brand- och livförsäkring ävensom vissa departementala brandstodsföreningar samt fakultativt i fråga om andra slag av försäkringar (dock är abonnement ej medgivet för försäkringar mot sjöskada), för franska aktier och obligationer (vilka i detta fall kostnadsfritt åsättas en särskild stämpel), järnvägars fraktkvitton och fraktsedlar samt järnvägs-, teater m. fl. stämpelpikt underkastade biljetter. I Italien kan abonnement medgivas lagligen koncessionerade penningeinrättningar för anvisningar, böcker för löpande räkning och sparkasseböcker samt räntebärande papper med viss förfallotid; likaså järnvägsbolag för biljetter och fraktkvitton. I Preussen kan, utan begränsning till vissa bestämda kategorier av handlingar, avlösning medgivas, då fråga är om beskattning av handlingar av likartat, ofta återkommande slag. Än vidsträcktare befogenhet tillkommer finansförvaltningen i Österrike, som för bestämda slag av handlingar kan tillåta, att handlingarna utfärdas utan stämpel mot det att belöpande stämpelavgifter sedermera efter bestämda tidsperioder kontant inbetalas till vederbörande myndighet. I Danmark kan finansministeriet tillåta, att stämpelavgiften för andra försäkringar än livförsäkringar må utgöras i en rund summa för alla under ett försäkringsår utfärdade policer; varjämte kan erinras, att i Danmark kommuner i talrika fall genom speciallagar bemyndigats att för upptagande av lån utgiva stämpelfria partialobligationer mot det att hela stämpelbeloppet lägges på en huvudobligation.

Även i andra fall än då stämpelskatten erlägges genom avlösning av avgifter, förekommer kontant inbetalning av skatten. Detta är framför allt fallet beträffande den från andra länders starkt avvikande österrikiska stämpelskatten, som, på sätt av ovan lämnade redogörelse för

denna skatt framgår, till stor del erlägges kontant. Då i Frankrike och Italien handling skall av vederbörande myndighet åsättas eller påtryckas stämpel, kan enligt regeln denna stämpling ersättas med en påteckning å handlingen, att avgiften blivit erlagd (»visa pour timbre», »visto per bollo»), vilken form för avgiftens erläggande dock numera i Frankrike till större delen kommit ur bruk. För övrigt är i spridda fall i de särskilda ländernas stämpellagar kontant inbetalning av avgiften påbjuden. Sålunda skall enligt den tyska riksstämpellagen aktiestämpeln inbetalas kontant, om icke aktiebrev utgivits inom viss tid efter bolagets bildande; likaledes sker kontant inbetalning av riksstämpelavgiften för medlemmarnas i bolagsstyrelser godtgörelser (»Vergütungen»). I Italien inbetalas vissa mera speciella stämpelavgifter kontant o. s. v.

Då en stämpelavgift kontant inbetalas, är den naturligtvis i själva verket ej längre någon stämpelavgift, ehuru enheten i systemet stundom fordrat, att den måst upptagas i stämpellagen. I flera länder förekomma omsättningsskatter, som till sin finansiella natur stå stämpelskatten mycket nära, ehuru stämpelformen blivit övergiven. Vittomfattande skatter av detta slag äro inregistreringsavgifterna i Frankrike och Italien, av vilka den förra utan tvivel är den både absolut och relativt mest givande bland alla skatter av olika slag, som i olika länder förekomma. Hithörande avgifter äro även arvsskatterna, vilka numera icke i något av här behandlade länder, utom Sverige, äro stämpelskatter. I övrigt kunna flertalet omsättningsskatter, som icke äro stämpelskatter, i allmänhet mer eller mindre hänföras till kategorien börsskatter.

Dessa omsättningsskatter hava ansetts falla utanför området för här förevarande utredning.

I sammanhang med frågan, huruvida skärpt kontroll å stämpelskattens utgörande lämpligen må böra beredas genom anlitande av någon av de former för erläggandet av denna skatt, som nu blivit omförmälda, anser sig statskontoret, på sätt förut blivit antytt, böra till behandling upptaga frågan om möjligheten att vinna en förbättrad statistik rörande denna skatt.

Den statistik rörande stämpelavgiften, som för närvarande förefinnes, innefattas *dels* i den specifikation av statsverkets inkomster, som är upptagen i det genom statskontorets försorg årligen av trycket utgivna kapitalkonto till rikshuvudboken, i vilken specifikation under rubriken »Stämpelmedel» i särskilda summor redovisas för helarksstämplar, beläggningsstämplar, stämpling av aktiebrev m. m., ersättning för makulerade stämplat, tillfällig uppbörd och stämpelavgift för spelkort,

dels i det genom kungl. finansdepartementets försorg årligen på grund av bestämmelserna i nådiga breven den 12 september 1884 och den 19 april 1895 utarbetade sammandrag över anbefallda uppgifter över inkomsten av stämpelpapper, som användes till beläggning av lagfarts-, intecknings- m. fl. handlingar.

Omförmälda sammandrag upptager uppgifter rörande avkastningen av följande stämpelrubriker:

A. Handlingar till lagfartsprotokollet: köpebrev, bytesbrev, gåvobrev och förvärv för allmänt behov eller avledning av vatten (för varje slag av dessa handlingar å 60 öre eller å 1 krona 20 öre för 100 kronor, den högre avgiften, då lagfarten sökes för aktiebolag, som icke driver bankrörelse), testamente, fideikommissbrev (särskilda siffror för det fall, att fideikommisset övergår till: 1) bröstarvinge, bröstarvinges avkomling, efterlevande maka; 2) föräldrar, syskon, syskons avkomling; 3) övriga) samt brev eller resolution om skattelösen av kronojord (å 5 kronor eller å 10 kronor, den senare avgiften för aktiebolag, varom nyss nämnts).

B. Handlingar till inteckningsprotokollet: avhandlingar om avkomst eller servituter, om nyttjanderätt till fast egendom, om skogsavverkning samt om livränta ävensom, i en post, skuldebrev och andra handlingar.

C. Handlingar till äktenskapsförordsprotokollet: äktenskapsförord.

D. Handlingar till bouppteckningsprotollet: bouppteckningar (särskilda poster för andelar, som under rubriken bouppteckning i stämpelförordningen omförmälas i grupp 1) bröstarvinge, bröstarvinges avkomling, efterlevande maka; grupp 2) föräldrar, syskon, syskons avkomling; och grupp 3) övriga, och särskilda poster för häradsrätterna och hovrätterna samt för rådstuvurätterna), testamenten, till vilka hänsyn ej tagits vid bouppteckningens stämpelbeläggning, morgongåvobrev och avhandlingar om lösöreköp.

I förbigående vill statskontoret anmärka, att den statistik rörande stämpelavgiften, som sålunda redan hos oss förefinnes, i jämförelse med motsvarande statistik i vissa andra länder, kan anses ganska detaljerad, ehuru den, på sätt Riksdagen framhållit, företer väsentliga luckor. På sätt av här ovan lämnade redogörelse framgår, saknas i Preussen, Österrike, Danmark och Norge, med undantag av någon siffra för en och annan stämpelrubrik, uppgifter rörande de särskilda stämpelrubrikernas avkastning. Rörande den engelska, den franska och den italienska stämpelskatten likasom rörande den tyska riksstämpelskattens fåtaliga rubriker finnas däremot ganska omfattande och detaljerade uppgifter, därvid likvisst i fråga om den engelska stämpelstatistiken, som till ut-

seendet är den fullständigaste av dem alla, bör erinras, att ett icke obetydligt antal av siffrorna i denna äro approximerade.

Då statskontoret, på sätt förut framhållits, ansett sig kunna antaga, att förevarande utredning icke bör avse stämpelavgifterna för »statsmyndigheternas expeditioner»; *då* i fråga om de stämpelavgifter, som redovisas i kungl. finansdepartementets nyssnämnda sammandrag, kontrollen är synnerligen effektiv och statistiken fullständig; och *då* beträffande den genom kungl. förordningen den 6 november 1908 införda stämpelavgiften vid köp och byte av fondpapper uppgift angående skattens avkastning naturligen kommer att i statsräkenskaperna erhållas och förnyad granskning av de för denna skatt beslutade kontrollanordningar icke redan nu kan ifrågakomma, följer härav, att de olika slag av handlingar, som kunna avses med de av Riksdagen uttalade önskingar om skärpt kontroll och förbättrad statistik äro jämförelsevis fåtaliga. De torde vara följande:

de härovan under rubriken »handlingar till inteckningsprotokollet» omförmälda, likasom vissa andra med skuldebrev likställda handlingar, då de *för vinnande av betalning* hos offentlig myndighet företes;

avhandling om gåva av lösegendom;

testamente, som ej bevakats, men varav testamentstagaren vill sig begagna — då hänsyn till detsamma ej tagits vid stämpelbeläggning av bouppteckningen efter testamentsgivaren samt den stämpelavgift, som för bouppteckningen skolat utgöras, om jämväl testamentets bestämmelser lagts till grund för avgiften, är högre än den, som för bouppteckningen utgått;

aktiebrev i inländskt aktiebolag;

lottbrev i inländskt solidariskt bankbolag;

obligation, som utfärdas här i riket;

bevis om insättning å depositionsräkning hos bank eller bankir ävensom å kapitalräkning eller annan räkning, därå penningar mot särskilt bevis mottagas för att först efter viss tid eller viss tid efter uppsägning återbetalas;

växel (varmed likställes anvisning, invisning, check, handling, som innefattar uppdrag om inkassering av penningar och mot vars företeende eller avlämnande betalning fordras, samt kvittens, som för inkassering av penningar genom annan person än fordringsägaren från en ort till en annan försändes), då växeln ställes att å utrikes ort betalas eller är utfärdad å utrikes ort;

avhandling om köp eller byte av fartyg, vars dräktighet överstiger 40 ton;

avhandling om skogsavverkning; samt
avhandling om överlåtelse av kronohemman eller skattlagt krononybygge.

Vad beträffar nyssnämnda handlingar, för vilka stämpelavgift skall utgöras, då de för vinnande av betalning företes hos offentlig myndighet, ävensom avhandlingar om överlåtelse av kronohemman eller skattlagda krononybyggen, vilka bliva stämpelpfiktiga först då åborätt på grund av dem vinnes, kontrolleras stämpelbeläggningen av vederbörande myndigheter, till vilka handlingarna ingivas, och statistiska uppgifter rörande de för dessa erlagda stämpelavgifter, kunna, om sådant anses erforderligt, erhållas genom infordrande av uppgifter därom från berörda myndigheter.

Av övriga nu omförmälda slag av handlingar äro aktiebrev, lottbrev i banker, obligationer, bankers depositions- och kapitalräkningsbevis samt utrikes växlar de ojämförligt viktigaste. Att uppgifter saknas om avkastningen av dessa i finansiellt avseende viktiga stämpelrubriker, är utan tvivel en kännbar brist, vilken, vad rubriken växlar beträffar, kommer att ökas, om, såsom måhända torde kunna antagas, den år 1894 införda, men år 1898 under då rådande goda statsfinansiella ställning åter avskaffade stämpeln för inrikes växlar under förändrade förhållanden åter kommer att införas.

Då man önskar bereda sig kännedom om avkastningen av stämpelavgiften för något särskilt slag av handlingar, är den med avseende på stämpelskattens så att säga normala anordning närmast till hands liggande utvägen att påbjuda användandet av stämpelnärken av särskilt slag för handlingarna i fråga. På sätt Riksdagen i sin förevarande skrivelse framhållit, är emellertid ett mångfaldigande av typerna för beläggningsstämplar förenat med icke obetydliga olägenheter för allmänheten. Skall i ett fall, där för ett visst slag av handlingar beläggningsstämplar av viss typ blivit påbjudna, syftet med denna åtgärd icke helt och hållet förfelas, får handlingen icke anses behörigen stämpelbelagd med mindre det särskilda slaget av stämplat blivit använt. Om någon av misstag använt stämpel av annat slag, drabbas han, ehuru han till äventyrs erlagt det riktiga skattebeloppet, av skyldigheten att erlagga detta ännu en gång förmedelst anskaffande av den riktiga stämpeln, så vida man icke vill genom bestämmelser i stämpelförordningen bereda honom tillfälle att få göra utbyte av stämplat, något, som då den felaktiga stämpelbeläggningen ägt rum för längre tid tillbaka kan vara förenat med rätt stora vanskligheter.

Såsom av förut lämnade redogörelse framgår, brukas i vissa andra

länder stämpelar av speciell typ för vissa slag av handlingar; dock användes denna specialisering i allmänhet ganska sparsamt och snarare i avtagande än i tilltagande grad. Undantag gör dock Frankrike, som har ett stort antal särskilda stämpeltyper, varjämte för utgörande av de särskilda tyska riksstämpelavgifterna, vilka dock, såsom förut framhållits, i viss mån äga karaktären av från varandra fristående skatter, särskilda anordningar, medelst olika stämpelmärken eller stämplade blanketter, påtryckning av olika stämpelar m. m., äro träffade. I Preussen och Norge finnes blott ett slag av beläggningsstämpelar och likaså i Österrike, om man bortser från de särskilda stämpelar, som användas för den till den egentliga stämpelskatten icke hänfödda skatten på omsättning av fondpapper. Hos oss hava funnits särskilda beläggningsstämpelar för växlar och anvisningar, men dessa voro av ett från de då brukliga allmänna beläggningsstämplarnas så avvikande utseende och format, att förväxling icke var möjlig med dessa, vilka för övrigt på grund av sin storlek icke kunde användas till växlar. Sedan enligt nådiga kungörelsen den 14 maj 1880 beläggningsstämpelar av den nu använda typen införts, avskaffades ej långt därefter, genom stämpelförordningen av den 6 september 1883, de särskilda växel- och anvisningsstämplarna.

Av desto mera speciell beskaffenhet den stämpelpliktiga handlingen är, ju mindre betänklighet bör emellertid ur allmänhetens synpunkt möta för användning till densamma av en stämpel av särskild typ. Sålunda torde ur ovan anförda synpunkt ingen nämnvärd olägenhet kunna befaras uppkomma därav, att en särskild stämpeltyp införes gemensamt för depositions- och kapitalräkningsbevis samt andra bevis om insättning av penningar på räkning hos bank eller bankir. Då stämplarna skola åsättas av banken eller bankiren, bör fara för förväxling icke kunna anses föreligga. Större betänkligheter, om än måhända icke avgörande, torde förefinnas i fråga om särskild stämpel för växlar och med dem likställda handlingar. Vill man emellertid erhålla statistiska uppgifter rörande avkastningen av stämpelavgifterna för banksättningsbevis samt växlar, torde knappast annan utväg givas, då en föreskrift för utgivaren av dessa handlingar att hos någon myndighet förete handlingen för åsättande eller påtryckning av stämpel eller erhållande av påteckning om avgiftens erläggande otvivelaktigt allt för mycket skulle leda till rörelsens betungande. Att, på sätt i Italien äger rum, låta bankerna ingå avtal med staten om rätt att genom erläggande av en viss rund summa för viss tidsperiod avlösa skyldigheten att utgöra stämpel för vissa av banken utgivna papper, torde förefalla oss allt för främmande.

Önskar man däremot erhålla statistiska uppgifter rörande stämpelavgifterna för aktier, banklotter och obligationer, kan man, även om man icke vill för dem införa en särskild stämpeltyp och även om man icke vill beträffande dem tillåta det i andra länder mycket använda abonnementssystemet, vilket mera torde lämpa sig för uttagande av stämpelavgifter för sådana handlingar, som *ärligen* till större antal förekomma, använda flera olika utvägar. I varje fall skulle då föreskrivas, att handlingen för avgiftens utgörande skulle företes hos viss angiven myndighet. För dennas åtgärd vid avgiftens uttagande kunna olika former tänkas. Åtgärden kan bestå däri, att myndigheten låter åsätta handlingen stämplar eller låter medelst särskild apparat intrycka sådana i handlingen — i vilket fall *hela* stämpelbeloppet för en emission möjligen kan läggas på *en* handling och de övriga utlämnas utan stämpel — eller ock, utan handlingens förseende med stämpel, blott mottager den kontant erlagda avgiften mot bevis därom å handlingen eller särskilt kvitto. Påbjuder man för större grupper av handlingar kontant inbetalning av stämpelavgiften utan att detta sker under formen av avlösning för viss period av skatten eller s. k. »abonnement», uppgiver man därmed de allmänt erkända fördelar, stämpelskatten erbjuder, och får i stället en annan skatteform, som kräver en vidlyftig bokföring och sina särskilda kontroller, vilket icke synes böra ske med mindre tvingande, i detta fall icke föreliggande skäl därtill föranleda. Då avgiften skall utgöras genom användning av stämplar, synes mindre lämpligt att belägga endast *en* handling med det stämpelbelopp, som belöper på ett större antal. Av återstående, nyss angivna utvägar — handlingarnes förseende med beläggningsstämplar eller stämplars intryckning i handlingarna — torde den senare, som genom 32 § i gällande stämpelförordning redan är fakultativt medgiven, vara att föredraga. Givet är emellertid, att, om denna form för stämpelavgiftens utgörande blir lagstadgad, myndighetens åtgärd får en annan och vidsträcktare innebörd än den stämpling, som för närvarande sker genom statskontorets försorg. Denna innebär nämligen intet annat eller mera än att handlingarna stämplas till det belopp, om vilket sökanden framställt begäran, utan vidare granskning, huruvida detta är det med stämpelförordningens föreskrifter överensstämmande. En sådan granskning skulle däremot åligga myndigheten, därest dennas åtgärd med stämplingen bleve i författningen påbjuden.

Den i gällande stämpelförordning medgiva stämpling av aktiebrev, lottbrev och obligationer kan nu endast äga rum genom statskontorets försorg. Om denna stämpling göres obligatorisk, kunde ifrågasättas,

huruvida sådan stämpling borde få äga rum även hos andra myndigheter, t. ex. hos länsstyrelserna. De maskinella anordningar, som erfordras för verkställandet av ifrågavarande stämpling, äro emellertid av ganska dyrbar beskaffenhet, i vilket avseende må omförmälas, att den apparat, som av statskontoret måst anskaffas för utförande av den i stämpelförordningen anbefallda stämplingen, betingat en kostnad av 7,425 kronor 50 öre, vilken kostnad emellertid i viss mån motväges därav att stämpelprovisionen för de på detta sätt utgjorda stämpelavgifter bortfaller; och torde med avseende härå och då det för utgivaren av ifrågavarande papper i allmänhet icke torde vara förenat med större besvär eller omgång att insända dem till statskontoret än till vederbörande länsstyrelse, stämplingen enligt statskontorets mening böra äga rum allenast genom detta ämbetsverks försorg.

Om den sålunda föreslagna anordningen lagfästes, kunna från statskontoret för varje år erhållas statistiska uppgifter angående avkastningen av stämpelavgifterna för aktiebrev, lottbrev i bankbolag och obligationer, särskilt för vart och ett av dessa slag av handlingar. Den ökade kontroll på den riktiga beräkningen av avgifterna, som tillika vunnas, får, med avseende på den i fråga om stämpelavgiften för aktiebrev och lottbrev i banker gällande bestämmelsen, att, i fall enligt bolagets beslut för aktie eller lott skall erläggas betalning med högre belopp än det, varå aktien eller lotten lyder, stämpeln skall beräknas i förhållande till det högre beloppet, icke anses sakna sin betydelse.

Införes tillika, på sätt här ovan jämväl blivit ifrågasatt, ett särskilt slag av stämplat för depositions-, kapitalräknings- och övriga insättningsbevis hos banker eller bankirer, vinnes kännedom om den årliga avkastningen av en annan av stämpelförordningens mera betydande rubriker. Med prövning av frågan, huruvida särskilda växelstämplar ånyo böra införas, torde lämpligen böra anstå till en tidpunkt då genom eventuell utsträckning av stämpelbeskattningen även till inrikes växlar, stämpelrubriken för växlar vinner ökad finansiell betydelse. Vad slutligen angår övriga här ovan (sid. 57)*) angivna handlingar, om vilka undersökningen nu närmast rört sig, nämligen gåvobrev om lös egenhet, testamenten under vissa, antagligen mera sällan förekommande förhållanden, gåvo- och bytesbrev om fartyg samt avhandlingar om skogsavverkning, torde skäl icke föreligga, att för närvarande och innan stämpelbeskattningen vunnit den utsträckning, att den omfattar ett större antal enskilda handlingar, särskilt för dessa slag av handlingar införa

*) Se sid. 70 härövan i detta protokoll.

nya anordningar för skärpt kontroll å utgörandet av stämpelavgifterna för dem eller statistisk kännedom om dessa avgifter.

Med åberopande av vad statskontoret sålunda anfört och under förutsättning, vad de ifrågasatta särskilda stämplarna till depositionsmed flera likartade bevis beträffar, att vinnandet av statistiska uppgifter rörande avkastningen av stämpelavgifterna för dessa bevis anses vara av den vikt, att de kostnader, som alltid måste vara förenade med anskaffandet av stämpelmateriel av ett särskilt slag, därav uppvägas, hemställer statskontoret i underdånighet, att Eders Kungl. Maj:t måtte i nådig proposition föreslå Riksdagen besluta, att nedannämnda paragrafer i nådiga förordningen angående stämpelavgiften den 18 september 1908 må erhålla följande förändrade lydelse:

27 §.

Stämplat skola vara att tillgå av följande slag, nämligen:

- a) — — — — —
 b) — — — — —
 c) bankstämplar å 20, 30 och 50 öre samt 1, 1.50, 2, 2.50, 3, 3.50, 4, 4.50, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 12, 12.50, 15, 20, 25, 30, 50, 75, 100, 200 och 500 kronor.

Dessutom äger stämpling av blanketter till aktiebrev, lottbrev och obligationer rum i den ordning 32 § föreskriver.

29 §.

Till handlingar — — — — — dubbla beläggningsstämplar.

Sådana stämplat — — — — — förses.

Till bevis om insättning å depositionsräkning hos bank eller bankir ävensom å kapitalräkning eller annan räkning, därå penningar mot särskilt bevis mottagas för att först efter viss tid eller viss tid efter uppsägning återställas, skola, utom för utgörande av den särskilda stämpel, varmed beviset skall förses, då på grund därav betalning sökes hos offentlig myndighet, användas sådana bankstämplar, om vilka i 27 § förmäles.

32 §.

Då aktiebrev, lottbrev eller obligationer enligt § 8 C skola förses med stämpel, skall detta äga rum sålunda, att stämpling av blanketterna till aktiebrev, lottbrev eller obligationerna sker genom statskontorets försorg. Den, som vill låta stämpla dylika blanketter, anmäla

sig därom skriftligen hos statskontoret med bifogande av blanketterna samt tvefald uppgift å dessas valör och antalet av varje valör. Statskontoret fastställer därefter det belopp, med vilket stämpel enligt bestämmelserna i denna förordning skall utgöras, och låter, sedan det erforderliga stämpelbeloppet blivit inbetalt, verkställa stämplingen.

Talan mot statskontorets beslut i fråga om stämpelbeloppet fullföljes i enahanda ordning, som är stadgad för överklagande av statskontorets beslut i allmänhet.»

1909 års
stämpelkom-
mitterade.

Även 1909 års stämpelkommitterade hava i sitt den 29 december 1909 avgivna betänkande uttalat sig för införande av en särskild stämpeltyp avsedd för stämpelbeläggning av vissa handlingar, vilka enligt deras förslag skulle träffas av skatt. I sådant avseende hava de föreslagit, att för stämpelbeläggning av kvittens, tecknat å räkning eller faktura, och annan handling, varigenom någon erkänner sig hava mottagit likvid för levererad vara eller utfört arbete, skulle användas en särskild stämpel, kallad kvittensstämpel. Införandet av en särskild stämpel för nämnda handlingar vore, enligt kommitterades åsikt, nödvändigt för utrönande av skattens avkastningsförmåga. Jämväl torde böra krävas, anförde kommitterade vidare, att skatteplikten må anses fullgjord endast om dylik kvittensstämpel blivit använd. Skulle alltså kvittenset hava belagts med annan än kvittensstämpel, måste förnyad stämpling av det samma påkallas. På det att i dylika fall skattdragaren ej skulle behöva erlagga dubbel stämpelavgift föreslogs tillika ett stadgande om rätt för honom att i dylikt fall få den felaktiga stämpeln utbytt. I avseende å lämpligheten att införa en särskild stämpeltyp för växlar, anförde kommitterade å sid. 94 i betänkandet följande:

»I statskontorets förut omförmälda underdåniga utlåtande den 31 december 1908 har erinrats om lämpligheten därav, att, om genom utsträckning av stämpelbeskattningen till inrikes växlar stämpelrubriken för växlar vunne ökad finansiell betydelse, frågan om införande av särskilda växelstämplar upptages till prövning. Sedan en dylik växelskatt numera blivit införd, hava kommitterade ansett sig böra i korthet uttala sin mening i berörda fråga. Kommitterade vilja därvid först framhålla, att fullt exakta uppgifter rörande denna stämpelskatts avkastning icke lära utan stora svårigheter kunna vinnas, om icke vid stämpelavgiftens utgörande användes en särskild stämpeltyp. Med införandet av en sådan ny typ äro dock förenade åtskilliga praktiska olägenheter, särskilt i det avseendet att faran för förväxling vid användningen av stämplat betyddigt ökas, och kommitterade hava därför ansett, att denna

utväg icke bör tillgripas i annat fall, än att ett nöjaktigt resultat icke kan på annat sätt ernås. Då nu emellertid, till följd därav att det allra största flertalet växlar passerar genom bankinrättningarna och sålunda från dem kunna erhållas uppgifter, som medgiva en någorlunda tillförlitlig uppskattning av växelstämpelns avkastning, möjlighet förefinnes att utröna statens ungefärliga inkomst av denna stämpelskatt, hava kommitterade icke velat tillråda införandet av en särskild stämpeltyp för växlar.»

1910 års stämpelkommitterade hava jämväl till behandling upptagit de frågor, som beröras i statskontorets åberopade utlåtande den 31 december 1908, därvid kommitterade förklarat sig hava i huvudsak anslutit sig till statskontorets förslag i ämnet. Kommitterade hafva därvid anført, att de tagit i noggrant övervägande de betänkligheter, som såväl från statskontorets sida som av 1909 års stämpelkommitterade uttalats mot införande av nya stämpeltyper, som icke äro ägnade att fylla ett mera kännbart behov. Efter att hava redogjort för dessa uttalandens innehåll anføra nu ifrågakvarande kommitterade:

1910 Års
stämpelkom-
mitterade.

»De betänkligheter, som anförts mot införandet av nya stämpeltyper i allmänhet, hava givetvis en viss betydelse och det torde få anses själfallet, att sådant införande icke bör ifrågasättas i andra fall, än där verkligt behov föreligger. Men i sådana fall torde hänsynen till de praktiska olägenheter, som införandet befaras medföra, icke ensam få göra sig gällande. Man bör väga dessa olägenheter mot de verkliga fördelar, som införandet av en särskild stämpeltyp kan förväntas föra med sig. Finnes härvid att fördelarna äro synnerligen eftersträfvansvärda, må man icke draga sig för konsekvenserna av vissa olägenheter, som måhända i verkligheten reduceras till mindre proportioner än på förhand kunnat antagas.

Nu är det utan tvivel synnerligen önskvärt att erhålla något så när tillförlitlig kännedom om det belopp, vartill stämpelavgifterna för särskilda slag av stämpelpfiktiga handlingar uppgå, och sådan kännedom kan, med avseende å den stora grupp av handlingar, som utgöres av växlar och insättningsbevis av förut omförmäld beskaffenhet, näppeligen vinnas på ett lämpligare sätt än genom föreskrift därom, att för dessa handlingars stämpelbeläggning skola användas stämplor av särskilt slag. Att behovet av kontroll i detta avseende lämpligen kan fyllas genom anlåtande av sådan utväg, har erkänts såväl av statskontoret som av 1909 års stämpelkommitterade. Inför man åter en särskild stämpeltyp för vissa handlingar av det slag, som avses i statskontorets förslag, synes

det falla sig naturligt att utsträcka området för dessa stämpelns användning till vissa andra handlingar, vilkas stämpelbeläggning åtminstone i det stora flertalet fall ävenledes sker genom bemedling av bankinrättningar och bankirer. Såsom sådana handlingar äro tydligen att räkna inrikes växlar och vissa utrikes växlar, vilka enligt gällande bestämmelser skola förseas med stämpel, innan de överlåtas eller till betalning företes, och övriga stämpelpfiktiga växlar böra givetvis i avseende å sättet för stämpelbeläggning följa samma bestämmelser, som gälla för de förstnämnda växlarna. Skulle bankerna behöva använda olika slag av stämpel för sina insättningsbevis och för växlar, synes faran för förväxling bliva större än om för dessa i viss mån likartade handlingar få användas stämpel av en gemensam typ.

Faran för förväxling torde ock bliva mindre avsevärd, om de nya stämpelarna, såsom lätt torde kunna ske, erhålla ett från de vanliga stämpelarna avvikande utseende och format. Och nämnda fara minskas dessutom i väsentlig mån därigenom, att stämpelbeläggning av de handlingar, som skulle förseas med stämpel av den föreslagna nya typen, sannolikt kommer att i det stora flertalet fall ombesörjas av bankinrättningar och bankirer och endast undantagsvis av den stora allmänheten.

Skulle emellertid på grund av förväxling eller annan anledning stämpel oriktigt användas till handling, för vilken stämpel av annat slag skall nyttjas, torde utbyte av den oriktigt använda stämpeln böra medgivnas och kommitterade hava i 32 § föreslagit ett stadgande härom.»

Generalpoststyrelsen.

Generalpoststyrelsen har i sitt förut åberopade utlåtande den 13 februari 1913 väl framhållit, att förekomsten av flera olika slag av beläggningsstämpel medför, utom praktiska olägenheter för allmänheten, även ökade kostnader för statsverket i avseende å såväl stämpelarnas tillverkning som förvaring, i vilket avseende särskilt framhållits, att en utvidgning av det redan nu avsevärda antalet olika slag av stämpel givetvis komme att medföra ökade kostnader för beredande i vissa fall av tillräckliga och tryggande förvaringsrum åt vederbörande posttjänstemäns stämpelförråd, likasom även ökat arbete vid stämpelarnas handhavande och vid stämpelförrådets inventering, vartill komme att med mängden av olika stämpel även ökades svårigheten för dem, som ombesörja stämpelförsäljningen, att undvika misstag vid stämpelns utlämnande och därav härflytande förluster, men styrelsen har dock, om det ur finansstatistisk synpunkt ansåges önskvärt, att den nya stämpeltypen infördes, ansett sig icke böra framställa något yrkande i motsatt riktning.

Beträffande de i Riksdagens skrivelse den 8 mars 1907 framhållna önskemålen synes mig frågan om bättre kontroll över stämpelavgifternas behöriga fullgörande vara av den största betydelsen. Frågan om anordningar för vinnande av mera fullständig statistisk kännedom om de särskilda stämpelavgifternas avkastning är ju även av stort intresse, men torde dock icke vara av den vikt, att för dess skull de stämpelskatteskyldiga böra betungas med besvärliga åtgärder, som endast för vinnande av detta mål äro erforderliga. Däremot lär man icke utesluta av hänsyn till de skattskyldigas bekvämlighet kunna underlåta att giva föreskrifter, som äro ägnade att bereda nödig garanti för, att stämpelskatteskyldighet fullgöres i de fall, då sådan skyldighet blivit stadgad. Såsom statskontoret framhållit, lämna dock redan nu gällande bestämmelser en ganska god trygghet för att statens rätt till stämpelskatt behörigen tillgodoses. Genom de av mig i sammanhang med den nya förordningen om arvsskatt och skatt för gäva föreslagna särskilda bestämmelser om fullgörande av skatteplikten med avseende å gäva och sådant testamente, som ej stämpelbelägges i samband med testamentets bevakning, ävensom genom Riksdagens år 1912 fattade beslut att i väsentlig mån begränsa stämpelskatteskyldigheten för avhandlingar om skogsavverkningsrätt har antalet stämpelpliktiga enskilda handlingar, vilkas stämpelbeläggning icke är underkastad direkt kontroll av offentlig myndighet, blivit än ytterligare begränsat. Och genom den i nu föreliggande förslag införda stämpelskatteskyldigheten för promesser samt det ifrågasatta förfaringssättet för stämpling av såväl dylika handlingar som aktiebrev, lottbrev, vissa andels- och delaktighetsbevis samt obligationer, enligt vilket stämplingen av dessa handlingar ovillkorligen skall ske genom statsmyndighets försorg, torde beredas ökad trygghet för, att stämpelskatteskyldigheten med avseende å dem blir behörigen fullgjord. Härefter återstående stämpelpliktiga enskilda handlingar, vilkas stämpelbeläggning är överlämnad åt de skattskyldiga själva utan direkt tillsyn av offentlig myndighet, äro endast

avhandling om köp eller byte av fartyg, vars dräktighet överstiger 40 ton;

bevis om insättning å depositions- eller kapitalräkning hos bank eller bankir; samt

växel och med växel likställd handling (anvisning, check, inbjudning, handling, som omfattar uppdrag om inkassering av penningar och mot vars företeende eller avlämnande betalning fordras, kvittens, som, för inkassering av penningar genom annan person än fordringsägaren, från en ort till en annan försändes, och postremissväxel).

Vad beträffar stämpelbeläggningen av växlar och därmed likställda handlingar samt de omförmälda insättningsbevisen, torde den samma i största utsträckning ombesörjas genom bankinrättningar eller bankirer eller kunna av bankinrättning kontrolleras, och det har icke förspotts och finnes ej heller anledning antaga, att stämpelbeläggning av dessa handlingar i någon nämnvärd omfattning skulle uraktlåtas. En viss trygghet mot överträdelse av gällande bestämmelser härutinnan ligger därjämte onekligen även i det bötesansvar, som härför finnes stadgat. Bestämmelsen om sådant ansvar är åter den enda garanti, som finnes för fullgörandet av stämpelplikten beträffande köpe- och bytesbrev om fartyg. De fall, då denna stämpelplikt föreligger, äro emellertid relativt få och stämpelavgiften för dessa handlingar torde helt säkert icke vara av den betydelse för statskassan, att för dess skull särskilda kontrollanordningar kunna anses erforderliga.

För vinnande av fullständigare kännedom om vad de särskilda stämpelavgifterna inbringa åt statsverket kan, med bibehållande av nuvarande, såväl med hänsyn till enkelhet som ur kostnadssynpunkt mycket tillfredsställande anordning för stämpeluppbörden, knappast tänkas annan utväg än införandet av särskilda stämpeltyper för de olika slagen av stämpelavgifter. En alltför långt driven ökning av stämpeltypernas antal bör emellertid undvikas av många skäl, för vilka statskontoret och 1909 års stämpelkommitterade i deras av mig nyss återgivna utlåtanden huvudsakligen redogjort. Med hänsyn härtill bör, synes det mig, därest statistisk kännedom om stämpelavgifternas avkastning i önskvärd måtto kan vinnas på annan väg, den utvägen i första hand anlitas. Enligt vad statskontoret framhållit, finnes redan nu möjlighet att vinna kännedom om avkastningen av ett stort antal stämpelavgifter och särskilt av de mest givande. Bland de stämpelavgifter av större betydelse för statskassan, för beräkning av vilkas avkastning lätt användbart material för närvarande ej står till buds, lära avgifterna för bevis om insättning å depositions- och kapitalräkning samt växlar jämte därmed likställda handlingar vara de oftast förekommande och mest betydande. För dessa slag av stämpelpliktiga handlingar synas ock stämplat av en särskild typ utan fara för de av statskontoret i utlåtande den 31 december 1908 och 1909 års stämpelkommitterade i betänkandet den 29 december 1909 framhållna olägenheter kunna med fördel användas, och jag ansluter mig i fråga härom till det förslag, som avgivits av 1910 års stämpelkommitterade i deras betänkande den 15 december 1910 och som sedermera vunnit även statskontorets gillande, såsom framgår av det uttalande härom statskontoret

gjort i sitt utlåtande den 31 januari 1911. Statistiska uppgifter om utbytet av stämpelavgiften för aktiebrev, lottbrev, vissa andels- och delaktighetsbevis ävensom obligationer torde vid bifall till förslaget om dessa handlingars stämpling genom generalpoststyrelsens försorg lätteligen stå att vinna. Och de stämpelpfiktiga enskilda handlingar, om vilkas bidrag till stämpelskatten uppgift allt fortfarande skulle saknas, äro både till antal och avkastning av så ringa betydelse, att särskilda anordningar för vinande av dylika uppgifter icke torde vara påkallade av något trängande behov.

Då jag sålunda på grund av de uttalanden, som i avseende å den under benämningen bank- och växelstämplar ifrågasatta nya stämpeltypen gjorts av såväl statskontoret som 1910 års stämpelkommitterade, funnit mig övertygad, att dessa stämplat komma att fylla ett verkligt behov, och med hänsyn härtill ansett mig böra tillstyrka införandet av denna stämpeltyp, har jag icke förbisett de uttalanden, som från generalpoststyrelsens sida gjorts mot införandet av nya stämpeltyper i allmänhet. Med anledning av dels dessa uttalanden dels generalpoststyrelsens framhållande av vissa olägenheter, som vid bibehållande av helarksstämplatarna icke kunna undvikas, får jag nämna, att det icke kunnat undgå min uppmärksamhet, att, i samma mån som antalet stämpeltyper och stämpelvalörer ökas eller stämplatarna på grund av sitt format kräva stort utrymme, jämväl kostnaderna för stämplatarnas tillverkning och förvaring ökas. Likaledes inser jag tillfullo, att vid bibehållandet av en mångfald olika slag av stämplat såväl arbetet ökas för de personer, vilka handhava eller öva tillsyn över stämpelförråden, som ock åtskilliga andra olägenheter av större eller mindre betydenhet nödvändigtvis kunna vara att förvänta. Denna ökning av kostnaderna och dessa övriga olägenheter böra dock enligt min mening icke bli större därigenom, att stämpelväsendets handhavande, på sätt jag i det följande ämnar föreslå, övertages av postverket, än de äro under nuvarande förhållanden, och de torde under alla förhållanden få anses vara av mindre vikt vid jämförelse med de obestriddliga fördelar, som förekomsten av dels beläggningsstämplar av olika typer dels helarksstämplat i många avseenden bereder såväl statsverket som dem, vilka i sin tjänsteutövning eller eljest hava att använda stämplat. Då emellertid generalpoststyrelsen avstått från att göra en direkt hemställan om ändring i de gällande eller nu föreslagna bestämmelserna om stämplatarnas antal och beskaffenhet, föranleda dess erinringar endast till detta uttalande från min sida.

I fråga om den föreslagna stämplingen genom offentlig myndighets försorg av aktiebrev, lottbrev och obligationer m. fl. handlingar skall jag närmare uttala mig vid den speciella redogörelsen för bestämmelserna i 27 § av det nu föreliggande författningsförslaget.

Stämpelbeskattning av lotter i kommanditbolag, rederibolag, gruvbolag och andra liknande sammanslutningar.

1908 års riksdagskrivelse.

Jag övergår nu till den i Riksdagens skrivelse till Konungen den 22 maj 1908 ifrågasatta *stämpelbeskattning av lotter i kommanditbolag, rederibolag, gruvbolag och andra liknande sammanslutningar*.

I samband med antagandet av förordning angående en särskild stämpelavgift vid köp och byte av fondpapper beslöt 1908 års Riksdag att hos Kungl. Maj:t anhålla, det Kungl. Maj:t måtte låta utreda, om och i vad mån stämpelavgift borde utgå vid köp och byte av lotter i kommanditbolag, rederibolag, gruvbolag och andra liknande sammanslutningar, samt för Riksdagen framlägga det förslag, vartill en sådan utredning kunde föranleda. Till stöd för denna framställning anförde Riksdagen i skrivelse den 22 maj 1908, under framhållande att berörda författnings omfattning eller dess definition av fondpapper skulle kunna synas väl snäv, att det hade ifrågasatts, huruvida icke överlåtelse av lotter i gruvbolag, rederibolag m. m. borde liksom överlåtelse av aktier och banklotter draga överlåtelsestämpel. Frågan om skattskyldighetens utsträckning till överlåtelse av kommanditlotter m. m. syntes emellertid böra tills vidare anstå för att tagas under övervägande i sammanhang med införande av emissionsstämpel å dylika värdepapper. I varje fall syntes ett avgörande av frågan om beskattning av kapitalplacering i dessa papper böra föregås av särskild utredning.

I anledning av Riksdagens berörda framställning hava infordrade yttranden avgivits dels av kommerskollegium, angående den ifrågasatta stämpelskatten å lottbrev i gruvföretag och rederibolag dels ock av Kungl. Maj:ts samtliga befallningshavande beträffande stämpelskatt å lotter och andelar i kommanditbolag, penninginrättningar, som driva rörelse utan av Konungen stadfäst reglemente, sparbanker, ömsesidiga försäkringsbolag, hypoteksföreningar, sjukkassor, änke- och pupillkassor, brännvinsbolag och registrerade föreningar.

1909 års stämpelkommitterade.

Härefter hade dåvarande chefen för finansdepartementet genom remiss den 28 januari 1910 överlämnat de inkomna utlåtandena till de sakkunniga, som haft i uppdrag att uppgöra förslag i syfte att genom

utveckling av stämpelbeskattningen bereda staten ökade inkomster, med anmodan till dem att avgiva yttrande och förslag i ärendet. Nämnda sakkunniga hava den 28 juni 1910 avgivit underdånigt utlåtande med förslag till de författningsändringar, som de med anledning av förevarande framställning funnit sig böra tillstyrka. Av de sakkunnigas uttalanden i ämnet tillåter jag mig att anföra följande:

»Innan kommitterade övergå till skärskådande av de olika slag av handlingar om vilkas stämpelbeläggning här är fråga, vilja emellertid kommitterade förutskicka, att de ansett sitt yttrande böra omfatta icke blott frågan om införandet av överlåtelsestämpel å nämnda handlingar utan även frågan om stadgande av emissionsstämpel för desamma. Riksdagens begäran om utredning är visserligen inskränkt till det förra slaget av stämpel, men denna begränsning torde hava föranletts allenast av formella skäl, då igångsättandet av en utredning rörande det senare slaget av stämpel jämväl synes av Riksdagen förutsättas; och kommitterade hava trott sig så mycket hellre böra inlåta sig på frågan om emissionsstämpeln, som kommitterade funnit i huvudsak samma skäl kunna beträffande nu förevarande handlingar anföras i fråga om så väl emissions- som överlåtelsestämpeln. Kommitterades efterföljande yttrande kommer därför att röra sig om bägge dessa stämpelskatter.

Vad nu först beträffar gruvbolag inhämtas av kommerskollegii förenämnda utlåtande; *att* under år 1908 funnos 389 gruvor och brott, ur vilka malm, stenkol, leror eller fältspat under året erhållits; *att* av dessa gruvor 41 eller 10.5 procent tillhört ensamma ägare, 222 eller 57.1 procent aktiebolag och 126 eller 32.4 procent andra bolag, varmed förstodes, bland annat, intressentskap ävensom sådana föreningar av vare sig aktiebolag sins emellan eller aktiebolag jämte enkla bolag eller enskilde ägare, vilka icke i och för det ifrågavarande företags drift bildat särskilt aktiebolag; *att* enligt av bergmästarna lämnade uppgifter, som dock endast vore att anse som approximativa, särskilda lottbrev funnos utfärdade i allenast 22 gruvbolag, därav i 17 stycken antalet lottbrev utgjorde 9,314; *samt att* av nämnda 22 gruvbolag 6 under år 1908 hade för bevillning uppskattad inkomst av bergverksdriften, vilken inkomst icke översteg 113,000 kronor. Av dessa uppgifter framgår med all tydlighet, att ett stämpelbeläggande av lotter i gruvbolag skulle, såsom ock av kommerskollegium framhållits, inbringa staten en föga avsevärd inkomst. Redan av detta skäl torde man kunna ställa sig tveksam om värdet och lämpligheten av denna stämpelbeskattning; men härtill kommer, att det synes vara mindre egentligt att

skatteplikten för ett kapital, placerat i gruvbolag, göres beroende av, huruvida lottbrev utfärdats eller ej; och att förebygga denna oegentlighet genom att skattlägga andelar i gruvbolag, även om bevis eller brev å dylika andelar icke utfärdats, torde icke vara tillrådligt. En beskattning av sistnämnda slag skulle nämligen kräva rätt vidlyftiga anordningar och en omfattande kontroll, som icke stod i rimligt förhållande till skattens avkastning. Mot införande av emissionsstämpel å lottbrev i gruvbolag talar jämväl det skälet, att det vid dylika bolags startande ofta lär vara förenat med stor svårighet att fixera värdet av lottbreven. För säkerställandet av stämpelskatterna å aktierna lär ej heller vara behöfligt att stadga stämpel å gruvlotter, då det torde så långt ifrån vara någon fara för att kapitalet för sitt uppträdande på här ifrågavarande område hellre skulle söka formen av enkla bolag än den av aktiebolag, att tendensen tvärtom synes vara den motsatta, i det att det ej sällan inträffar, att gruvbolag, åtminstone i den mån de bliva vinstgivande, ombildas till aktiebolag. På grund av nu anförda omständigheter vilja kommitterade avstyrka införandet av stämpelskatt å lottbrev i gruvbolag.

Ej heller i fråga om lottbrev i rederibolag anse kommitterade skäl föreligga att tillråda en stämpelbeskattning. Vad kommerskollegium i förenämnda utlåtande anført mot en dylik åtgärd finna kommitterade fullt befogat, och kommitterade hava för egen del endast att tillägga, att på grund av rederinäringens i allmänhet tryckta läge det näppeligen synes vara fullt lämpligt att med en, om än i och för sig tämligen ringa, skatt ytterligare betunga näringen i fråga. Kommitterade anse sig ock böra framhålla, att jämväl beträffande rederibolag, aktiebolagsformen synes hava alltmer kommit att ersätta den enkla bolagsformen, särskilt vad de kapitalstarkare sammanslutningarna beträffar.

Vad härefter angår kommanditbolag och penninginrättningar, som driva rörelse utan av Konungen stadfäst reglemente, synas dessa sammanslutningar lämpligen böra behandlas i ett sammanhang, varvid först några statistiska data torde få anföras.

En av kommitterade har verkställt en på uppgifter, hämtade ur handelsregistret, grundad undersökning rörande under åren 1897—1909 bildade kommanditbolag, utvisande antalet däri ingångna kommanditdelägare och av dessa utfäst penningebelopp. Resultatet av denna utredning framgår av nedanstående tabell.

År	Antal kommanditdelägare:	Av kommanditdelägare utfäst belopp:
1897	27	860,000: — kronor.
1898	57	1,848,000: — „
1899	5	17,000: — „
1900	57	428,660: — „
1901	71	1,281,800: — „
1902	14	526,101: 98 „
1903	141	642,500: — „
1904	101	300,000: — „
1905	5	43,200: — „
1906	21	74,800: — „
1907	20	913,100: — „
1908	40	5,425,800: — „
1909	18	724,500: — „
Summa 577		13,085,461: 98 kronor.

Av ifrågavarande kommanditbolag funnos i verksamhet vid slutet av nästlidet år 61 stycken med ett av kommanditdelägare — till ett antal av 316 — utfäst kapitalbelopp av sammanlagt 9,125,661 kronor 98 öre. Förteckning å dessa bolag återfinnes i bilaga till detta utlåtande.

Enligt tillgängliga uppgifter rörande penninginrättningar, som driva sin rörelse utan av Konungen stadfäst reglemente, uppgingo dessa vid utgången av år 1903 till ett antal av 28 med fonder till ett sammanlagt belopp av 3,365,000 kronor och med en omslutsumma av tillhoppa 27,946,795 kronor, men hade vid slutet av år 1908 nedgått till ett antal av 18 med fonder och omslutsumma till respektive 972,701 kronor och 10,027,861 kronor.

Lottbrev i nu nämnda penninginrättningar och kommanditbolag hava av flertalet hörda myndigheter ansetts böra underkastas stämpelskatt; och kommitterade finna sig böra i huvudsak instämma i detta yrkande. Den för kommanditbolagen anförda statistiken giver vid handen, att en emissionsstämpel å lottbrev i dylika bolag skulle inbringa ett icke så alldeles oväsentligt belopp. Det avgörande skälet för införandet av stämpelavgift å lottbrev i kommanditbolag är emellertid, enligt kommitterades mening, angelägenheten av att upphäva den förmånligare ställning i stämpelhänseende, som nämnda lottbrev nu intaga i förhållande till aktiebrev samt lottbrev i solidariska bankbolag. Det vill synas, som om kommanditbolagsformen esomoftast komme till användning i stället för annan bolagsform i avsikt att undvika den kontroll å företagens

skötsel, som föreskrives i gällande lagar om aktiebolag och solidariska bankbolag; och en dylik strävan bör givetvis icke understödjas genom att medgiva fördelar i stämpelbeskattningsväg åt delägare i kommanditbolag. Med kommanditbolag synes i fråga om stämpelbeskattningsböraställas det slag av ovannämnda penninginrättningar, som driver sin rörelse under formen av bolag, likasom eljest andra bolag, vilka idka bankrörelse. Såväl emissions- som överlåtelsestämpel böra drabba lottbrev, andelsbevis och delaktighetsbevis i berörda företag; och stämpelavgiften bör uppenbarligen bestämmas till samma belopp som för aktier och andra lottbrev.

Några ytterligare kontrollföreskrifter utöver de redan för stämpelbeläggning av aktier och banklotter gällande torde icke vara erforderliga med det undantag dock, att obligatorisk stämpling i statskontoret av blanketter till här berörda lottbrev och bevis synes, på sätt kommitterade jämväl ifrågasatt beträffande blanketter till aktiebrev och banklotter, böra äga rum.

Vad härefter angår andelar i sådana ekonomiska sammanslutningar, som sparbanker, hypoteksföreningar, sjukkassor, änke- och pupillkassor samt brännvinsbolag, torde dylika andelar, i den mån sådana förekomma, ej lämpligen böra beläggas med vare sig emissions- eller överlåtelsestämpel. Nämnda andelar äro nämligen med undantag av grundfondstillskott i vissa sparbanker och andelar i brännvinsbolag ej tecknade i vinstsyfte och därå utfärdade bevis äro icke räntebärande. Vad åter beträffar omförmälda grundfondstillskott och andelar i brännvinsbolag, äro dessa, betraktade som objekt för kapitalplacering, av synnerligen ringa betydelse och, vad dessutom angår de senare, stadda i försvinnande, i det att i fråga om brännvinshandeln aktiebolagsformen tenderar att ersätta den enkla bolagsformen.

Beträffande slutligen frågan om stämpelskatt å delägarbevis i registrerade föreningar, såsom konsumtionsföreningar, lantmannaföreningar, byggnadsföreningar och produktionsföreningar m. fl., torde böra framhållas, att den ställning och ekonomiska betydelse i samhället, som tillkommer dessa föreningar, icke är fullt klarlagd och att frågan härom är alldeles för outredd, för att man ännu skall kunna avgöra, om ett stämpelbeläggande av nyssnämnda bevis är påkallat. Åtskilliga av berörda föreningar äro nog att betrakta som rena affärsföretag, som till syfte och ändamål äro fullt jämnställda med aktiebolag. Ofta är det blott på grund därav att insatserna (lotterna) i ekonomiska föreningar utan personlig ansvarighet kunna fastställas till mycket obetyd-

liga belopp samt att något bestämt minimikapital ej behöver finnas, som föreningsformen gives företräde framför aktiebolagsformen. Till föreningar av sistberörda slag kunna räknas flertalet konsumtionsföreningar och byggnadsföreningar. Emellertid finnas å andra sidan föreningar med övervägande humanitärt syfte, avseende välgörenhet, understödjande av egnahemsrörelsen, ömsesidig hjälp vid sjukdom eller olycksfall m. m., och andelar i dessa föreningar böra givetvis icke beskattas genom stämpel. Gränsen mellan dessa olika slag av föreningar är dock icke så lätt att draga; och det torde vara riktigast att avvakta resultatet av den civilrättsliga lagstiftning, som på detta område förr eller senare lär komma till stånd, innan till närmare skärskådande upptages frågan om stämpelskatt å andelar i här ifrågavarande föreningar. Jämväl synes det vara av vikt att, när man går till ett dylikt övervägande, en fullständigare utredning, än som nu finnes, stode till buds rörande den ekonomiska roll dessa föreningar spela i samhället. Det torde härvid tillåtas kommitterade att framhålla, att det i avsevärd mån skulle underlätta åstadkommandet av en sådan utredning, om de registrerade föreningarnas styrelse ålades — i likhet med vad som synes bliva fallet med aktiebolagens styrelser — att till vederbörande registreringsmyndighet årligen insända förvaltningsberättelse jämte vinst- och förlusträkning samt balansräkning.

Av vad ovan anförts framgår, att kommitterade anse någon utsträckning av gällande bestämmelser om emissions- och överlåtelsestämpelskatterna till att omfatta även nu ifrågavarande handlingar icke böra, åtminstone för närvarande, äga rum med undantag dock vad beträffar lottbrev, andelsbevis och delaktighetsbevis i bolag, som driva bankrörelse och i kommanditbolag.

I anslutning härtill få kommitterade hemställa *dels* att bestämmelsen för lottbrev i 8 § C) av det utav kommitterade den 29 december 1909 avlämnade förslag till förordning om ändrad lydelse av vissa delar av förordningen angående stämpelavgiften må erhålla följande lydelse:

Lottbrev, andelsbevis eller delaktighetsbevis i inländskt solidariskt bankbolag eller annat inländskt bolag, som driver bankrörelse, så ock i kommanditbolag skall, innan brevet eller beviset av bolaget utgives, förses med stämpel av 10 öre för varje fulla 10 kronor av det belopp, varå den i brevet eller beviset avsedda lott eller andel lyder, eller, om brevet eller beviset utfärdats å två eller flera lotter eller andelar, av det belopp, varå lotterna eller andelarna sammanlagt lyda; dock att, ifall enligt bolagets beslut för lott eller andel skall erläggas betalning med högre belopp än det, varå lotten eller andelen lyder, stämpeln skall beräknas i förhållande till det högre beloppet.

Lottbrev, andelsbevis eller delaktighetsbevis, som utan erläggande av betalning utfärdas såsom ersättning för förkommet eller förstört sådant brev eller bevis eller i utbyte mot lottbrev eller bevis i samma bolag, är fritt från stämpel, därest det nya lottbrevet eller beviset utfärdas å belopp, icke överstigande det, varå det förkomna, förstörda eller utbytta lottbrevet eller beviset lytt, eller, om det nya lottbrevet eller beviset skall ersätta flera äldre brev eller bevis, dessas sammanlagda belopp, samt det eller de äldre breven eller bevisen varit försedda med stämpel i vederbörlig ordning eller icke skolat med stämpel beläggas. Lottbrev eller bevis, som sålunda utfärdas utan att stämpelbeläggas enligt ovan stadgade grunder, skall förses med anteckning om orsaken därtill.

För den behöriga stämpelbeläggningen av lottbrev, andelsbevis och delaktighetsbevis eller deras förseende med anteckning om orsaken till underlåten stämpelbeläggning svara ledamöterna i bolagets styrelse eller, ifall tillsynen över stämpelbeläggningen enligt bolagets beslut uppdragits åt en eller flera av dem, dessa ledamöter.

Vad sålunda är stadgat gäller dock icke bevis å grundfonds-tillskott i sparbanker.

Se för övrigt 32 §.

dels att 32 § i nyssnämnda förslag till förordning må erhålla följande förändrade lydelse:

32 §.

Då aktiebrev, lottbrev, andelsbevis, delaktighetsbevis eller obligationer enligt 8 § C) skola förses med stämpel, skall detta äga rum sålunda, att stämpling av blanketterna till aktiebreven, lottbreven, bevisen eller obligationerna sker genom statskontorets försorg. Den, som vill låta stämpla dylika blanketter, anmäla sig därom skriftligen hos statskontoret med bifogande av blanketterna samt tvefald uppgift å dessas valör och antalet av varje valör. Statskontoret fastställer därefter det belopp, med vilket stämpel enligt bestämmelserna i denna förordning skall utgöras, och låter, sedan det erforderliga stämpelbeloppet blivit inbetalt, verkställa stämplingen.

Talan mot statskontorets beslut i fråga om stämpelbeloppet fullföljes i enahanda ordning, som är stadgad för överklagande av statskontorets beslut i allmänhet.

dels att 55 § mom. 2 och 4 i förut omförmälda förslag till förordning må lyda sålunda:

55 §.

2. Åsidosätter någon vad i 8 § finnes föreskrivet om stämpelbeläggning av aktie- eller lottbrev eller andels- eller delaktighetsbevis, då det utfärdas av aktiebolag, solidariskt bankbolag, annat bolag, som driver bankrörelse, eller kommanditbolag, böte tio gånger den felande stämpelns belopp; dock vare minsta bot tjugufem kronor.

4. Den obligationsutgivare, som här i riket utlämnar obligation, dagtecknad före den 1 juli 1910 samt underlåter att förse obligationen med den i 19 § föreskrivna anteckning, skall böta tjugn gånger den å handlingen belöpande stämpelns belopp; dock vare minsta bot tjugufem kronor.

Varder, enligt vad i 8 § stadgas, aktie eller lottbrev, andels- eller delaktighetsbevis eller obligation, som utlämnas i ersättning för eller utbyte mot annan dylik handling, ej försedd med stämpel, och underlåter någon, som är pliktig förse aktie- eller lottbrevet, andels- eller delaktighetsbeviset eller obligationen med anteckning om orsaken därtill, att verkställa sådan anteckning, straffes med böter från och med tio till och med etthundra kronor.

dels ock att 1 § i förordningen den 6 november 1908 angående en särskild stämpelavgift vid köp och byte av fondpapper, sådan samma § lyder enligt förordningen den 5 juni 1909, må erhålla följande förändrade lydelse:

Vid överlåtelse av fondpapper genom köp eller byte skall erläggas en särskild avgift till belopp och i den ordning, här nedan sägs.

Med fondpapper förstås i denna förordning aktier i inländska och utländska aktiebolag, lotter i inländska solidariska bankbolag (banklotter) samt lottbrev, andelsbevis eller delaktighetsbevis i andra inländska bolag, som driva bankrörelse, eller i kommanditbolag ävensom obligationer; och anses som obligation enligt denna förordning jämväl förskrivning, vilken, ändock att den ej betecknats som obligation, jämlikt förordningen angående stämpelavgiften skall lika med obligation stämpelbeläggas.

Lika med överlåtelse av fondpapper anses överlåtelse av rätt till teckning av sådana värdepapper eller, där teckning skett, överlåtelse av den därpå grundade rätt.»

Statskontoret.

Över kommitterades berörda betänkande har statskontoret den 31 januari 1911 avgivit underdånigt utlåtande i sammanhang med sitt utlåtande över de övriga förslag till ändringar i stämpelförordningen, som då förelegat till dess granskning. I nämnda utlåtande anför statskontoret beträffande förevarande fråga följande. Då statskontoret antagit, att detsamma icke haft att yttra sig över de av 1909 års stämpelkommitterade i betänkandet den 29 december 1909 föreslagna utvidgningar av stämpelbeskattningen, utginge statskontoret från den förutsättningen, att 8 § i de delar, som i anledning av ifrågavarande utvidgningar erhållit förändrad lydelse, borde bibehållas i sin nuvarande lydelse. I övrigt hade statskontoret icke haft något att erinra mot de förslag till ändrad lydelse av denna §, vilka framlagts i betänkande av den 28 juni 1910, och förty hemställt:

att före »Anvisning» måtte införas: »Andelsbevis, se Lottbrev»;

att före »Depositionsräkning» måtte införas: »Delaktighetsbevis; se Lottbrev»; samt

att bestämmelserna om »Lottbrevs» stämpelbeläggning måtte avfattas i enlighet med det i nyssberörda betänkande intagna förslag, dock att med avseende å vad ovan blivit anfört den nuvarande uppdelningen i två skatteklasser med avgifter av respektive 5 och 10 öre måtte bibehållas, samt att hänvisningen måtte göras till 27 § i stället för till 32 §.

Departements-
chefen.

Lika med de särskilda kommitterade, som den 28 juni 1910 avgivit betänkande i fråga om viss stämpelskatteskyldighet för lotter i kommanditbolag m. fl. sammanslutningar, finner jag icke anledning att nu ifrågasätta sådan skattskyldighet för andra av de här avsedda handlingarna än lotter i kommanditbolag samt andels- eller delaktighetsbevis i penninginrättningar, som driva rörelse utan av Konungen fastställt reglemente. De med avseende å denna skattskyldighet föreslagna bestämmelserna äro avfattade i överensstämmelse med statskontorets i utlåtandet den 31 januari 1911 avgivna förslag.

Om åtgärder
mot kring-
gående av be-
stämmelserna
om stämpel-
skatt å aktier
och lotter m. m.

Jag anser lämpligt att i detta sammanhang till behandling upptaga den fråga, som beröres i en av Riksdagen den 9 mars 1912 till Kungl. Maj:t avlåten skrivelse. I denna har Riksdagen i anledning av en i ämnet väckt motion framhållit, hurusom vid en viss typ av aktiebolag en tendens gjorts sig gällande att kringgå bestämmelserna i 8 § av stämpelförordningen i fråga om stämpelbeläggning av aktiebrev i inländska aktiebolag, och hemställt, att Kungl. Maj:t ville låta utarbeta och för Riksdagen framlägga förslag till sådana ändringar i gällande

förordning angående stämpelavgiften, eventuellt även i andra författningar, att säkerhet vinnes för att den i denna förordning avsedda stämpelskatt för aktier blir i varje fall behörigen utgjord. Enligt vad vid ärendets behandling inom Riksdagen meddelats, skulle det angivna missförhållandet kunna äga rum genom användande av interimisbevis, som icke utbytas mot aktiebrev, och förekomma särskilt då aktiebolag bildas antingen för ett företag, som beräknas vara slutfört inom kort tid, varefter bolaget kunde upplösas, eller för att övertaga en redan existerande intresse-gemenskap. Det förre förekomme till exempel, då bolag bildades för att inköpa fast egendom, därå avverka skog och sedermera efter styckning sälja egendomen i mindre lotter. Det senare skedde då stärbhusdelägare eller andra samägare satte enskild rörelse på aktier eller då fordringsägare övertog gäldenärens egendom under formen av ett aktiebolag.

I denna fråga har statskontoret den 10 oktober 1912 avgivit *Statskontoret.* underdånigt utlåtande. Efter att hava redogjort för innehållet i Riksdagens berörda skrivelse i av mig åberopade delar, säger statskontoret vidare:

»I Riksdagens skrivelse har jämväl påpekats, hurusom fall skulle hava förekommit att vid bildande av aktiebolag, där samtliga aktier tillhörde en trängre krets av personer t. ex. medlemmar av samma familj, aktiebrev visserligen upprättats men, vid det förhållande att breven icke behövt fördelas mellan aktieägarna, någon stämpelbeläggning av desamma icke ägt rum.

Då Riksdagen funnit angeläget att även i sådana fall som de sist berörda stämpelskatt erlades samt att avseende borde fästas vid de olika möjligheter att undgå stämpelbeläggning av aktiebrev, vilka med nuvarande lagstiftning på området ytterligare kunde förefinnas, har Riksdagen velat giva sin framställning till Eders Kungl. Maj:t en härtill syftande avfattning.

Vad först angår de i Riksdagens skrivelse omförmälda fall, då aktiebrev blivit utfärdade, utan att stämpelbeläggning ägt rum, är uppenbart, att vederbörande för underlåtenheten att förse aktiebrev med stämpel sökt stöd i den omständigheten, att desamma icke skulle hava, på sätt stämpelförordningen såsom villkor för stämpelskyldighet fordrar, »av bolaget utgivits». Då, såsom i det förutsatta fallet, rättigheter för aktieägarna gent emot bolaget grunda sig på de i någon styrelsemedlems eller annan aktieägars förvar befintliga aktiebrev, måste dessa visserligen enligt statskontorets mening anses utgivna och således vara underkastade stämpel, men då vid en strängt bokstavlig tolkning av ordet »utgivna» en annan slutsats möjligen skulle kunna dragas, synes lämpligt att det allmänna stadgandet för detta särskilda fall förses med det förtydligande tillägg, att upprättat aktiebrev skall, ändock att det icke blivit av aktieägaren mottaget, anses såsom av bolaget utgivet, då aktieägaren äger att detsamma hos bolaget utbekomma. Statskontoret

vill slutligen i detta sammanhang erinra, hurusom i stämpelkommitterades den 15 december 1910 avgivna förslag till förordning angående stämpelavgiften finnes under 27 § intaget ett stadgande, enligt vilket all stämpelbeläggning av aktiebrev och lottbrev skulle ske genom statskontorets försorg. Skulle detta förslag -- vilket visserligen framställdes i statistiskt syfte -- bliva antaget, torde det i sin mån vara ägnat att minska tillfällena till undandragande av stämpelskatt vid utfärdande av aktiebrev och lottbrev.

Vidkommande därefter frågan om åtgärders vidtagande i syfte att hindra det kringgående av de givna stadgandena om stämpel till aktiebrev, som ligger däri att i stället för aktiebrev endast interimisbevis utfärdas, så synas de upplysningar, som inom Riksdagen lämnats om förekomsten av sådant missbruk, giva vid handen, att något bör göras för stävjandet av detta ofog.

I 27 § av lagen den 12 augusti 1910 om aktiebolag föreskrives: »Ej må aktiebrev utgivas, innan registrering enligt 33 § skett därom, att etc.»

»Utgives, innan aktiebrev utfärdats, bevis om rätt till delaktighet i bolaget (promess) eller om verkställd inbetalning å aktie (interimisbevis, interimskvitto), skall sådant bevis ställas till viss man.»

Såsom härav synes, medgiver aktiebolagslagen att, i avvidan på aktiebrevs utfärdande, delaktighetsbevis (promess) må utgivas. Någon föreskrift, att delaktighetsbevis av detta slag skall förseas med stämpel, är dock icke meddelad, och detta tydligen av den anledning, att det förutsattes, att dessa delaktighetsbevis skola komma att inom kort utbytas mot aktiebrev, stämpelbelagda i enlighet med gällande stämpelförordnings stadganden.

Om det nu visat sig, att man söker undgå aktiestämpeln genom användande av delaktighetsbevis (promess), som sedermera icke utbytes mot aktiebrev, synes anledning förefinnas att i stämpelförordningen införa stadgande, enligt vilket promess skall vid utfärdandet sättas stämpel enligt enahanda grund som aktiebrev eller lottbrev. Komme en sådan bestämmelse till stånd, torde stadgande jämväl böra meddelas därom, att vid utbyte av stämpelbelagd promess mot aktiebrev eller lottbrev vederbörande må räkna sig till godo redan vid promessens utfärdande erlagd stämpelskatt. Stämpelfrihet borde alltså få åtnjutas i den mån det stämpelbelopp, aktie- eller lottbrevet författningsenligt skolat draga, täckes av promessen åsatt stämpel.

Såsom villkor för att frihet från stämpelbeläggning av aktie- eller lottbrev må helt eller delvis medgivas av anledning, varom nyss sagts, synes böra föreskrivas, att handlingen skall förseas med påskrift rörande anledningen till den utblivna eller endast ofullständigt verkställda stämpelbeläggningen. I avseende å behörigheten att med laga verkan utfärda sådan påskrift hade det visserligen ur kontrollsynpunkt varit mest tillfredsställande, om intyget skolat utfärdas av notarius publicus, inför vilken alltså vederbörliga handlingar bort företes; men då för den skattskyldige härav skulle föranledas en extra utgift, som under vissa förhållanden kunde bliva rätt avsevärd, och då notarius publicus-institutionen är att tillgå endast i vissa städer, har det synts statskontoret, som om man skulle kunna åtnöjas med enahanda påskrift som den, vilken är stadgad för att stämpelfrihet skall få åtnjutas för aktiebrev, som gått i utbyte mot annat aktiebrev i samma bolag.

Införes i stämpelförordningen stadgande om stämpelbeläggning av promess å aktiebrev eller lottbrev, torde åsidosättande av sådan föreskrift böra medföra samma

ansvarspåföljd, som är stadgad för enahanda förseelse i avseende å stämpelbeläggning av aktiebrev och lottbrev. 52 § 2 och 4 mom. böra alltså i sådant syfte omredigeras.»

Under återopande av vad sålunda blivit anförd, har statskontoret, som, enligt vad vidare anfördes, åtminstone för närvarande saknade anledning att framlägga förslag till åtgärder i syfte att förebygga ytterligare möjligheter till undgående av aktiestämpeln, avgivit förslag till viss ändring av 8 § och 52 § 2 mom. i gällande stämpelförordning i syfte att förebygga ett kringgående på antytt sätt av bestämmelserna angående stämpelbeläggning av aktier ävensom av lottbrev, varjämte statskontoret, under förutsättning att det av 1910 års stämpelkommitterade avgivna förslaget om stämpling av alla aktiebrev och lottbrev genom statskontorets försorg bleve antaget, ansett att ett sådant stadgande borde omfatta jämväl promess å aktiebrev och lottbrev.

Patent- och registreringsverket har den 12 mars 1913 avgivit infortrat utlåtande i ärendet och därvid till en början anförd, att det i motionen till Riksdagen framställda förslaget om införande av en ny registreringsplikt icke innefattade en tillfredsställande lösning av den väckta frågan. Vad vidare beträffade det av statskontoret avgivna förslaget, riktade sig detta direkt på undanröjande av den ofullständighet i nuvarande bestämmelser, som torde hava möjliggjort de ifrågavarande missförhållandena, och hade ur denna synpunkt företrädde framför motionärens förslag. Beträffande statskontorets förslag att stämpelbelägga promess enligt enahanda grund som aktiebrev ansåge dock ämbetsverket sig böra erinra att, enär intet hindrade, att promess kunde utgivas, innan inbetalning å aktien ägt rum, det kunde, sedan promessen utfärdats, inträffa, att aktierätten till följd av utebliven likvid förverkades och att således aktiebrev aldrig komme att utfärdas. Statskontorets förslag skulle således kunna innebära ett frångående av den princip, som torde ligga till grund för stämpelbeläggning av aktiebrev, nämligen att med skatt belägga den kapitalöverflyttning, som äger rum genom inbetalning å aktie.

*Patent- och
registrerings-
verket.*

Då jag funnit de av statskontoret föreslagna bestämmelserna ägnade att motsvara sitt angivna ändamål, har jag låtit avfatta de omförmälda paragraferna i enlighet med statskontorets förslag. På grund av patent- och registreringsverkets erinring har jag vidare i 20 § föreslagit ett stadgande om rätt till restitution av erlagd stämpelavgift för promess i det fall, att den å promessen grundade aktie- eller andelsrätten till följd av utebliven likvid blivit förverkad. Därjämte har jag även i enlighet med

*Departements-
chefen.*

ämbetsverkens förslag låtit i den paragraf, som handlar om skyldighet att låta verkställa stämpling av aktie- och lottbrev samt obligationer m. fl. handlingar genom statsmyndighets försorg, inrymt bestämmelse, att denna skyldighet skall gälla även med avseende å promesser. Där- emot har jag icke funnit av behovet påkallat att införa en av stats- kontoret i detta sammanhang föreslagen ändring av 52 § 4 mom. i gällande stämpelförordning.

1910 års
stämpel-
kommitterades
förslag till
förordning om
stämpelav-
giften.

Det av 1910 års stämpelkommitterade den 15 december 1910 avgivna förslaget till förordning om stämpelavgiften innefattar, såsom jag redan påpekat, huvudsakligen endast en ny sammanställning av de bestämmelser i förordningen, som icke beröras av den skedda utbrytningen av bestämmelserna om bouppteckningsstämpeln och gåvostämpeln. Enligt vad de kommitterade i sitt betänkande anført innebära de härav för- anledda förändringarna uteslutande av rubriken »Protokoll angående bevakning vid domstol av testamente etc. i 3 § samt av 8 § A och vissa delar av 8 § B samt därmed sammanhängande förändringar i 8 § C, ävensom uteslutandet av 14, 15, 16, 17 och 24 §§ samt av 52 § 6 och 9 mom. och av den vid förordningen fogade tab. I, varjämte vissa andra paragrafer behövt undergå på det hela taget oväsentliga förändringar. Härutöver har i enlighet med 39 § i kommitterades förslag till arvskatt och skatt för gåva i 3 § införts »Bevis över verkställd deklaration angående arv eller gåva» såsom fritt från stämpel. Emot kommitterades förslag i dessa delar har statskontoret i sitt förut åberopade utlåtande den 31 januari 1911 förmålt sig icke hava något att erinra, och har förslaget härutinnan icke heller från min sida givit anledning till erinringar.

Om stämpel-
försäljnings-
väsendets om-
läggning.
1910 års
stämpel-
kommitterade.

Beträffande *frågan om omläggning av stämpelförsäljningsväsendet* föreligger till en början den utredning, som lämnats av 1910 års stämpel- kommitterade i deras betänkande den 27 januari 1912. I denna relateras bland annat, hurusom bestyret med stämplarnas tillverkning och distri- buering vilar på statskontoret, som genom särskilda försäljnings- män, antagna i Stockholm av statskontoret och i länen av Kungl. Maj:ts befallningshavande, tillhandahåller allmänheten stämplat av de särskilda slag, som enligt gällande författningar skola vara att tillgå. Stämpelförsäljarna äro skyldiga att ställa säkerhet för sin uppbörd och för densamma avgiva årliga redovisningar. Därjämte åligger det dem att, då upplysning begäres om det stämpelbelopp, som erfordras för en viss handling, utan ersättning meddela sådan upplysning.

Vissa ämbets- och tjänstemän äga emellertid att tillhandahålla all- mänheten stämplat utan att vara antagna till stämpelförsäljare. Sålunda

har ämbets- och tjänsteman, vilken har att å tjänstens vägnar mottaga handlingar, som vid ingivandet till offentlig myndighet skola förse med stämpel, befogenhet att tillhandahålla sådana stämplat för sin tjänsteutövning, varjämte den förmånen är honom tillförsäkrad, att, därest han begagnar sig av denna befogenhet, ifrågavarande stämplat skola hos honom köpas. Såväl särskilt förordnad försäljningsman som ämbets- eller tjänsteman, som här avses, äga såsom ersättning för besvär och kostnader uppbära provision å försålda stämplat. Provisionen utgår för de i allmänna stämpelförordningen omförmålda stämplat i Stockholm med två procent och i landsorten med tre procent av det belopp, för vilket stämplat försålts till och med en årlig försäljningssumma av 20,000 kronor, dock att domhavande å landet, även om han är boende i Stockholm, äger intill samma försäljningssumma åtnjuta provision efter tre procent; för överskjutande belopp till och med 200,000 kronor beräknas provisionen efter en procent och för belopp utöver 200,000 kronor efter en tiondels procent. För punschstämplat och överlåtelsestämplat äger försäljningsman i redovisning tillgodoräkna sig en procent av de belopp, för vilka stämplat av berörda slag blivt av honom under året försålda.

Enligt en av kommitterade för år 1910 gjord sammanställning över statsverkets uppbörd av och provisionskostnader för stämpelförsäljning uppgick försäljningssumman för stämplat av alla slag, fränsett den direkt till statskontoret inbetalda stämpelavgiften för där verkställd stämpling av aktiebrev, lottbrev och obligationer, till 16,558,450 kronor 70 öre och försäljningsmännens provisioner till 241,200 kronor 15 öre, utgörande i medeltal 1.46 procent av försäljningssumman. I dessa siffror ingick försäljningssumman för i allmänna stämpelförordningen omförmålda stämplat med 14,283,962 kronor 75 öre, dragande en provisionskostnad av 218,457 kronor 53 öre eller i medeltal 1.53 procent. Av övriga stämpelomkostnader spelar tillverkningskostnaden den största rollen och uppgick år 1910 till 102,483 kronor 62 öre, under det att distributionskostnaderna och kostnaden för statskontorets stämpelkontor äro av jämförelsevis mindre betydelse. Sistnämnda kostnad uppgick för nämnda år till 17,968 kronor 45 öre.

Såväl av kommitterades uttalanden som av de uttalanden i övrigt, som gjorts på frågans förberedande stadium, framgår, att det icke vore uteslutande eller ens huvudsakligen med hänsyn till behovet att nedbringa statsverkets kostnader för stämpelförsäljningen, som den företagna revisionen av bestämmelserna angående stämpelförsäljningsväsendet blivt påkallad. Den synpunkt, som i första rummet lagts på frågan, synes hava varit en strävan att göra stämpelförsäljningen

mindre centraliserad än det nuvarande systemet med särskilt antagna försäljningsmän medgiver. Kunde detta ske, sade sålunda dåvarande chefen för finansdepartementet i ett anförande till statsrådsprotokollet den 23 december 1909, utan ökade eller kanske med minskade kostnader, vore detta helt säkert ej blott från statsverkets sida utan även för den stämpelköpande allmänheten mycket välkommet. Och i sitt anförande till statsrådsprotokollet den 14 maj 1910 preciserade departementschefen det uppdrag han ville lämna de sakkunniga, som han anhöll att få för frågans behandling tillkalla, såsom avseende *en utredning, om och i vad mån en fullständig omläggning av stämpelförsäljningsväsendet lämpligen kunde äga rum i syfte att, jämte det stämplarna gjordes lätt tillgängliga för de stämpelskatteskyldiga, begränsa statsverkets med försäljningen förenade kostnader*. Departementschefen anförde därjämte, att, därest utredningen skulle resultera i ett förslag, varigenom den nuvarande ordningen för domstolsstämplarnas tillhandahållande åt allmänheten skulle omläggas på sådant sätt, att domhavandena samt rådstuvurätternas ledamöter eller tjänstemän förlorade dem hittills tillkommande provision, förslaget givetvis borde förbindas med utredning och förslag, i syfte att ersättning för sådan förlust bereddes nämnda personer eller, vad anginge rådstuvurätterna, eventuellt vederbörande städer, vilka avlönade de provisionsberättigade ledamöterna och tjänstemännen.

I sitt nu föreliggande betänkande anför kommitterade rörande frågan om stämpelförsäljningens ordnande på annat sätt än det nuvarande, att med hänsyn till allmänhetens intresse den nuvarande anordningen icke för närvarande giver anledning till några mera väsentliga anmärkningar. Särskilt vad beträffar försäljningen av de i stämpelförordningen omförmälda dubbla beläggningsstämplarna kunde, enligt vad kommitterade förmenade, icke uttänkas någon för allmänheten mera tilltalande form än den nu gällande, som gäve den stämpelskatteskyldige tillfälle att av den ämbets- eller tjänsteman, som har att mottaga den stämpelpliktiga handlingen, inköpa behövlige stämplat och att samtidigt av honom erhålla beredvilligt lämnad upplysning rörande stämpelbeloppet. Beträffande åter enkla beläggningsstämplar och överlåtelsestämplar kunde det understundom förekomma, att avlagset boende personer hade besvär och svårigheter vid deras anskaffande. Detta vore givetvis en olägenhet, som förtjänade beaktande, om den än icke, såvitt kommitterade hade sig bekant, föranlett något allmänt klagomål. Nu gällande bestämmelser medgäve visserligen möjlighet att tillgodose en mera konstant ökning av stämpelbehovet å viss ort, i det att Kungl. Maj:ts befallningshavande jämlikt stämpelförordningen hade att för landet utse stämpelförsäljare till *erforderligt antal*. Men det sade sig själv, att stämpelförsäljare

svåriligen kunde förordnas å varje liten plats, där behov av stämplat kunde förefinnas. I högre grad än nu komme ifrågavarande olägenhet att göra sig gällande, därest behovet av stämplat även på mindre trafikerade orter komme att i framtiden ökas. Det torde vara att förutse att så komme att ske. Med statens alltjämt växande behov av inkomster komme sannolikt stämpelbeskattningen att vidare utsträckas. Och i samma mån som stämpelbeläggningen därmed bleve allt oftare förekommande i den allmänna rörelsen, skulle säkerligen kravet på att stämplatarna finnas tillgängliga på så många ställen som möjligt göra sig allt starkare gällande. Om redan under nuvarande förhållanden en förändring i angiven riktning kunde finnas önskvärd, innebure givetvis den omständigheten, att en sådan förändring i en kanske nära framtid kunde komma att av ändrade förhållanden påkallas, ett ytterligare skäl att redan nu söka finna en utväg till dess genomförande.

Efter att hava framlagt en utredning angående de kostnader, som stämpelförsäljningen under nuvarande förhållanden vållade statsverket, och i korthet redogjort för motsvarande förhållanden i några främmande länder, därvid kommitterade framhållit, att de icke funnit anledning att hysa den uppfattningen, att svenska statsverkets kostnader för stämpelväsendet äro oskäligt höga i förhållande till inflytande stämpelmedels belopp, anföra kommitterade, att de emellertid sökt utreda, huruvida icke en omläggning av stämpelförsäljningsväsendet kunde ske på sådant sätt, att jämväl en nedsättning av berörda kostnader därmed vunnes.

I fråga om de olika sätt, på vilka en omläggning i berörda syfte och med beaktande av allmänhetens intresse kunde tänkas genomförd, hava kommitterade efter därom förda överläggningar kommit till det resultat, att den befattning med stämplatars tillhandahållande åt allmänheten, som för närvarande tillkomme ämbets- och tjänstemän, vilka hava att å tjänstens vägnar mottaga och i avseende å stämpelbeläggningen kontrollera vissa stämpelpfiktiga enskilda handlingar, ur bägge de anförda synpunkterna borde åt dem bibehållas, att likaledes de ämbets- och tjänstemän, som hade ansvarighet därför, att statsmyndigheternas expeditioner bleve i vederbörlig ordning försedda med stämpel, borde bibehållas vid nu åtnjutna rätt att tillhandahålla härför erforderliga stämplat och i form av provision åtnjuta ersättning för härav föranledda besvär och kostnader, men att den försäljning, som ombesörjdes av de antagna försäljningsmännen, lämpligen kunde överflyttas på någon statsmyndighet, vare sig ett statens verk eller någon grupp av statens tjänstemän. Kommitterade hava därvid av anförda skäl till en början förklarat sig icke kunna förorda framkomna förslag, att stämpelförsälj-

ningen måtte överlämnas åt riksbanken. Det vore lätt att inse, att därigenom ingen fördel skulle vinnas för allmänheten, utan fastmera i många trakter av landet stämplarna skulle bliva betydligt mera skäråtkomliga än nu. Under det att de särskilt förordnade stämpelförsäljningsmännen för närvarande till antalet utgjorde omkring 230, fördelade på ett stort antal städer och åtskilliga andra orter, hade riksbanken, inberäknat huvudkontoret i Stockholm, endast 26 kontor, till största delen förlagda till residensstäderna. I fråga om statsverkets intresse skulle ur besparings-synpunkt en tillfredsställande anordning med anlitan av riksbanken möjligen kunna genomföras, men det vore för statsverket ävenledes av betydelse, att redovisningen av de genom stämpelförsäljningen inflytande inkomsterna skedde under liknande former, som beträffande annan statens uppbörd vore föreskrivna, ävensom att för revisionen av stämpelredovisningarna komme till tillämpning enahanda regler, som eljest gällde för granskning av redovisningar för influtna statsinkomster. Det kunde ifrågasättas, huruvida med hänsyn till riksbankens särskilda ställning och den för densamma gällande arbetsordning bestämmelser i sådant syfte skulle kunna utan olägenhet genomföras beträffande riksbankens befattning med stämpelmedlen. Därtill komme, att, då vid de utredningar, som föregingo lantränteriernas år 1908 beslutade indragning, fråga väckts att åt riksbankskontoren överlämna länsstyrelsernas stämpelförråd, riksbanksfullmäktige förklarade sig icke vara benägna för en sådan anordning.

Genom att förbinda den ifrågasatta försäljningen genom riksbankens förmedling med en försäljning genom enskilda bankers kontor i den utsträckning, som kunde finnas erforderlig, skulle visserligen för allmänheten ett väsentligen bättre resultat ernås, än om riksbankskontoren ensamma skötte försäljningen. Men för staten skulle en sådan anordning säkerligen vara föga tilltalande. Till en början vore staten beroende av de enskilda bankernas goda vilja att var för sig åtaga sig förpliktelse att tillhandahålla stämplat. Vidare skulle bankerna otvivelaktigt kräva ersättning och det vore föga sannolikt, att densamma komme att utgå efter lägre grunder än nuvarande provisioner till särskilt antagna försäljningsmän. Slutligen kunde påstås, att staten icke hade anledning att tillgripa en utväg, varigenom enskilda anlitas för ombesörjandet av vissa funktioner i statsförvaltningen, förrän det visat sig att statens egna tjänstemän icke lämpligen kunde därtill användas. Med hänsyn härtill hade kommitterade ansett sig böra utan vidare lämna ur räkningen den ifrågasatta utvägen att få till stånd stämpelförsäljning genom riksbankens förmedling, vare sig med eller utan anlitan därjämte av enskilda banker.

Vidkommande stämpelförsäljningens anordnande med anlåtande av vissa statens tjänstemän, skulle, enligt vad kommitterade vidare anföra, för en sådan uppgifts fyllande kunna ifrågakomma kronofogdar, härads-skrivare, länsmän m. fl. Även om hinder icke skulle anses möta att ålägga dessa tjänstemän dylikt uppdrag utan särskild ersättning, skulle säkerligen anordningen ur andra synpunkter stöta på avsevärda svårigheter. Man kunde nämligen icke, syntes det, utan obillighet ålägga ifrågavarande tjänstemän skyldighet att ställa borgen för en uppbörd, av vilken de icke åtnjöte någon särskild ekonomisk fördel. För att vid sådant förhållande åstadkomma en betryggande kontroll skulle givetvis erfordras både invecklade och kostsamma anordningar. De med dessa kontrollanordningar förenade olägenheter skulle också växa i samma mån ett större antal tjänstemän erhöles i uppdrag att sälja stämplat. Anordningen skulle sålunda icke hava den utvecklingsmöjlighet för tillgodoseende av allmänhetens bekvämlighet, som utmärkte redan det nuvarande systemet med särskilda försäljningsmän, vilkas antal kunde i ganska stor utsträckning lämpas efter behovet. Dessutom erinrades om att ifrågavarande tjänstemän ofta vore frånvarande på tjänsteresor.

Med fullföljande av ett redan tidigare framkommet uppslag hava kommitterade efter inhämtande av yttranden från statskontoret och generalpoststyrelsen stannat vid den uppfattningen, att den ifrågasatta omläggningen av stämpelförsäljningsväsendet med iakttagande av såväl allmänhetens intresse som statens berättigade krav på billig försäljningskostnad lämpligast kunde ske på det sättet, att postverket övertog all den stämpelförsäljning, som för närvarande ombesörjes genom särskilt antagna försäljningsmän, och utövade densamma på postkontoren och jämväl i erforderlig omfattning å övriga postanstalter. Och kommitterade hava efter undersökning av olika metoder för omläggning i sådan riktning omsider funnit sig böra föreslå, att icke blott själva stämpelförsäljningen skulle ombesörjas av postverket, utan även all den befattning med tillverkning och distribuering av stämplat samt uppbörd och redovisning av stämpelmedel, som nu tillkomme statskontoret, överflyttas på generalpoststyrelsen. Med avseende å de slutledningar, som så småningom fört kommitterade till denna ståndpunkt, tillåter jag mig att hänvisa till kommitterades tryckta betänkande. Endast beträffande kostnadsfrågan skall jag nu upprepa en del av vad kommitterade i nämnda betänkande andragit.

Med beloppet av 1910 års stämpelomkostnader till utgångspunkt hava kommitterade gjort en beräkning över det belopp, vartill nämnda kostnader kunde antagas hava uppgått, om den föreslagna omläggningen

samma år varit genomförd. Med frånseende av kostnaderna för kortstämplingen hade den verkliga kostnaden för statsverket uppgått till 374,827 kronor 27 öre. Av dessa kostnader hade enligt kommitterades beräkningar följande kunnat genom den föreslagna nya ordningen för stämpelförsäljningen undvikas:

provisioner till belopp av omkring	kronor	75,000: —
distribution av stämplat genom statskontoret	»	2,711: 84
distribution av punschstämplar genom riksbankens sedeltryckeri	»	1,500: —
postavgifter för stämpelförsändelser	»	8,229: 07
statskontorets stämpelkontor	»	17,968: 45
Summa kronor		105,409: 36

Kommitterade påpeka med avseende å här angivna kostnader för postavgifter, att de icke utgöra någon verklig utgift för statsverket, enär motsvarande belopp i postverkets redovisningar torde upptagas såsom inkomst, och, med avseende å kostnaden för distribution av punschstämplar genom riksbankens sedeltryckeri, att densamma även efter postverkets övertagande av stämpelväsendet möjligen torde visa sig erforderlig. Av kostnaderna för statskontorets stämpelkontor anse kommitterade att därest nämnda kontor icke helt och hållet överflyttas till generalpoststyrelsen, icke för närvarande kunde besparas större del av stämpelkassörens avlöningsförmåner än 1,000 kronor, motsvarande till honom utgående arvoden, varemot hans lön och tjänstgöringspenningar, tillhoppa 4,500 kronor, fortfarande och till dess någon tjänst i första lönegraden i statskontoret bleve ledig, måste till den nuvarande stämpelkassören utbetalas. Emellertid torde, intill dess detta inträffar, ifrågasvara tjänsteman kunna tagas i anspråk för annat arbete inom ämbetsverket. Kommitterade ha emellertid minskat den beräknade besparingen med samtliga här angivna belopp, tillhoppa 14,229 kronor 7 öre, varefter å besparingssidan skulle kvarstå 91,180 kronor 29 öre. Till minskning av sistnämnda besparade belopp skulle enligt generalpoststyrelsens beräkningar endast komma omkring 10,000 kronor, som ansetts tillräckliga för bestridande av postverkets utgifter vid övertagande av försäljningen och distributionen av stämplat. Kommitterade hava dock anført, att även om man bortser från att denna kostnadsberäkning grundar sig på uppgifter angående omläggningens omfattning, som icke öfverensstämmer med vad kommitterade slutligen föreslagit, det kan sättas i fråga, huruvida densamma kan anses vara fullt exakt. Åtskilliga omständigheter gäve kommitterade anledning antaga, att vid bedömandet av de med

stämpelförsäljningen förenade administrationskostnaderna generalpoststyrelsen i någon mån underskattat omfattningen av det arbete, som bestyret med stämpelväsendet för med sig. Med hänsyn härtill vågade kommitterade såsom sin mening uttala, att postverkets kostnader skulle bli i avsevärd mån högre än beräkningen visar. Kommitterade ville dock därmed icke hava sagt, att omläggningen icke även i ekonomiskt avseende skulle visa sig vara fördelaktig för statsverket. Även om nämnda utgiftssiffror höjdes från 10,000 till 30,000 kronor, kvarstode enligt de gjorda beräkningarna en besparing av över 60,000 kronor, vilken summa ju vore tillräckligt betydande att i och för sig väl motivera en omläggning, som därjämte av andra skäl funnes önskvärd.

Om man icke begränsade synpunkten till nuvarande förhållanden utan såge även på framtiden, torde man av ett genomförande av kommitterades förslag kunna även ur kostnadssynpunkt vänta mera väsentliga fördelar. I den mån en sådan utveckling av stämpelväsendet genom stämpelbeskattning av nya föremål, som kommitterade angivit såsom sannolik, komme att äga rum, torde statsverkets ekonomiska fördel av den ifrågasatta omläggningen bli ganska avsevärd. En genom postverket bedriven stämpelförsäljning hade nämligen den obestriddliga fördelen framför en försäljning genom provisionsberättigade försäljare, att densamma icke kunde väntas medföra ökade kostnader i samma proportion som försäljningen tilltog i omfattning. Därför komme den ekonomiska vinsten av postverkets övertagande av befattningen med stämpelväsendet att bli större ju mera stämpelväsendet utvecklas.

Även fördelarna för allmänheten av en omläggning i föreslagen riktning torde hava sin största betydelse för framtiden. Med införande av nya stämpelskatter komme säkerligen olägenheterna med nuvarande anordningar att bli alltmera kännbara, likasom ock omläggningen komme att uppvisa allt större fördelar. Härjämte kunde framhållas, att en blivande lönereglering för häradshövdingarna möjligen kunde medföra, att stämpelförsäljning vid tingen icke vidare komme att av dem ombesörjas. I sådant fall kunde det för allmänheten svårligen tänkas någon lämpligare anordning än att vid postanstalterna kunna få köpa även de stämplat, som nu i regel tillhandahållas vid tingen.

I sitt den 11 november 1912 avgivna underdåniga utlåtande över *Statskontoret*. det förslag, för vars allmänna innehåll jag sålunda redogjort, säger statskontoret, att, vad anginge själva huvudfrågan, statskontoret vore ense

med kommitterade därutinnan, att något principiellt hinder för en omläggning av stämpelförsäljningsväsendet i den förordade riktningen icke förefunnnes. Statskontoret delade också kommitterades uppfattning, att, även om för närvarande stämpelförsäljningens anordning icke kunde anses giva anledning till mera väsentliga anmärkningar, det i allt fall och särskilt med tanke på den vidare utveckling av stämpelskatteformen, man även hos oss torde hava att motse, måste anses önskvärt, att åtgärder vidtagas, varigenom för allmänheten underlättades tillgången till stämpelmärken av alla de slag, varav den kunde vara i behov. Slutligen ansåge ock statskontoret, att postverket med synnerlig fördel torde kunna anlitas såsom mellanhand för vinnande av detta mål.

Från nu angivna synpunkter — åt vilka avseende borde i främsta rummet inrymmas — syntes alltså intet vara att erinra mot det föreliggande omläggningsförslaget.

Tvivelsutan vore även det andra syftet med omläggningen eller begränsning av statsverkets utgifter för skatteuppbörden att vinna genom den föreslagna förändringen om också icke i den mån, generalpoststyrelsen syntes hava tänkt sig skola bliva förhållandet. Att söka uppgöra någon mera tillförlitlig kalkyl, medelst vilken i siffror kunde uppvisas den besparing i uppbördskostnad, som härigenom skulle uppstå, torde helt visst visa sig lönlöst. Postverkets befattning med stämpelväsendet skulle nämligen endast komma att bliva *en* av de många faktorer, vilka var i sin mån inverkade på storleken av detta verks omkostnadsstat. Statskontoret delade emellertid den av kommitterade uttalade uppfattningen, att generalpoststyrelsen helt visst underskattat omfattningen av det arbete, som stämpelväsendets handhavande för med sig, och att de för postverket därav föranledda kostnader komme att bliva kanske icke så litet högre än generalpoststyrelsens, dock under delvis annan förutsättning uppgjorda beräkningar visa.

I detta sammanhang ville statskontoret något beröra det av generalpoststyrelsen framkastade förslaget, att postverket måtte få åtnjuta provision av $1\frac{1}{2}$ procent å den av postverket ombesörjda stämpeluppbörden. Kommitterade hade uttalat den förmodan, att under förutsättning att deras förslag till stämpelväsendets omläggning i sin helhet komme till utförande, $1\frac{1}{2}$ procent av stämpeluppbörden under nuvarande förhållanden måhända icke skulle räcka till för utgifternas täckande, och då kommitterade, detta oavsett, funnit berörda förslag röra en bokföringsfråga, om vilken i varje fall bestämmelse icke hade sin plats i de författningar, som reglera stämpelväsendet, hade de förklarat sig saknat anledning att ingå i närmare prövning av samma förslag. Ur statsfinansiell synpunkt,

säger statskontoret för egen del, vore den förevarande frågan väl utan vidare betydelse, men betraktade man densamma ur finansstatistisk synpunkt, torde det få anses riktigast, att *alla* de med stämpelväsendet för- enade kostnader fortfarande såsom hittills avföras å särskilt avsett anslag å riksstaten. Detta gällde tydligen i främsta rummet de utgifter, som föranleddes av stämpelarnas anskaffande, men även sådana, som vore att hänföra till uppbörds- och kontrollkostnader såsom provisioner åt försäljningsmännen samt arvoden åt kontrollanterna och tillsyningsmännen. Alla dessa utgifter kunde alltid exakt uppgivas och för deras avförande å nämnda anslag kunde alltså icke gärna möta något hinder även efter en sådan omläggning av stämpelförsäljningsväsendet, som nu blivit ifrågasatt. Att hänföra utgifter av detta slag till postverkets driftkostnader borde tydligen icke ifrågakomma, och enligt statskontorets mening borde alltså under sjunde huvudtiteln uppföras ett ordinarie förslagsanslag under titeln »stämpelkostnader». Däremot torde det, såsom redan blivit anmärkt, icke låta sig göra att med någon större grad av tillförlitlighet uppskatta den ökning i kostnader, som, om omläggningen genomfördes, komme att tillskyndas postverket i följd av dess åliggande att distribuera och försälja stämpel genom postanstalterna. Praktiska svårigheter torde alltså möta mot det uppställda önskemålet, att åt postverket skulle lämnas en gottgörelse, som kunde anses motsvara den verkliga kostnadsökning övertagandet av det nya bestyret komme att draga med sig.

Emot vissa av förslagets detaljbestämmelser hade statskontoret framställt erinringar, för vilka jag skall redogöra, då jag ingår på motiveringen till de särskilda paragraferna. I detta sammanhang vill jag blott fästa uppmärksamheten på av statskontoret gjorda uttalanden i två med omläggningsspörsmålet i nära sammanhang stående frågor. Uttalandenas innebörd framgår av följande utdrag ur statskontorets utlåtande.

»Skulle åt postverket komma att överlämnas befattningen med övriga stämpel- sorters anskaffande och tillhandahållande, anser statskontoret, att det icke skulle förefinnas någon anledning att hos statskontoret bibehålla den enligt nådiga *kungörelsen* den 1 maj 1896 *angående kortstämplingens verkställande* detta ämbetsverk nu tillkommande bestyret med anskaffning, utlämnande och utbyte av *kortkonvolut*, vadan allt under nämnda förutsättning berörda kungörelse torde böra underkastas en omredigering i vissa punkter. Slutligen har statskontoret icke ansett sig böra underlåta att med kommitterade framhålla det på en gång lämpliga och billiga däruti, att vid genomförande av den föreslagna omläggningen av stämpelväsendet åtgärd vidtages varigenom den å statskontorets stämpelexpedition tjänstgörande personalen, i den mån den finnes villig därtill, kunde finna användning vid utförandet

av de nya göromål, som i sammanhang med stämpelväsendets omläggning komme att tillföras generalpoststyrelsen.»

*Generalpost-
styrelsen.*

Beträffande den ställning generalpoststyrelsen intagit till det förslag, varom här är fråga, tillåter jag mig hänvisa till nämnda styrelses utlåtande den 13 sistlidne februari, vilket såsom bilaga torde få åtfölja detta protokoll.

*Departements-
chefen.*

Av nämnda utlåtande framgår, att generalpoststyrelsen för sin del biträtt förslaget om överflyttning på postverket av bestyret med hela stämpelväsendets handhavande ävensom om stämplarnas försäljning till allmänheten genom postanstalterna, där försäljningen icke förbehållits vissa ämbets- och tjänstemän. Generalpoststyrelsen har härutöver förklarat sig villig dels att anordna stämpelförsäljning å alla postanstalter, således icke blott, såsom kommitterade föreslagit, å postkontoren och de postanstalter i övrigt, där sådant kunde finnas erforderligt, dels att övertaga statskontorets befattning med stämpling av blanketter till aktiebrev och obligationer m. fl. handlingar i hela dess av kommitterade i betänkandet den 15 december 1910 föreslagna utsträckning, vilket åtagande sålunda innebär förpliktelse för generalpoststyrelsen att jämväl fastställa det belopp, med vilket stämpel i varje fall skall författningsenligt utgöras. Generalpoststyrelsen har härjämte uttalat sig över vissa av de föreslagna detaljbestämmelserna och i vissa avseenden förordat en annan avfattning av dessa, än kommitterade föreslagit. Till dessa frågor skall jag återkomma i sammanhang med min redogörelse för det föreliggande förslagets särskilda paragrafer. Emellertid vill jag redan nu till behandling upptaga ett av generalpoststyrelsens ändringsförslag av principiell innebörd, framlagt i sammanhang med dess uttalanden angående 28 och 29 §§.

Kommitterade hava i 28 § infört uttryckligt stadgande därom, att ämbets- och tjänsteman, vilken har att å tjänstens vägnar mottaga enskild handling, som vid företeendet inför offentlig myndighet skall förses med stämpel, är berättigad att försälja för stämpelbeläggning av sådan handling erforderliga stämplor, dock under villkor att han hos generalpoststyrelsen anmält, att han tillhandahåller dylika stämplor. Har sådan anmälan skett, vare han ock förpliktad att ombesörja stämpelförsäljning, som här avses. Därest han hos generalpoststyrelsen ställer behörig uppbördssäkerhet, blir han enligt 29 § jämväl berättigad att efter rekvisition erhålla stämplor i räkning, det vill då säga på kredit, inom det belopp, för vilket säkerhet blivit av honom ställd. Nu har generalpoststyrelsen ifrågasatt, att ämbets- eller tjänsteman, varom här är fråga, skulle befrias från skyldigheten att ställa uppbördssäkerhet, men samtidigt åläggas att tillhandahålla allmänheten stämplor för ifrågavarande ändamål.

Härigenom skulle uppstå behov av skärpta kontrollföreskrifter i syfte att trygga staten mot förlust i avsende å de till betydande belopp uppgående stämpelmedlen. Enligt generalpoststyrelsens förmenande skulle lämpligen kunna ordnas så, att tjänstemännen erhöles ett bestämt kvartalsförskott av stämplat. Dessa förskott torde visserligen i en del fall komma att uppgå till jämförelsevist stora summor, men dock icke till så avsevärda belopp, att de borde hindra reformens genomförande. Generalpoststyrelsen skulle efter förslag av tjänstemannen och efter förhanden varande omständigheter meddela beslut i fråga om förskottets storlek. Stämpelförsäljaren hade sedan att successivt leverera inflytande stämpelmedel. Ehuru det kunde ifrågasättas, huruvida icke, om borgen borttoges, den ordinarie leveranstervinen borde bestämmas till månad i stället för kvartal, hade generalpoststyrelsen i betraktandet av det merarbete, som därigenom onekligen skulle påläggas ifrågavarande tjänstemän, ansett sig icke böra göra någon direkt framställning i sådant syfte. För utrönande av behållningen av osålda stämplat skulle vid införande av förskottssystemet inventering hos stämpelförsäljare äga rum vid varje leveransperiods slut.

Vad generalpoststyrelsen sålunda föreslagit synes mig icke framstå såsom en nödvändig konsekvens av det förslag till stämpelväsändets omläggning, som nu föreligger till avgörande. Vare sig stämpelväsändet fortfarande såsom hittills handhaves av statskontoret eller, såsom nu är ifrågasatt, överlämnas till postverket, torde behovet av reformer i angiven riktning få anses föreligga i lika hög eller lika ringa grad. Det gjorda uppslaget kan således betraktas såsom alldeles oberoende av omlägningsförslaget och bedömas med hänsyn till den erfarenhet, som vunnits vid tillämpningen av nu gällande bestämmelser på detta område. Dessa erfarenheter torde giva vid handen, att ett borttagande av skyldigheten att ställa borgen för den stämpeluppbörd, varom här är fråga och vilken, såsom jämväl generalpoststyrelsen framhållit, i vissa fall kan röra sig om mycket stora belopp, icke kan ifrågasättas utan samtidigt införande av en ganska omständlig, besvärlig och dyrbar kontroll i syfte att övervaka ett stort antal stämpelförsäljare, vilka visserligen till övervägande antal äro ordinarie tjänstemän, men till ej ringa antal även utgöras av tillförordnade tjänsteinnehavare, understundom måhända i mindre god ekonomisk ställning. Det låter näppeligen tänka sig, att dessa mer eller mindre tillfälliga stämpelförsäljare kunna underkastas så noggrann kontroll, som t. ex. tjänstemännen å ett postkontor eller i ett ämbetsverk, och den kontroll, som kunde utövas, komme helt säkert att draga en icke alldeles obetydlig kostnad. Då nu den hittills tillämpade an-

ordningen att lämna stämpelförsäljare stämplat på kredit inom det belopp, för vilken säkerhet blivit av honom ställd, fungerat till belåtenhet och, så vitt jag har mig bekant, icke från stämpelförsäljares sida försports klagomål över skyldigheten att ställa uppbördssäkerhet i förhållande till den kredit, som av dem önskas, kan jag icke ansluta mig till generalpoststyrelsens förslag, vilket synes mig ägnat att minska den trygghet för, att uppburna stämpelmedel också inflyta i statens kassa, som nuvarande system onekligen erbjuder. Den av generalpoststyrelsen tänkta möjligheten, att, därest skyldigheten att ställa uppbördssäkerhet bleve avskaffad, vederbörande ämbets- eller tjänstemän skulle kunna åläggas att ombesörja stämpelförsäljning, som nu är beroende av deras frivilliga åtagande, synes mig icke vara alldeles påtaglig. Vad t. ex. beträffar domhavande på landet torde väl kunna ifrågasättas, huruvida de lämpligen böra påtvingas såsom ett tjänsteåliggande skyldighet att vara uppbördsmän, och vad beträffar tjänstemännen vid rådstuvurätter, lär väl även för många fall bliva svårt att i en författning angiva, vilken eller vilka av dessa tjänstemän skyldigheten att verkställa stämpelförsäljningen bör påvila. Under alla förhållanden torde det kunna ifrågasättas, huruvida en skyldighet av ifrågavarande beskaffenhet lämpligen bör åläggas vederbörande genom en bestämmelse i stämpelförordningen. Ehuru jag lika med generalpoststyrelsen anser det synnerligen önskvärt, att de stämplat som erfordras för beläggning av enskilda handlingar i de fall, som avses i 28 §, tillhandahållas allmänheten genom vederbörande tjänstemän, vilka hava att i tjänsten mottaga sådana handlingar, har jag således icke ansett mig böra ifrågasätta den ändring i nu gällande bestämmelser, att nämnda tjänstemän under alla förhållanden *åläggas* att ombesörja stämpelförsäljningen i fråga. Något behov av lagstadgad bestämmelse i sådan riktning kan icke heller anses föreligga. Så vitt jag har mig bekant hava de tjänstemän, som här avses, i regel frivilligt åtagit sig detta bestyr och det finnes icke anledning att förutsätta, att i och med stämpelväsandets överlämnande till postverket en tendens i motsatt riktning skall visa sig. Få ifrågavarande tjänstemän en skälig gottgörelse för de med stämpelförsäljningen förenade besvär och kostnader och bliva de icke betungade med alltför besvärande kontrollanordningar genom täta inventeringar och dylikt utöver vad som icke lär kunna undvikas, torde de fortfarande som hittills få antagas vara villiga att stå allmänheten till tjänst med stämplat tillhandahållande i de fall, då sådant synes önskvärt.

Innan jag för tillfället lämnar de frågor som beröras i generalpoststyrelsens utlåtande, vill jag med några ord behandla ett spörsmål,

som av styrelsen blivit väckt och som även gjorts till föremål för uttalanden av 1910 års stämpelkommitterade samt av statskontoret. Jag åsyftar härmed generalpoststyrelsens hemställan om rätt att i bokföringsväg räkna sig tillgodo någon ersättning för dess befattning med stämpelväsendet efter den föreslagna omläggningens eventuella genomförande. Förslaget, sådant det slutligen preciserats i utlåtandet den 13 februari 1913, avser, att såsom ersättning i ett för allt för postverkets omhändertagande av stämpelförsäljningsväsendet och samtliga därmed förenade utgifter enligt 31 § i förslaget till stämpelförordning postverket måtte tillerkännas 1.8 procent av stämpelförsäljningssumman.

Enligt de beräkningar som ligga till grund för detta förslag skulle postverkets direkta utgifter för stämpelförsäljningen med 1911 års förhållanden till utgångspunkt efter omläggningen kunna uppskattas till i runt tal 290,000 kronor, motsvarande 1.5 procent av stämpelförsäljningssumman. Härtill komme postverkets utgifter för personal i generalpoststyrelsen, vikariatsersättning, blanketter och övriga expenser samt distributionskostnader, sammanlagt beräknade till 20,000 kronor. Den övriga ersättning, som borde tillkomma postverket, särskilt för arbetet å postanstalterna, och vilken ersättning nu ej kunde närmare angivas, hade generalpoststyrelsen ansett sig kunna uppskatta till omkring 30,000 kronor. Dessa sistnämnda båda summor motsvarade ungefär 0.3 procent av stämpelförsäljningssumman för 1911.

I likhet med statskontoret håller jag det för lämpligt att de utgifter, som postverket får vidkännas på grund av den befattning med stämpelväsendet, som blivit ifrågasatt att till detta verk överflytta, utan sammanblandning med postverkets övriga driftkostnader avföras å särskild räkning, och jag anser det fördenskull vara ändamålsenligt att det å sjunde huvudtiteln nu uppförda förslagsanslaget till stämpelomkostnader allt fortfarande uppföres i riksstaten och får av generalpoststyrelsen för sådant ändamål disponeras. Å detta anslag skulle då omedelbart avföras generalpoststyrelsens alla direkta utgifter för stämpelväsendet, sådana de närmare angivas i 31 § av stämpelförordningen i dess av statskontoret formulerade och av mig godkända lydelse. Då det emellertid synes mig vara billigt, att den ökning av postverkets allmänna driftkostnader, som uppkommer genom stämpelväsendets handhavande, men icke är av natur att såsom därav direkt föranledd utgift kunna avföras å anslaget till stämpelkostnader, även i någon form gottskrives postverket såsom en med dess egentliga verksamhet icke sammanhörande utgift, har jag efter samråd med chefen för civildepartementet trott mig kunna antaga, att denna fråga bör kunna ordnas på ett för postverket tillfredsställande

sätt utan anlitande av den utväg, som blivit av generalpoststyrelsen föreslagen och vilken jag i likhet med 1910 års stämpelkommitterade och statskontoret funnit möta vissa praktiska betänkligheter. Enligt vad jag sålunda tänkt mig, skulle saken kunna ordnas så, att generalpoststyrelsen för varje år gjorde en beräkning över den icke såsom direkt utgift för stämpelväsendet synliga ökning av driftkostnader, som skäligen vore att tillskriva dess befattning med stämpelväsendets handhavande, samt hos Kungl. Maj:t anmälde det sålunda beräknade beloppet till ersättande av anslaget till stämpelkostnader. Härigenom vunnos önskvärd säkerhet därför, att postverkets kostnader för ifrågavarande ändamål gottgjordes detsamma även i det fall, att kostnaderna överstege den procent av stämpelförsäljningssumman, om vars utbetalande under alla förhållanden generalpoststyrelsen hemställt, varjämte på samma gång samtliga av stämpelväsendet föranledda kostnader till deras verkliga belopp komme att visa sig av bokföringen över anslaget till dessa kostnader.

Efter att hava gjort dessa uttalanden får jag nu anmäla, att jag funnit det av 1910 års stämpelkommitterade utarbetade förslaget till omläggning av stämpelväsendet i alla väsentliga delar kunna av mig godkännas såsom ägnat att tillmötesgå de krav, som ur två synpunkter ställts på en reform på detta område, att nämligen dels begränsa statsverkets med stämpelförsäljningen förbundna kostnader dels göra stämplarna lätt tillgängliga för allmänheten. Jag har i överensstämmelse härmed och med beaktande av de på det hela taget oväsentliga ändringsförslag, som framställts av statskontoret och generalpoststyrelsen, i den mån jag funnit dem beaktansvärda, låtit inarbeta de nya bestämmelser, som för reformens genomförande påkallas, i det förslag till förordning om stämpelavgiften, som jag i dag anmäler för Kungl. Maj:t. Den ifrågasatta reformen är avsedd att träda i tillämpning med ingången av år 1914. På sätt under utredningen enstämmigt framhållits, torde, under förutsättning att förslaget antages, även bestyret med kortstämplingen böra överlåtas på postverket, och har jag för avsikt att framlägga förslag till de ändrade bestämmelser i nådiga kungörelsen den 1 maj 1896 angående kortstämplingens verkställande, som med anledning härav må finnas erforderliga.

Vad beträffar den under utredningen framförda tanken därpå, att vid genomförandet av den föreslagna omläggningen av stämpelväsendet åtgärd vidtages, varigenom den å statskontorets stampelexpedition tjänstgörande personalen, i den mån den funnes villig därtill, kunde finna

användning vid utförandet av de nya göromål, som i sammanhang med stämpelväsendets omläggning komme att tillföras generalpoststyrelsen, anser jag denna tanke synnerligen värd att beakta såväl av billighetsskäl gentemot nämnda personal som av praktiska hänsyn, då det måste vara till gagn för hithörande göromåls handläggning, att den inom statskontorets stämpelkontor samlade erfarenheten på området varder tillgodogjord. Och jag förutsätter såsom möjligt, att generalpoststyrelsen i sådant avseende skall finna användning icke blott för de två stämpel-expeditriser, om vilkas eventuella överflyttande till generalpoststyrelsens stämpelexpedition styrelsen uttalat sig, utan även för den övriga personal å statskontorets stämpelexpedition, som på grund av omläggningen skulle bli utan anställning.

Vid bifall till denna proposition är det självfallet, att det för år 1914 redan beviljade anslaget till statskontorets stämpelkontor ej kommer att tagas i anspråk för det ändamål, varför det anvisats. Vad åter beträffar de kostnader, som generalpoststyrelsen får vidkännas på grund av sin befattning med stämpelväsendet, skola de, enligt vad jag redan föreslagit, i sin helhet avföras å det å sjunde huvudtiteln nu uppförda förslagsanslaget till stämpelomkostnader.

Stämpelförordningens detaljbestämmelser.

Jag övergår nu till en redogörelse för de paragrafer i förslaget till stämpelförordning, vilka av en eller annan anledning synas mig påkalla ett särskilt omnämnande.

*Stämpel-
förordningens
detalj-
bestämmelser.*

1 §.

Här hava införts två nya statsmyndigheter, nämligen i tredje avdelningen *yrkesinspektörer* och *underinspektörer inom yrkesinspektionen*, numera uppförda å ordinarie stat, samt i fjärde avdelningen *socialstyrelsen*, om vars inrättande beslut fattats av 1912 års Riksdag.

3 §.

I anslutning till bestämmelserna i förordningen om arvsskatt och skatt för gåva har rubriken Protokoll angående bevakning vid domstol av testamente uteslutits, varjämte såsom fri från stämpel införts rubriken Bevis över verkställd deklaration angående arv eller gåva. Därjämte har på grund av framställning av kommerskollegium och i överensstämmelse med hithörande bestämmelser i förordningen den 29 mars 1912 angående befälet å svenska handelsfartyg m. m. rubriken Befälhavarbrev utbytt mot rubriken Sjökaptbrev. Slutligen hava såsom

fria från stämpel införts rubrikerna Tomträttsbok, utdrag av, och Vattenfallsrättsbok, utdrag av. Dessa sistnämnda åtgärder ha föranletts av en skrivelse från Riksdagens justitieombudsman, däri erinrats, hurusom bestämmelser saknades, huruvida sådana utdrag, då de enligt gällande författningar skola utfärdas, äro underkastade lösen och stämpel. Bestämmelserna hava efter statskontorets hörande avfattats i huvudsaklig överensstämmelse med vad som nu gäller i fråga om utdrag av fastighetsbok.

4 §.

Riksdagens justitieombudsman har i skrivelse den 28 maj 1912 av given anledning hos Kungl. Maj:t anmält, hurusom gällande bestämmelser om stämpelbeläggning av fullmakt eller annan handling, varigenom tjänst tillsättes, i vad de hade avseende å tjänst, med vilken följde förmån av ortstillägg eller fri bostad, vore i behov av revision, och därvid redogjort för särskilda fall, å vilka hans uppmärksamhet blivit fäst och vilkas behandling i enlighet med nu gällande stadganden givit honom anledning att framlägga saken till den uppmärksamhet densamma kunde förtjäna. I nämnda skrivelse anföres bland annat:

»Gällande stämpelförordning av den 18 september 1908 innehåller med avseende å stämpel till fullmakter och andra handlingar, genom vilka ämbeten eller tjänster tillsättas, i 4 § 2 mom. följande stadgande:

»Är avlöningen fördelad i lön, tjänstgöringspenningar och ortstillägg, beräknas stämpel å lönen och ortstillägget tillsammans. Är åter avlöningen fördelad endast i lön och ortstillägg, betraktas vid stämpelbeläggningen ortstillägget såsom tjänstgöringspenningar, och stämpel skall alltså beräknas å hela lönen.»

Då förslaget till nämnda stämpelförordning framlades inför Eders Kungl. Maj:t, yttrades såsom motiv till ifrågavarande stadgande, vilket saknar motsvarighet i föregående stämpelförordningar, av föredragande departementschefen följande:

»I senast fastställda stat för beskickningar och konsulat förekommer icke avlöningstiteln tjänstgöringspenningar, utan i dess ställe upptages en ny avlöningsförmån, benämnd ortstillägg, vilken liksom tjänstgöringspenningar får uppbäras endast för den tid, tjänst innehavaren verkligen tjänstgjort eller åtnjutit semester. I de för statskontoret och arméförvaltningen år 1907 fastställda nya lönestater upptages, jämte titlarna lön och tjänstgöringspenningar, även avlöningstiteln ortstillägg, vilken förmån här emellertid har samma karaktär och åtnjutes under enahanda villkor som lönen.

För att klargöra denna avlöningsförmåns inverkan vid stämpelbeläggning av fullmakt å tjänst, varmed den är förenad, har det syntts mig behöfligt att meddela särskilda föreskrifter. Dessa hava blivit införda under 4 § och innebära, att i de fall, där ortstillägget har karaktären av lön, detsamma också skall vid stämpelberäkningen behandlas såsom lön, och där ortstillägget måste anses närmast motsvara tjänstgöringspenningar, det vid stämpelberäkningen skall medföra samma verkan, som om med lönen varit förenade tjänstgöringspenningar.»

Av detta departementschefens uttalande att döma vilar ifrågavarande stadgande i sin förra del på den förutsättningen, att ett ortstillägg, förenat med en avlöning, som är uppdelad i lön och tjänstgöringspenningar, har karaktären av lön. Att så emellertid icke är förhållandet med ortstillägget inom postverket, finner jag för min del tydligt. På sätt föreningsstyrelsen framhållit, mister nämligen det ortstillägg, som utgår till posttjänsteman av högre grad, ofta den karaktär av lön, som avlöningsreglementet tillagt detsamma, detta i följd därav, att dess utgående gjorts beroende av tjänstgöring å dyrorten. Och vad angår det ortstillägg, som utöver lön och tjänstgöringspenningar åtnjutes av posttjänsteman av lägre grad, så är detsamma enligt avlöningsreglementet under alla omständigheter att anse såsom tjänstgöringspenningar.

I proposition till innevarande års Riksdag (nr 96) har Eders Kungl. Maj:t hemställt, bland annat, om ändring av gällande avlöningsreglemente för tjänstemän vid telegrafverket i enlighet med ett propositionen bifogat förslag till kungörelse i ämnet. Enligt § 17 i detta förslag skulle en del däri uppräknade tjänstemän äga att, enligt av telegrafstyrelsen fastställda grunder, uppbära dyrortstillägg, utgående med högst 15 procent av avlöningen intill vissa närmare angivna maxima; och skulle dessa dyrortstillägg fördelas i lön och tjänstgöringspenningar i samma proportion som avlöningen. Här föreslås sålunda ett ortstillägg, som, förenat med en i lön och tjänstgöringspenningar uppdelad avlöning, erhållit delvis karaktär av lön och delvis karaktär av tjänstgöringspenningar.

I övrigt torde förtjäna att anmärkas, hurusom med avseende å sådana verk, där personalen ofta förflyttas från en ort till annan, denna omständighet i och för sig lägger svårigheter i vägen för upprätthållandet av ortstilläggets karaktär av lön.

I sammanhang härmed vill jag icke underlåta att beröra ytterligare en fråga, å vilken vid prövningen av ifrågavarande ärende min uppmärksamhet blivit fäst.

Vissa befattningshavare tillkommer enligt gällande avlöningsstater förmån av fri bostad in natura eller ersättning därför. Huruvida och i vilken omfattning värdet av dylik förmån bör tagas i beräkning vid stämpelbeläggningen, därom saknas emellertid föreskrift. Att en sådan är av behovet påkallad, finner jag så mycket mera uppenbart, som i lönestater för statskontoret och flertalet andra nyreglerade centrala ämbetsverk är bestämt, att därest vaktmästare i sådan egenskap åtnjuter fri bostad samt bränsle, skall, så länge denna förmån kvarstår, ortstillägg ej till honom utgå ävensom å lönen avdragas 100 kronor årligen.»

I häröver avgifvet utlåtande har generalpoststyrelsen, som ansett det vara särdeles önskvärt, att stämpelförordningen erhöles sådan ändrad avfattning, att stämpelavgift icke i något fall komme att beräknas för posttjänsteman tillerkänt ortstillägg, tillstyrkt den av Riksdagens justitieombudsman förordade revisionen av stämpelförordningens stadganden på ifrågavarande område.

Även statskontoret har i ett den 10 oktober 1912 avgivet utlåtande över ifrågavarande framställning uttalat sig för sådan revision. För de av statskontoret därvid framhållna synpunkterna har jag ansett mig böra lämna redogörelse genom följande utdrag av ämbetsverkets åberopade utlåtande:

»Justitieombudsmannens i förevarande framställning uttalade åsikt, att stämpelförordningens stadganden å ifrågavarande område borde underkastas en revision, synes statskontoret så mycket hellre förtjäna beaktande, som givet torde vara, att vid meddelande av gällande föreskrifter om stämpel för fullmakt, förordnande och konstitutorial icke avsetts att med stämpelskatten träffa andra respektive tjänst åtföljande avlöningsförmåner än dem, som äga karaktär av fast lön d. v. s. kunna av tjänstinnehavaren påräknas bibehållna oförminskade, så länge han äger att i den tjänsten kvarstå.

Vid det väckta spörsmålets behandling torde till en början kunna såsom obestridligt fastslås, att den numera i ett flertal lönestater förekommande avlöningstiteln: ortstillägg, tillkommit i syfte att för innehavare av enahanda slags tjänster eller av tjänster, vilka vid lönereglering ansetts böra i avlöningshänseende med varandra likställas, utjämna den minskning i avlöningsförmånernas värde, som tjänstgöring, förlagd till ort med dyrare levnadskostnader, eljest skulle medföra. Om alltså avlöningsformen ortstillägg kan sägas alltid hava samma syfte, har dock, såsom i förevarande framställning blivit påvisat, ortstillägget icke i alla lönestater, där denna titel förekommer, erhållit samma karaktär.

Enligt gällande stat för beskickningar och konsulat får ortstillägget uppbäras endast för den tid tjänstinnehavaren verkligen tjänstgjort eller åtnjutit semester. Detta ortstillägg motsvarar alltså vad som eljest i allmänhet benämnes tjänstgöringspenningar. I lönestaterna för de centrala ämbetsverken och flera andra verk och styrelser ingår däremot ortstillägg såsom en avlöningsförmån, vilken åtnjutes med alldeles samma rätt och under enahanda villkor som lön.

De bägge nu åsyftade slagen av ortstillägg hava gemensamt, att det i respektive lönestat med visst belopp upptagna ortstillägget för en tjänst eller en grupp af tjänster icke kan till siffran förändras i annan ordning än de övriga i staten fastslagna lönestaterna. Ett annat förhållande äger rum, om bland de vid löneförmånernas åtnjutande fästade villkoren förekommer förbehåll av innebörd: vare sig att tjänstinnehavare skall vara skyldig underkasta sig förflyttning till tjänstgöring å annan ort, med äventyr att vid sådan förflyttning dittills åtnjutet ortstillägg, varå stämpelavgift vid konstitutorialets utfärdande beräknats, antingen helt och hållet bortfaller eller kommer att utgå med minskat belopp, eller ock att ett sålunda åtnjutet ortstillägg eljes kan genom åtgärd, varå tjänstinnehavaren själv ej äger att utöva avgörande, borttagas eller minskas. Exempel på ortstillägg av dylikt slag förekomma i senast fastställda avlöningsstater för tjänstemännen vid post- och telegrafverken ävensom vid tullverkets lokalförvaltning samt kust- och gränsbevakning.

Enligt avlöningsreglementena för dessa verk är tjänsteman underkastad den förflyttning till annan tjänstgöringsort, som kan varda honom i behörig ordning ålagd, dock utan minskning i den honom vid förflyttningen reglementsenligt tillkommande avlöning. (Enligt postverkets och tullverkets reglementen »fasta avlöning».) Motsvarande bestämmelse finnes även intagen i avlöningsreglementet för tjänstemännen vid statens järnvägar.

Avlöningsreglementet för tjänstemän vid postverket av den 27 augusti 1909 innehåller i § 7 bestämmelse därom, att en del i paragrafen uppräknade tjänstinnehavare, stationerade å ort, där de allmänna levnadskostnaderna äro särskilt höga, äga, så länge de tjänstgöra å sådan ort, uppbära ortstillägg, för vilka generalpoststyrelsen med iakttagande av vissa i paragrafen upptagna normerande före-

skrifter fastställer grunderna; och skall ortstillägg, som utgår till tjänsteman av högre grad, anses såsom lön men icke medföra höjning av pensionsunderlaget, samt ortstillägg, som åtnjutes av tjänsteman av lägre grad, anses såsom tjänstgöringspenningar.

Avlöningsreglementet för tjänstemän vid statens järnvägar av den 15 november 1907 upptager för å vissa orter placerade tjänstemän avlöningstitlarna: dyrortstillägg och kallortstillägg, vilka bägge skola anses tillhöra lönen.

I det från och med år 1911 tillämpade avlöningsreglementet för tjänstemän vid tullverkets lokalförvaltning samt kust- och gränsbevakning stadgas, att tjänstemän vid lokalförvaltningarna i Stockholm, Haparanda och Riksgränsen, utöver den fasta avlöningen äga åtnjuta ortstillägg med tio procent av begynnelselönen vid vederbörande tjänst, dock högst 300 kronor årligen. Detta ortstillägg uppbäres, liksom hela lönen, jämväl under tjänstinnehavares sjukdom.

Enligt § 17 i det vid innevarande års riksdag antaga avlöningsreglementet för tjänstemän vid telegrafverket äga vissa i paragrafen uppräknade tjänstinnehavare, enligt av telegrafstyrelsen fastställda grunder, uppbära dyrortstillägg med högst femton procent av avlöningen, dock med iakttagande av i paragrafen angivna maxima för dyrortstilläggets begränsning. Sådant dyrortstillägg fördelas i lön och tjänstgöringspenningar i samma proportion som avlöningen, dock skola minst två tredjedelar därav anses såsom lön.

Vill man, såsom statskontoret anser vara det riktiga, bibehålla den ursprungliga normen för beräkning av stämpelavgift för handling, varmed tjänst tillsättes, torde anledning icke förefinnas att vid stämpelbeläggning av fullmakt, konstitutorial eller förordnande taga hänsyn till avlöning av så oviss och tillfällig natur, som de ortstillägg, respektive dyrortstillägg och kallortstillägg, vilka, enligt vad ovan sagts, utgå till en del tjänstemän vid statens järnvägar samt vid tull-, post- och telegrafverken. Om en var av dessa avlöningsformer gäller nämligen, att den icke blivit i lönestat eller avlöningsreglemente tillförsäkrad tjänstemannen såsom en till beloppet fast, med innehavet av den tjänsten honom för framtiden tillförsäkrad förmån.

Då, såsom statskontoret i det föregående erinrat, avlöningsformen ortstillägg tillkommit och funnit användning, i syfte att för innehavare av enahanda slags tjänster utjämna den minskning av avlöningsbeloppets värde, som uppkommer för tjänst innehavare, vilken fått sin verksamhet förlagd till ort med dyrare levnads-kostnader, torde icke utan fog kunna ifrågasättas, huruvida giltig anledning må anses föreligga att vid stämpelbeläggning av statstjänstemäns fullmakter, förordnanden och konstitutorial beräkna stämpelavgift jämväl å ortstillägg och de därmed jämförliga dyrorts- och kallortstilläggen. Skall emellertid så fortfarande ske, synas rättvisa och billighet kräva, att stämpelpfiktigheten inskränkes till sådant ortstillägg, vilket med karaktär av lön tillförsäkrats tjänstinnehavaren såsom en till siffran bestämd, honom för framtiden i den tjänsten tillkommande avlöningsförmån.

Den lämnade redogörelsen för en del i olika avlöningsreglementen förekommande bestämmelser om ortstillägg (dyrortstillägg, kallortstillägg) giver vid handen, att tillvaron av nyssnämnda förutsättning, varunder ortstillägg borde komma i betraktande vid stämpelbeläggnings, icke kan utrönas utan en särskild undersökning i varje fall. Det är därför icke utan tvekan, statskontoret här framkommer med ett förslag till föreskrift, enligt vilken bedömandet, huruvida stämpelpfikt föreligger eller ej, överlämnas åt den tjänsteman, som bär ansvaret för stämpelbeläggnings av respektive fullmakt, förordnande eller konstitutorial; men då å andra sidan

betydande olägenheter torde möta att i stämpelförordningen uppräknas de särskilda, tid efter annan växlande tjänster, för vilka ortstillägget vid stämpelbeläggningen icke skulle medräknas, har statskontoret icke funnit annan utväg än att överlämna avgörandet åt den för stämpelbeläggningen ansvarige tjänstemannen. Ett dylikt avgörande skulle i allt fall endast utgöra en utvidgning av den ifrågavarande tjänstemannen redan nu tillkommande prövningsskyldigheten i avseende å de i varje särskilt fall utgående avlöningsförmånernas inverkan på stämpelbeloppet.

Med föranledande av justitieombudsmannens förevarande framställning och under åberopande av sina här ovan gjorda uttalanden anser sig statskontoret därför böra föreslå, att till punkt 2 i 4 § av gällande stämpelförordning göres följande tillägg:

»Vid stämpelbeläggning av handling, varom här är fråga, skall dock i intet fall stämpel beräknas å ortstillägg (dyrortstillägg, kallortstillägg), som åtföljer tjänst, vars innehavare är underkastad skyldigheten att efter vederbörande ämbetsmyndighets beprövande låta förflytta sig till tjänstgöring från ort till annan, eller vars utgående eljes är av oviss eller mera tillfällig natur.»

Vad slutligen beträffar justitieombudsmannens erinran i avseende å behovet av föreskrift, huruvida och i vilken omfattning värdet av bostadsförmån in natura eller ersättning därför bör tagas i beräkning vid stämpelbeläggning av fullmakt eller annan handling, varigenom tjänst tillsättes, så torde icke kunna förnekas, att behovet av sådan föreskrift vid många tillfällen torde göra sig gällande. Så synes dock icke vara händelsen i de av justitieombudsmannen särskilt angivna fallen, ty det kan väl knappast råda tvivel om att --- därest lönestaten upptager för en tjänst ett visst kontant lönebelopp, vilket dock under förutsättning av tillvaron av någon särskild i lönestaten angiven naturaförmån bör underkastas minskning — stämpelbeläggningen bör ske med hänsyn till normalbeloppet d. v. s. lönen oavkortad. För alla de fall åter, där en lönestat tillförsäkrar tjänstinnehavare, jämte viss kontant utgående lön, förmånen av »fri bostad» utan att tillika lämna någon säker ledning för bedömande av värdet av sådan naturaförmån, saknas för närvarande möjlighet att vid stämpelbeläggning av fullmakt eller konstitutiorial å dylik tjänst taga någon hänsyn till bostadsförmånen, även om denna ostridigt måste anses vara av samma natur som lönen.

Till avhjälpan av nu antydda brist i gällande föreskrifter borde enligt Justitieombudsmannens mening en revision av stämpelförordningen i hithörande delar företagas och, sedan så skett, borde till stämpelförordningens stadganden härutinnan nödig hänsyn tagas vid avfattande av avlöningsreglementen och andra avlöningsbestämmelser. Enligt statskontorets mening torde det likväl visa sig bliva, om icke alldeles omöjligt så dock olämpligt, att i stämpelförordningen upptaga erforderliga detaljstadganden i avseende å alla i olika lönestater till äventyrs förekommande avlöningstitlars inverkan på stämpelbeläggningen av tjänstefullmakter och tjänstekonstitutiorial. Å andra sidan torde vara uppenbart, att stämpelförordningens bestämmelser härutinnan icke böra få hindrande inverka vid upprättande av respektive lönestater eller avlöningsförmånernas uppdelning under olika titlar allt efter sig företeende förhållanden.

Statskontoret anser sig därför med anledning av de i och för sig beaktansvärda synpunkter, vilka funnit uttryck i justitieombudsmannens underdåniga skrivelse, endast kunna framhålla vikten av att för framtiden vid uppställande av lönestater för statstjänstemän icke lämnas ur sikte det inflytande, som avlöningstitlarnes benämning och angivande av kontant värde å möjligen förekommande naturaförmåner

kunna komma att utöva på beloppet av den stämpelavgift, som enligt gällande stämpelförordning skall utgå för handling, varigenom respektive tjänst tillsättes.»

I saknad av utredning om verkningarna av en sådan ändring av hithörande bestämmelser, att ortstillägg i varje fall bleve uteslutet vid beräkning av stämpelavgiften för statstjänstemäns fullmakter, förordnanden och konstitutorial, vågar jag icke biträda den uppfattningen, att giltig anledning för stämpelavgiftens beräkning å ortstillägget icke är förhanden. Bestämmelserna härom hava, helt visst efter grundlig utredning, tillkommit så sent som år 1908 och jag finner ej anledning att för närvarande ifrågasätta förnyad utredning i syfte att få dem fullständigt upphävida. Däremot anser jag mig med anledning av den nu förebragta utredningen om de gällande bestämmelsernas verkningar i vissa fall hava goda skäl att förorda den *begränsning* av skyldigheten att erlägga stämpelavgift för i avlöning ingående ortstillägg, som av statskontoret blivit föreslagen.

Emellertid har efter avgivandet av statskontorets förenämnda utlåtande frågan om stämpelskatteskyldighet för i avlöning ingående ortstillägg blivit av särskild betydelse för ytterligare en grupp ämbets- och tjänstemän, som på grund av beslut under innevarande års Riksdag fått sina löneförmåner reglerade. Den grupp jag härmed åsyftar utgöres av befattningshavarna vid beskickningar och konsulat. I den för dessa befattningshavare fastställda avlöningen, som indelas i lön, tjänstgöringspenningar och ortstillägg, ingår den senare avlöningsformen till ett i åtskilliga fall mycket högt belopp i förhållande till själva lönen. Det ifrågavarande ortstillägget är emellertid alldeles uppenbart en sådan del av avlöningen, som endast utgör ersättning för den särskilda kostnad, som är förenad med uppehållet av viss tjänst, och för de på viss ort särskilt höga levnadskostnaderna, och det synes för mig vara påtagligt, att vid stämpelbeläggning av sådan befattningshavares fullmakt eller förordnande hänsyn icke skall tagas till ortstillägget. Ehuru väl ett stadgande av den lydelse, statskontoret föreslagit, måhända skulle anses tillräckligt vidsträckt för att även omfatta nu förevarande ortstillägg, har jag dock till förekommande av all tvekan i detta avseende och med hänsyn till de rätt höga avlöningsbelopp, som saken gäller, ansett lämpligt att låta ortstillägg, som utgår på grund av lönestaten för beskickningar och konsulat, genom uttryckligt stadgande särskilt undantagas från den stämpelavgift, varom här är fråga. Jag har sålunda låtit 4 § 2 mom. underkastas den omarbetning, som med hänsyn till denna min uppfattning i ärendets nuvarande skick förefaller mig lämplig och möjlig. Genom den förändrade lydelse paragrafen

sålunda erhållit avlägsnas otvivelaktigt de olägenheter, som givit anledning till de i justitieombudsmannens skrivelse relaterade klagomålen.

Med anledning av statskontorets uttalanden beträffande ifrågasatt möjlighet att genom närmare bestämmelser reglera den inverkan, som i avlöning ingående förmån av fri bostad bör hava vid stämpelbeläggning av fullmakter, förordnanden och konstitutorial, torde jag få tillfälle att framdeles föreslå åtgärder i syfte att de av statskontoret framhållna synpunkterna för framtiden bliva beaktade vid uppställande av lönestater för statens tjänstemän.

7 §.

Då det synes mig lämpligt, att frihet från stämpelavgift äger rum i de ärenden, som vid den nya arbetarskyddslagstiftningens tillämpning handläggas av befattningshavare inom yrkesinspektionen, har stadgande härom införts i denna paragraf. Den frihet från stämpelavgift, som enligt näst sista stycket i denna paragraf medgivits i där uppräknade mål och ärenden, torde uppenbarligen böra ifrågakomma endast med avseende å sådana expeditioner, som utfärdas i direkt sammanhang med målens och ärendenas handläggning hos vederbörande myndighet. Där- emot lär enligt min mening skäl icke föreligga att medgiva stämpelfrihet med avseende å avskrift och bevis, som rörande hithörande mål och ärenden *på begäran* utfärdas till annan än part, och jag har i enlighet med denna min uppfattning föreslagit en härav föranledd begränsning av den i allmänhet medgivna stämpelfriheten i detta hänseende.

8 §.

De av mig förut omnämnda bestämmelserna i syfte att dels förebygga ett kringgående i vissa fall av stadgandena om stämpelbeläggning av aktie- och lottbrev, dels med stämpelskatt träffa lotter i kommanditbolag samt andels- eller delaktighetsbevis i penninginrättningar, som driva rörelse utan av Konungen fastställt reglemente, hava inarbetats i denna paragraf. De bestämmelser, som avse boupptecknings- och gåvostämpeln, hava uteslutits och paragrafen har i sammanhang härmed underkastats åtskilliga andra mindre betydande förändringar i enlighet med det förslag, som i sådant avseende avgivits i kommittébetänkandet den 15 december 1910.

9 §.

Då, enligt vad de över förslaget till utsökningslag avgivna yttrandena utvisa, vissa exekutorer på grund av stadgandet i denna paragraf pläga ur köpeskillingen för exekutivt försäld fastighet uttaga hälften av det belopp, som skall utgå i stämpel för köpebrevet, och då en sådan praxis är oförenlig med de nya principerna för exekution i fast egendom, har det ansetts lämpligt att i paragrafen införa ett stadgande därom, att vid lagfart å fång, som skett genom inrop å exekutiv auktion, stämpeln skall betalas av lagfartssökanden ensam.

10 §.

Till denna paragraf har gjorts ett tillägg i syfte att vinna överensstämmelse mellan paragrafens innehåll och motsvarande bestämmelser i 5 § sista punkten i den föreslagna förordningen om arvsskatt och skatt för gäva.

17 §.

I anledning av de år 1912 antagna ändringarna i inteckningslagstiftningen har i denna paragraf införts ett stadgande i syfte att åtgärd, som omförmäles i 21, 26, 27 eller 34 § inteckningsförordningen eller i 10 eller 14 § i lagen om inteckning i tomträtt, må kunna äga rum utan att den nya inteckningshandling, som skall träda i stället för den gamla eller viss del därav, behöver beläggas med stämpel.

26 §.

Enligt generalpoststyrelsens förslag har föreskrivits, att stämpelförsäljning skall äga rum å samtliga postanstalter, och i sammanhang härmed införts en bestämmelse om förfaringssättet i det av generalpoststyrelsen förutsatta fall, att å någon postanstalt begärda stämplat icke omedelbart kunna tillhandahållas rekvisiten.

27 §.

I överensstämmelse med vad i sådant avseende föreslagits såväl av statskontoret i dess utlåtande den 31 december 1908 som av 1909 års stämpelkommitterade i dess betänkande den 29 december 1909 hade

1910 års stämpelkommitterade i sitt den 15 december 1910 avgivna förslag förordat, att *all* stämpelbeläggning av aktiebrev, lottbrev eller obligationer skulle ske medelst stämpling av blanketterna till dessa handlingar genom statskontorets försorg, sedan statskontoret fastställt det belopp, med vilket stämpel skulle utgöras, och detta belopp blivit behörigen inbetalt. Sedan sistnämnda kommitterade sedermera i sitt betänkande den 27 januari 1912 föreslagit att all den befattning med stämpelväsendet, som nu tillkommer statskontoret, skulle överflyttas på generalpoststyrelsen, hava kommitterade återtagit sitt förstnämnda förslag och återgått till den lydelse, som motsvarande stadgande har i 32 § av gällande stämpelförordning, med allenast den ändring, att »statskontoret» ersatts av »generalpoststyrelsen». Stämplingen genom vederbörande myndighets försorg skulle sålunda ske allenast på ansökan och utan att myndigheten fastställde stämpelbeloppet. Såsom motiv härför anges, att ett åläggande att fastställa det belopp, med vilket stämpel i varje särskilt fall borde utgöras, icke kan för generalpoststyrelsens vidkommande ifrågasättas. I sitt utlåtande den 11 november 1912 har statskontoret väl förklarat sig dela denna kommitterades åsikt, men framhållit, att man såväl av hänsyn till statistiken som för kontrollens skull icke borde uppgiva den i 1910 års förslag intagna skyldigheten att låta all stämpelbeläggning av aktiebrev, lottbrev och obligationer ske genom vederbörande ämbetsmyndighets försorg och har statskontoret, under förutsättning av bifall till förslaget om postverkets övertagande av stämpelväsendet, föreslagit ett stadgande i sådan riktning, därvid den för statskontoret tidigare föreslagna skyldigheten att ombesörja blanketternas stämpling skulle överflyttas på generalpoststyrelsen men äga rum på sätt sökanden i anmälan uppgivit och på anmälarens eget ansvar.

Då nu generalpoststyrelsen i sitt förut åberopade utlåtande anført, att från dess sida icke kunde framställas någon erinran mot att åta sig det jämförelsevis obetydliga bestyret med stämpelbeloppets fastställande, har jag, med beaktande jämväl av de skäl, som tala för en anordning, enligt vilken den stämpling av här ifrågavarande handlingar, som verkställes av offentlig myndighet, jämväl innebär en garanti för att stämplingen skett i överensstämmelse med gällande författningar, låtit paragrafen avfattas i enlighet med förslaget av den 15 december 1910 med endast den förändring, som betingats dels därav, att generalpoststyrelsen inträtt i de funktioner, som enligt förslaget ålagts statskontoret, dels av de väckta och av mig godkända förslagen, att stämpling i här angiven ordning skall äga rum jämväl beträffande promesser

ävensom lottbrev, andelsbevis och delaktighetsbevis i bolag, som driva bankrörelse utan av Konungen fastställt reglemente, samt i kommanditbolag.

30 §.

Såsom jag förut erinrat har såsom en konsekvens av förslaget om införandet av en ny stämpeltyp ansetts nödvändigt att stadga att, därest på grund av förväxling eller annan anledning stämpel blivit oriktigt använd till handling, för vilken stämpel av annat slag skolat nyttjas, utbyte av den oriktigt använda stämpeln finge äga rum. Sådant stadgande har ansetts lämpligen böra inrymmas i denna paragraf.

Enligt 37 § i gällande stämpelförordning, som motsvarar förevarande 30 § i förslaget, skall för varje stämpel, som utbytes på grund därav, att densamma genom misskrivning eller annorledes blivit för sitt ändamål obrukbar, betalas 3 öre. I skrivelse till Kungl. Maj:t den 20 februari 1911 har emellertid statskontoret — under anmälan att enligt av statskontoret ombesörjd utredning statsverkets kostnader uppginge för en helarksstämpel utan blankettryck till 5.5 öre och för en helarksstämpel med blankettryck till 7 öre, för en enkel beläggningsstämpel till 0.4 öre och för en dubbel beläggningsstämpel till 1.05 öre, och att av helt naturliga skäl utbyte av makulerade helarksstämplar vore det, som nästan uteslutande förekomme, — fäst uppmärksamheten å berörda förhållande, för den händelse Kungl. Maj:t i samband med framläggandet av förslag till ny stämpelförordning skulle finna skäl att föreslå någon höjning av avgiften vid utbyte av makulerade stämplat. En sådan höjning kunde, säger statskontoret, ske med 3 öre, i vilket fall makuleringsavgiften bleve 6 öre för varje stämpel. Då statskontorets ifrågasvarande förslag synes mig väl grundat, har jag föreslagit att den ersättning, varom här är fråga, skall, i stället för med 3 öre, utgå med 6 öre för varje stämpel.

32 §.

Med hänsyn till vad statskontoret och generalpoststyrelsen vid behandling av 30 § anført, har jag låtit i denna paragraf införa en bestämmelse om befogenhet för generalpoststyrelsen att utfärda närmare föreskrifter även i fråga om utbyte av stämplat.

33 §.

På sätt statskontoret och generalpoststyrelsen föreslagit, har jag låtit kommitterades förslag i andra stycket av denna paragraf såsom obehövt utgå.

34 och 39 §§.

Det under IV art. »Om stämplarna och deras tillhandahållande» i 35 § av nu gällande stämpelförordning intagna stadgandet om vissa åtgärder av stämpelförsäljare, vilken mottagit betalning för dubbel belägningsstämpel utan att handlingen samtidigt därmed stämpelbelagts, har, i enlighet med stadgandets natur, ansetts hava sin plats dels i V art. »Om tillsyn å stämpelavgiftens utgörande» och dels i VI art. »Om uppbörd och redovisning». På grund härav har stadgandet i de delar, som avse kontroll över stämpeluppbörden, inarbetats i 34 § och i övrigt överflyttats till 39 §. Härigenom torde hithörande bestämmelser hava vunnit i överskådlighet och kunna återfinnas å den plats i förordningen, där det är anledning att söka dem.

Enär enligt den förändrade lydelse 29 § erhållit stämpelförsäljare skall direkt hos generalpoststyrelsen rekvirera erforderliga stämplat, bör han även till generalpoststyrelsen inleverera uppburna stämpelmedel. Med hänsyn härtill har 39 § erhållit en härefter avpassad lydelse.

40 §.

Jag har trott mig kunna tillmötesgå de olika önskemål, som i avseende å denna paragraf uttalats av statskontoret och generalpoststyrelsen, genom att formulera stadgandet om skyldighet för Kun gl. Maj:ts befallningshavande att å sista söckendagen verkställa inventering hos stämpelförsäljare sålunda, att befallningshavanden har att föranstalta om sådan inventering, utan att framställning därom för varje gång behöver göras, hos envar stämpelförsäljare, som enligt av generalpoststyrelsen gjord anmälan erhållit stämplat i räkning, och har jag därvid trott mig kunna förutsätta att erforderlig anmälan alltid sker i så god tid, att befallningshavanden hinner förordna om inventeringens förriktande.

41 och 42 §§.

Med anledning av kommitterades förslag, att årlig redovisning över mottagna stämplat skulle avgivas icke blott av stämpelförsäljare,

som erhållt stämplat i räkning, utan även av annan stämpelförsäljare, vilken önskade komma i åtnjutande av provision å av honom inköpta stämplat, har statskontoret anmärkt, att det icke skulle vara nödigt att såsom villkor för provisions utbekommande i dylikt fall ålägga redovisningsskyldighet. Tillräckligt torde nämligen vara att stadga, att den, som för kontant inköpta stämplat önskade komma i åtnjutande av den stämpelförsäljare medgivna provision, ägde att efter kalenderårets slut hos generalpoststyrelsen därom göra framställning, åtföljd av vederbörligt intyg om det belopp i penningar, för vilket han under året inköpt stämplat. Såsom en konsekvens av detta förslag har statskontoret vidare ifrågasatt, att — till förekommande av att stämpelförsäljare, som kontant inköpt stämplat, icke vid eventuell återleverering av stämplat erhöles full betalning jämväl för stämplat, å vilka han till äventyrs redan fått tillgodoräkna sig och uppbära provision — det i sista stycket av 41 § införda medgivandet om rätt att återleverera osålda stämplat mot återbekommande av för dem erlagd betalning borde inskränkas till stämpelförsäljare, som i räkning mottagit stämplat; och har statskontoret i anslutning till denna sin uppfattning föreslagit en omformulering av hithörande stadganden i 41 och 42 §§.

Då emellertid den av statskontoret föreslagna anordningen att bereda stämpelförsäljare tillfälle att komma i åtnjutande av försäljningsprovision för stämplat, som av honom blivit kontant inköpta, utan att redovisningsräkning av honom avgives, svårligen torde kunna genomföras, utan att han, på sätt statskontoret även föreslagit, berövas rätten att återleverera osålda stämplat till det pris, som han för dem fått betala, kan jag ej finna lämpligt att följa statskontoret på den sålunda förordade vägen. Givetvis bör den stämpelförsäljare, som föredrager att kontant inköpa sina stämplat, icke sättas i sämre läge än den stämpelförsäljare, som begagnar sig av förmånen att erhålla stämplat på kredit. Det skulle ej ligga i statens intresse att premiera den senare framför den förre. Då härtill kommer, att besväret med redovisningsavgivande icke kan anses synnerligen betungande, då räkningen icke behöver innehålla annat än uppgift å ena sidan om beloppet av inköpta stämplat samt å andra sidan om härför erlagd betalning, om beloppet av återlevererade stämplat och om provisionens belopp samt därjämte upplysning, »inom linjen» angående beloppet vid årets slut osålda stämplat, och redovisnings uteblivande icke har annan påföljd, än enligt statskontorets förslag försummelse att inkomma med bevis om beloppet inköpta stämplat, att nämligen stämpelförsäljaren går förlustig sin rätt till provision, har jag ansett mig böra godkänna stämpelkommitterades förslag i denna

punkt, såsom mera än statskontorets förslag ägnat att tillvarataga statsverkets intresse och därjämte åstadkomma en jämlik behandling av stämpelförsäljarna, vare sig de köpa stämplat mot kontant betalning eller i räkning. Emellertid har jag ansett nödigt stadga, att vid återleverering av osålda stämplat avräkning skall ske för det belopp, stämpelförsäljaren kan hava uppburit såsom provision för samma stämplat.

45 §.

Kommitterade hava föreslagit, att generalpoststyrelsen skulle till statskontoret inleverera de under varje kvartal influtna stämpelmedlen inom trettio dagar efter kvartalets utgång. Häremot har statskontoret — under framhållande av vikten därav, att inlevereringen till statskontoret av den betydande statsinkomst, som stämpelmedlen representera, icke onödigtvis fördröjdes — föreslagit, att leverering av de för varje månad influtna stämpelmedlen skulle ske inom utgången av den påföljande månaden, emot vilken anordning enligt statskontorets mening så mycket mindre torde förefinnas något hinder, som postanstalternas redovisningar avgäves månadsvis.

Vad statskontoret sålunda hemställt synes mig vara fullt befogat och torde efter allt antagande kunna genomföras utan någon åtminstone avsevärd olägenhet för generalpoststyrelsen. Jag förutsätter nämligen, att stämpelmedlen särskilt för sig bokföras i den mån de hos generalpoststyrelsen antecknas såsom i postverkets kassa influtna, så att räkenskaperna alltid innehålla en lätt överskådlig redogörelse över behållningen av stämpelmedlen. Dessa medel äro ju icke avsedda att finna användning för postverkets behov, utan böra, såsom uppburna för att omedelbart ingå bland statsinkomsterna i allmänhet, med första möjliga ställas till statskontorets förfogande. Vad generalpostdirektören Juhlin i sin utav stämpelkommitterade åberopade promemoria angående postverkets övertagande av bestyret med försäljning av statens stämpelmärken och redovisning av stämpeluppbörden beträffande denna fråga anført ger även stöd för statskontorets förslag. Där säger nämligen generalpostdirektören följande rörande uppbörden och redovisningen av stämpelmedlen genom postverkets försorg:

»Postkontoren skulle i sina månatliga postmedelsräkningar avgiva stämpelredogörelse och uppdebitera det influtna beloppet. Medelsräkningarna skulle enligt förenämnda reglementsförslag komma att avgivas senast den 5 i månaden näst efter den månad redovisningen avser.

Efter medelsredovisningarnas granskning hos generalpoststyrelsen upprättas ett sammandrag över samtliga postkontorens stämpelmedel, och summan redovisas till statskontoret genom dess överförande från postverkets till statskontorets giroräkning.»

Av detta uttalande torde framgå, att enligt generalpostdirektörens mening de influtna stämpelmedlen omedelbart efter de månatliga medelsredovisningarnas granskning kunde överflyttas till statskontorets giroräkning.

På grund härav har jag låtit paragrafen i sin första punkt avfattas i enlighet med statskontorets förslag.

47 §.

Det i kommitterades ofta åberopade betänkande den 28 juni 1910 avgivna förslag om ändrad lydelse av 55 § 4 mom. i gällande stämpelförordning, vilket förslag sammanhänger med samma kommitterades i betänkande den 29 december 1909 framlagda förslag om utvidgning av stämpelbeskattningen, har för närvarande icke föranlett någon åtgärd från min sida.

Vid avfattandet av förevarande paragrafs bestämmelser har i övrigt tagits hänsyn till det i kommittébetänkandet den 15 december 1910 avgivna förslaget ävensom till de av mig tidigare omförmälda förslagen om stämpelskatteskyldighet för promesser å aktie- och lottbrev samt för lottbrev, andels- och delaktighetsbevis i bolag, som driva bankrörelse utan av Konungen fastställt reglemente, samt i kommanditibolag.

49 §.

De i 50 § av gällande stämpelförordning under VI art. »Om uppbörd och redovisning» givna stadganden om ansvar för vissa förseelser av ämbets- och tjänstemän böra lämpligen införas under VII art. »Om ansvar för överträdelse av denna författning», och sista stycket i samma paragraf synes såsom numera obehövt kunna utgå. Härav betingad omarbetning har ägt rum.

I fråga om här stadgade ansvarspåföljd för tjänsteman, som tillhandahåller annan tjänsteman stämplat, torde av paragrafens lydelse otvetydigt framgå, att sådant tillhandahållande är straffbart, endast då det sker i syfte att bereda den ena eller den andra tjänstemannen stämpelprovision till högre belopp än rätteligen borde en var av dem tillkomma. Ansvarspåföljden är således utesluten t. ex. i det fall, att en stämpelförsäljande expeditionshavande hos en ämbetsmyndighet tillhandahåller en annan expeditionshavande hos samma myndighet, vilken senare tjänsteman för sin del ej vill underkasta sig besväret med stämpelansskaf-

fande genom postverket och således ej begagnar sig av sin rätt att vara stämpelförsäljare, de stämplat denne behöver i sin tjänstutövning. Skulle åter i detta fall den tjänsteman, som köper stämplat av en annan tjänsteman, under samma år själv hava varit stämpelförsäljare och sålt stämplat för exempelvis 20,000 kronor eller det högsta belopp, varå provisionens maximum får beräknas. under det att den tjänsteman, från vilken han köper stämplat, ännu icke i sin tjänst sålt stämplat intill nämnda belopp och således får beräkna provision efter den högsta medgivna procenten å vad han säljer till sin kollega eller blott å en del därav, torde däremot ett straffbart förfarande föreligga.

Enligt förslag av statskontoret har det vid stämpelförordningen fogade formulär för kvitto å emottagna stämpelmedel avfattats så, att därav framgår att såväl kvitto som talong skola förse med anteckning om den dag, då medlen mottagits.

De förändringar i stämpelförordningen, som betingas av den skedda utbrytningen av bestämmelserna om bouppteckningsstämpeln och gåvostämpeln, innebära utöver de ändringar, som redan berörts, att 14, 15, 16, 17 och 24 §§ samt 52 § 6 och 9 mom. av stämpelförordningen den 18 september 1908 ävensom den vid förordningen fogade tab. 1 kunnat uteslutas.

Sedan jag nu redogjort för de förändringar i stämpelförordningen, om vilka jag ansett mig böra framlägga förslag, anhåller jag att få uttala mig om en fråga, som berördes av chefen för justitiedepartementet, då han den 30 december 1911 för Kungl. Maj:t anmälde ett inom nämnda departement utarbetat förslag till lag angående ändrad lydelse av 24 kap. 7 § rättegångsbalken, åsyftande att, såvitt anginge skyldighet att utskriva dom eller utslag till svarande eller förklarande, upphäva vad nu är stadgat därom, att alla rättens domar eller utslag, som efter kungörelse å rättens dörr avsägas eller utgivas, böra förut färdiga skrivas.

Vid bifall till denna lagändring skulle hovrätternas och vissa kammarrättens domar och utslag tillhandahållas svarande eller förklarande endast på deras därom framställda begäran.

Efter att hava angivit skälen för den föreslagna lagändringen och därvid jämväl anfört att, i fall varom här är fråga, utskrift av dom eller utslag icke bör utlämnas kostnadsfritt, säger chefen för justitiedepartementet.

»En annan fråga är, huru avgiften för expedition, som svarande eller förklarande begär, bör beräknas. I dessa avseenden gälla olika regler för underrätterna och högsta domstolen. Vid de förra skall expedition, som utskrivs åt svarande, lösas efter samma grunder som kändes exemplar, varemot ett åt svarande eller förklarande utskrivet exemplar av högsta domstolens dom eller utslag belägges med avgift endast såsom avskrift. Bestämmelser i ena eller andra riktningen bliva nu erforderliga även för hovrätt eller kammarrätten.

För det avsedda ändamålet vinnande», säger departementschefen slutligen, »torde, utöver ändring i 24 kap. 7 § rättegångsbalken, böra vidtagas vissa delvis av mig förut antydda förändringar i författningarna om expeditionslösen och om stämpelavgiften.»

I sitt den 29 februari 1912 avgivna underdåniga utlåtande beträffande denna fråga säger statskontoret:

»En förändring av 24 kap. 7 § rättegångsbalken i nu föreslagen riktning, enligt vilken hovrätternas och kammarrättens domar och utslag icke vidare skulle utskrivas till svarande eller förklarande utan av honom därom framställd begäran, skulle medföra, att beträffande stämpelavgiften för dylika expeditioner, som på begäran utgivas, bestämmelserna angående utslag med rubrik, som på begäran utgivas till part, vilken eljest icke författningssenligt är skyldig att lösa densamma, skulle komma till tillämpning och avgiften sålunda utgå med 1 krona för varje ark, i stället för att densamma enligt nu gällande bestämmelser, d. v. s. då svarande eller förklarande i hovrätterna eller kammarrätten är skyldig att utan särskild begäran lösa dom eller utslag, utgör för första arket 10 kronor och för vart och ett av de övriga 2 kronor.

Då genom ifrågavarande lagförändring utlösandet av hovrätternas eller kammarrättens domar och utslag skulle komma att bliva beroende på parts egen begäran, torde minskning i inkomst av stämpelskatt härav bliva en given följd. Då det naturligtvis är önskligt att denna minskning varder så liten som möjligt, kunde det måhända ifrågasättas att man för vinnande av detta syftemål skulle vidtaga sådan ändring i förordningen om stämpelavgiften, att dom eller utslag, varom här är fråga, komme att, såsom fallet är beträffande underdomstolarnas protokoll, draga samma stämpelavgift som dom eller utslag, som utgives till part, vilken är skyldig att utlösa domen eller utslaget.

Det synes emellertid statskontoret icke osannolikt att, därest stämpelavgiften för ifrågavarande expeditioner skulle komma att utgå med det sålunda ifrågasatta högre beloppet, antalet av de svarande eller förklarande, som komma att utlösa desamma, skulle visa sig bliva så betydligt mindre än eljest, att en förändring av stämpelförordningen i sådan riktning snarare skulle minska än öka stämpelinkomsten. Statskontoret, som för övrigt är av den meningen att ifrågavarande expeditioner i detta avseende lämpligen böra fortfarande vara jämnställda med de expeditioner, som från nedre justitierevisionen utgivas till part, vilken icke författningssenligt är

skyldig att lösa densamma, och vilka draga en stämpelavgift för varje ark av endast 1 krona, anser alltså för sin del förevarande lagförslag icke böra föranleda till någon ändring i gällande förordning angående stämpelavgiften.»

Den av statskontoret framhållna synpunkten att efter lagändringens genomförande svarande eller förklarande parter skola visa sig mindre benägna att begära utskrift av hovrätts eller kammarrättens domar eller utslag, därest avgiften för utskriften ställer sig så hög som den nu gällande, är säkerligen ganska berättigad, så mycket hellre som part, vilken önskar erhålla del av dom eller utslag, varom här är fråga, utan svårighet kan kringgå bestämmelserna om stämpelavgiftens belopp genom att mot en lägre avgift låta genom annan utlösa avskrift av domen eller utslaget i stället för utskrift därav. Vid sådant förhållande föreligger knappast något statens intresse att hålla stämpelavgiften vid det högre belopp, som för närvarande är stadgat med avseende å utslag, som part är skyldig att lösa, och vilket högre belopp på grund av den sålunda förefintliga skyldigheten kunnat hos parten med eller mot hans vilja uttagas. Med hänsyn härtill och då det därjämte synes mig vara mest följdriktigt, att hovrätts och kammarrättens utslag i avseende, som här är i fråga, likställas med de expeditioner, som under liknande förutsättningar utgivas från nedre justitierevisonen, har jag funnit den i gällande stämpelförordning givna bestämmelsen, att stämpelavgiften för hovrätts och kammarrättens utslag, som på begäran utgives till part, vilken eljest icke författningsenligt är skyldig att lösa detsamma, skall utgå med 1 krona för varje ark, vara lämplig att bibehålla, även sedan svarande eller förklarande befriats från skyldighet att lösa utslag, med avseende varå sådan skyldighet enligt förut gällande författningar ålegat honom. Jag har alltså icke funnit den av chefen för justitiedepartementet omförmälda lagändringen nödvändigtvis påkalla ändring av stämpelförordningen.

Ett av Riksdagens justitieombudsman i två särskilda skrivelser till Kungl. Maj:t av den 14 november 1910 och den 31 oktober 1911 framburet önskemål om införande av särskilda bestämmelser i syfte att tydliggöra, att en av en stämpelförsäljare hos Kungl. Maj:ts befallningshavande i ett län ställd uppbördssäkerhet måtte kunna godkännas såsom säkerhet för samma stämpelförsäljares stämpeluppbörd även i ett annat län, dit stämpelförsäljaren blivit förflyttad, torde, visserligen på ett annat sätt än justitieombudsmannen med hänsyn till de gällande bestämmel-

serna ifrågasatt, få anses uppfyllt i och med antagande av de nu föreslagna bestämmelserna i 29 § och sålunda icke erfordra vidare åtgärd, vilket jag härmed får anmäla.

I uppgjort förslag till förordning om ändrad lydelse av vissa paragrafer i *förordningen den 6 november 1908 angående en särskild stämpelavgift vid köp och byte av fondpapper* har dels i enlighet med det av statskontoret i denna del utan erinring lämnade förslaget av 1909 års stämpelkommitterade begreppet »fondpapper» i 1 § utvidgats att omfatta jämväl lotter i kommanditbolag samt andels- och delaktighetsbevis i penninginrättningar, som driva rörelse utan av Konungen fastställt reglemente, en ändring som i sin ordning föranlett vissa härav föranledda tillägg till 3 §, dels på framställning av konungariket Sveriges stadshypotekskassa och enligt förslag av statskontoret i utlåtande den 6 februari 1913 stadgandet i 3 § om stämpelfrihet, då vid överlåtelse av aktie eller obligation den ena kontrahenten är svenska staten eller i paragrafen uppräknat verk, styrelse eller bank, utsträcks att gälla även till förmån för nämnda hypotekskassa, dels 6 kap. omredigerats med hänsyn till den föreslagna omläggningen av stämpelväsendet. I sådant avseende har jag med godkännande av generalpoststyrelsens förslag låtit 18 § innefatta stadgande därom, att försäljning av stämplat, som avses i denna förordning, skall äga rum å alla postanstalter i enlighet med närmare bestämmelser, som generalpoststyrelsen äger utfärda. Däremot har jag icke på grund av generalpoststyrelsens i den delen gjorda uttalande funnit anledning att ur paragrafen borttaga medgivandet om stämpelförsäljning genom generalpoststyrelsens försorg även å andra ställen än postanstalter, där sådant kan finnas erforderligt. På sätt 1910 års stämpelkommitterade, med hänsyn därtill att t. ex. i Stockholm överlåtelsestämplar huvudsakligen försäljas av två stadsmäklare och en sekreterare vid börsen, hava antagit, kunna särskilda anordningar för försäljning av överlåtelsestämplar även för framtiden finnas påkallade och med tanken härpå har det ifrågavarande medgivandet inrymts i 18 §. Ännu föreligger icke någon erfarenhet om, huruvida efter postverkets övertagande av stämpelförsäljningen den ordning för försäljning av överlåtelsestämplar, som för visst fall hittills visat sig ändamålsenlig, utan olägenhet för allmänheten kan i alla fall ersättas med försäljningen genom postanstalterna, och jag har i betraktande härav ansett lämpligt och med försiktig omtanke förenligt att låta det av stämpelkommitterade föreslagna stadgandet kvarstå, så mycket hellre som detsamma avfattning

lämnar generalpoststyrelsen fria händer att efter sig företeende omständigheter begagna sig av eller icke begagna sig av det lämnade medgivandet.

Ett i sammanhang med revisionen av övriga stämpelförordningar upprättat förslag till vissa ändringar i *förordningen den 20 april 1906 angående en särskild stämpelavgift för försäljning av punsch, arrak och rom* har i 6 § avfattats i huvudsaklig överensstämmelse med generalpoststyrelsens förslag, som förutsätter en utvidgning av skyldigheten att tillhandahålla stämplat på postanstalterna, utöver vad 1910 års stämpelkommitterade, väl närmast i syfte att underlätta postverkets arbete, ansett sig böra ifrågasätta. Då jag i övrigt följt kommitterades förslag utan att låta 8 § undergå den omarbetning, som generalpoststyrelsen ifrågasatt i syfte att på generalpoststyrelsen överflytta behandlingen av frågor rörande restitution av stämpelskatt, har jag härvid låtit min ställning i denna punkt bestämmas därav, att dylika frågor, oberoende av det sätt, varpå stämpelförsäljningen är ordnad, torde böra behandlas i överensstämmelse med hittills gällande grunder. Av gammalt har det tillkommit Kungl. Maj:ts befallningshavande att i första hand taga befattning med ärenden om återbetalning av medel, som oriktigt influtit i kronans kassa. I fråga om restitution av oriktigt erlagd stämpelavgift hava givits bestämmelser i stämpelförordningen, av vilka framgår, att prövningen av hithörande ansökningar ansetts kunna verkställas av den myndighet, som i varje fall varit bäst ägnad att med sådan prövning taga befattning, oberoende av myndighetens befattning med stämpelförsäljningen. Och härvid anser jag lämpligt att fasthålla icke blott i fråga om den stämpelavgift, som erlägges på grund av bestämmelserna i stämpelförordningen, utan även beträffande den särskilda stämpelavgift, som uttages under namn av punschskatt.

Det återstår för mig att ytterligare uttala mig med anledning av generalpoststyrelsens förslag om övertagande av den *skyldighet att lämna allmänheten bindande förhandsupplysningar om stämpelskyldigheten i förekommande fall*, som, enligt vad generalpoststyrelsen förmälde, vore föreslagna att åläggas statskontoret. Generalpoststyrelsen har anfört, att, ehuru väl styrelsen givetvis icke för närvarande ägde den praktiska erfarenhet på förevarande område, som torde vara tillfinnandes hos statskontoret, styrelsen icke velat för sin del, därest det ansåges att omhandlade bestyr borde anförtros åt generalpoststyrelsen i samband med dess övertagande i övrigt av stämpelförsäljningsväsendet, framställa någon erinring mot att åtaga sig jämväl detta uppdrag.

I avseende å denna fråga vill jag erinra att, sedan Riksdagen antagit Kungl. Maj:ts i ärendet avgivna proposition, Kungl. Maj:t den 22 juni 1911 utfärdat förordning angående rätt att hos statskontoret erhålla upplysning i fråga om skyldighet att utgöra stämpelavgift. Häri meddelade bestämmelser hava därvid i huvudsak avfattats i enlighet med ett av 1910 års stämpelkommitterade den 31 december 1910 avgivet förslag. Ur kommitterades motivering till förslaget må det tillåtas mig att här återgiva följande utdrag:

»Den myndighet, som närmast kunde vara skickad att tillhandagå allmänheten med de ifrågasatta upplysningarna angående omfattningen av den stämpelplikt, som påvilar enskilda handlingar, vilkas stämpelbeläggning icke direkt övervakas av domstol, synes, på sätt herr statsrådet jämväl antytt, vara statskontoret, som sedan äldre tider haft till uppgift, bland annat, att handlägga ärenden angående stämpelväsendet. Ämbetsverkets sammansättning och den sakkunskap och erfarenhet på förevarande område, som hos detsamma torde kunna förutsättas, skapa garantier för en samvetsgrann och riktig prövning av de frågor, som hänskjutas till dess bedömande. Och endast under förutsättning av sådana garantier synes staten böra till slutligt avgörande av en enda instans överlämna frågor av den finansiellt betydande omfattning, som här är i fråga.»

Då Kungl. Maj:t och Riksdagen så sent som år 1911 funnit lämpligt att i enlighet med nämnda kommitterades förslag och med hänsyn till den hos statskontoret förefintliga sakkunskapen på området ordna här ifrågavarande upplysningsförfarande på sätt som skett, fiurer jag icke anledning att nu föreslå någon ändring av vad sålunda blivit stadgat, så mycket mindre som jag är övertygad, att det nu gällande förfaringssättet erbjuder fullkomlig trygghet för hithörande frågor riktiga behandling, utan att vålla allmänheten någon större olägenhet, än densamma skulle få vidkännas, därest den hänvisades att med sina framställningar om erforderliga upplysningars erhållande hänvända sig till generalpoststyrelsen i stället för till statskontoret. Oberoende av huru denna fråga löses, lärer åt generalpoststyrelsen kunna, på sätt jag föreslagit, överlämnas att fastställa det belopp, varmed stämpelavgift skall utgå i de fall, då enligt 27 § i förslaget till förordning om stämpelavgiften, stämpling av blanketter till aktie- och lottbrev, obligationer m. fl. handlingar skall verkställas genom generalpoststyrelsens försorg. Generalpoststyrelsen torde vid fullgörandet av detta åliggande närmast bliva likställd med annan offentlig myndighet, som har att öva tillsyn däröver, att handling, som till myndigheten ingives, blir behörigen försedd med stämpel.

Därest, såsom generalpoststyrelsen ifrågasatt, en eventuell överskyttning på postverket av stämpelgöromålen påkallar ändring i generalpoststyrelsens instruktion, torde det ankomma på chefen för civildepartementet att vidtaga härför erforderliga åtgärder.

Föredragande departementschefen uppläste härefter de upprättade förslagen till dels förordning angående stämpelavgiften, dels förordning om ändring av 1 och 3 §§ samt 6 kap. i förordningen den 6 november 1908 angående en särskild stämpelavgift vid köp och byte av fondpapper, dels förordning om vissa ändringar i 6—10 §§ i förordningen den 20 april 1906 angående en särskild stämpelavgift för försäljning av punsch, arrak och rom och hemställde att förslagen måtte i propositioner framläggas till Riksdagen.

I denna hemställan instämde statsrådets övriga ledamöter.

Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten biföll vad statsrådet sålunda hemställt; och skulle propositioner till Riksdagen avlåtas av den lydelse bilagorna litt. — vid detta protokoll utvisa.

Ur protokollet:
Albert Tondén.

Bilaga.

Till konungen.

Genom nådig remiss den 26 februari 1912 har generalpoststyrelsen anbefallts avgiva underdånigt utlåtande i anledning av ett utav därtill förordnade kommitterade den 23 januari 1912 avgivet betänkande med förslag rörande omläggning av stämpelförsäljningsväsendet.

Det uppdrag, som i förevarande fråga lämnats kommitterade, avsåg enligt sin avfattning i vederbörande statsrådsprotokoll en utredning, om och i vad mån en fullständig omläggning av stämpelförsäljningsväsendet lämpligen kunde äga rum i syfte att, jämte det stämplarna gjordes lätt tillgängliga för de stämpelskatteskyldiga, begränsa statsverkets med försäljningen förenade kostnader.

Syftemålet med den ifrågakända omläggningen av stämpelförsäljningsväsendet är således tvåfaldigt. Vad då först angår den stämpelköpande allmänheten torde utan vidare vara klart, att postverket är synnerligen skickat att anlitas såsom mellanhand vid stämpelförsäljningen. Av statsinstitutioner lär icke finnas någon, som har så stora möjligheter att i detta fall tillgodose allmänhetens krav som just postverket. Antalet fasta postanstalter uppgår för närvarande till 3,331. Av dessa äro 245 fullständiga postanstalter, d. v. s. postkontor, och de övriga poststationer. Å så gott som varje tätare bebyggd ort eller där någon större affärs- eller annan rörelse bedrives torde numera vara inrättad postanstalt. I förhållande till landets invånarantal fanns år 1911 en fast postanstalt på 1,681 invånare. Medeltalet av varje fast postanstalts område utgjorde 132.63 kvadratkilometer. Då postanstalterna äro spridda över hela landet, kan postverket sålunda sägas genom dessa stå i nära beröring med de allra flesta platser i riket. Samtliga postanstalter hållas å söckendagar tillgängliga för allmänheten, poststationer minst 4 timmar och postkontor minst 5 $\frac{1}{2}$ och högst 13 timmar, de flesta mellan 7 och 8 timmar. Med den nuvarande ordningen äro de platser, där de stämpelskatteskyldiga kunna erhålla stämplor, begränsade

*Allmänhetens
tillgång till
stämplor.*

till ett ringa fåtal. Antalet särskilt antagna stämpelförsäljare uppgår icke, enligt vad generalpoststyrelsen inhämtat, till 200. Det torde således få anses uppenbart, att, därest postverket kommer att övertaga befattningen med stämpelarnas försäljning, avsevärda fördelar skulle ernås för den stämpelköpande allmänheten, som därigenom skulle erhålla betydligt lättare tillgång till stämpelarna än för närvarande är fallet. Och dessa fördelar komma givetvis att framträda i allt större grad, ju mera området för stämpelskatteformens användning, såsom torde kunna förväntas, utvidgas, samt stämpeluppbörden till följd därav och av andra orsaker ökas, varigenom allmänhetens behov av stämpel växer.

Redan nu är stämpeluppbörden högst betydande. För år 1910 uppgick statsverkets stämpeluppbörd till sammanlagt 17,089,690: 70 kronor, därav genom försäljningen av stämpel 16,558,450: 70 kronor samt genom stämpling av aktiebrev, lottbrev och obligationer enligt 32 § stämpelförordningen 531,240 kronor. Enligt vad styrelsen inhämtat utgjorde motsvarande belopp för år 1911 19,335,280: 65, därav genom försäljning av stämpel 18,875,978: 40 samt genom stämpling av aktiebrev m. m. 459,302: 25 kronor. Stämpeluppbörden har sålunda stegrats för år 1911 i förhållande till år 1910 med icke mindre än 2,245,589: 95 kronor.

Ehuruval därför redan med nuvarande förhållanden ett ej ringa arbete, som i en måhända nära framtid kan förväntas komma att än ytterligare ökas, skulle påläggas postverket genom övertagandet av stämpelförsäljningen och därmed förbundna göromål, tvekar generalpoststyrelsen icke att för sin del tillstyrka en dylik åtgärd. Styrelsen anser nämligen, att postverket, som ju är till att betjäna allmänheten, bör i all den mån, som det är verket möjligt utan åsidosättande av de egentliga postala intressena, medverka till att åstadkomma en så bekväm form som möjligt för allmänheten att erhålla de stämpel, som av statsmakterna i beskattningsändamål påfordras. För den händelse postverket ålägges bestyret med stämpelförsäljningen, skall generalpoststyrelsen naturligtvis låta sig angeläget vara att söka ordna stämpelförsäljningsväsendet så, att statsverkets utgifter kunna i största möjliga grad nedbringas, och staten alltså i behållen inkomst av stämpelmedel skall kunna utvinna ej obetydligt mera än för närvarande är fallet.

Härmed är styrelsen inne på det andra syftemålet med den ifråga ställda omläggningen eller begränsning av statens omkostnader för stämpelförsäljningen. Den utredning, som generalpoststyrelsen nu går att lämna rörande de omkostnader i detta avseende, vilka kunna tänkas

*Statens
kostnad för
stämpelför-
säljningen.*

komma i fråga vid en av postverket ombesörjd försäljning, har verkställt under förutsättning, att stämpelförsäljningen kommer att ordnas i huvudsaklig överensstämmelse med vad av generalpoststyrelsen här nedan närmare angives vid detaljgranskningen av de olika lagparagraferna.

Utan tvivel torde det vara lämpligast ur alla synpunkter, att en och samma myndighet får om hand alla hithörande ärenden, d. v. s. såväl stämplarnas tillverkning som deras tillhandahållande, uppbörd och redovisning.

Vad först beträffar stämpeltillverkningen kan densamma uppenbarligen anförtros åt vare sig statskontoret eller generalpoststyrelsen. För undvikande av omgång och merarbete lär det emellertid vara mest praktiskt, att tillverkningen ombesörjes av generalpoststyrelsen, därest styrelsen kommer att handhava stämpelförsäljningsväsendet i övrigt. Genom kombination med frimärkstrycket, med vilket stämpeltrycket äger naturligt samband, kunna måhända också statsverkets utgifter för stämpeltillverkningen nedbringas. Att ingå på de närmare detaljerna på denna frågas ordnande torde emellertid i detta sammanhang icke vara erforderligt. Styrelsen har dock ansett sig böra i någon mån beröra frågan om förenkling i stämpeltyperna i syfte att åstadkomma besparing i statsverkets utgifter för stämplat. Således anser styrelsen, att helarksstämplat böra åtminstone vid en blivande löne-reglering för häradshövdingarna borttagas. Såväl ur synpunkten att genom inskränkning av antalet stämpeltyper nedbringa auskaffningskostnaderna som även för undvikande av ökade utgifter för kassaförvaringsrum, expedition m. m. är denna fråga ej utan sin vikt och betydelse. Några egentliga olägenheter för häradshövdingarna och rådstuvurätterna att för vanliga rättegångs- och s. k. småprotokoll begagna sig utav enkla beläggningsstämplat lär icke kunna påvisas. Beträffande helarksstämplatarna får generalpoststyrelsen i övrigt hänvisa till vad här nedan anföres vid 22 § i stämpelförordningen.

*Stämpeltill-
verkningen.*

Generalpoststyrelsen hade ursprungligen tänkt sig att i detta sammanhang mera utförligt ingå på frågan om frimärkens användande i stället för statsstämplat. Men har styrelsen ur finansstatistisk synpunkt och på de skäl i övrigt, som närmare utvecklas under 22 §, funnit sig åtminstone icke nu böra framkomma med något förslag i detta syfte.

De närmare bestyren med stämplatarna anser styrelsen böra i postverkets centralförvaltning inordnas så, att de åläggas kassaintendenten i stället för, såsom jämväl varit ifrågasatt, frimärksintendenten. Genom

*Personal i
generalpost-
styrelsen.*

den omläggning av räkenskapsväsendet i postverket, som genomfördes med utgivandet av ett nytt medelsredovisningsreglemente från och med den 1 november 1909, har nämligen kassaintendentens tjänstegöromål minskats i ej oväsentlig grad, medan däremot frimärksintendentens göromål i följd av poströrelsens utveckling allt mer ökats. Vissa omändringar i avseende å personal och arbete å huvudkassakontoret hava av nyss nämnd anledning vidtagits. Emellertid erbjuder sig nu osökt tillfälle att på ett lämpligt sätt ordna kassaintendentens arbete genom att ålägga honom, jämte de honom i sistnämnda egenskap tillkommande göromål, arbetet med och ansvaret för stämpeldistribution från centralförvaltningen. Frimärksintendenten åter, som, såsom nyss nämnts, redan nu är mycket betungad med arbete, torde icke lämpligen kunna åläggas jämväl stämpelgöromålen. Till närmare belysning av sistnämnda intendants arbete hänvisas till ett uppgjort sammandrag för utlämnade frankotecken, kvittenskuponger och sparmärken (bilaga A).

Rörande den övriga personal, som skulle erfordras i centralförvaltningen, hava kommitterade framhållit lämpligheten utav, att tjänstepersonalen å statskontorets stämpelkontor överflyttas, i den mån den därtill kan finnas villig, till generalpoststyrelsen för att där fylla samma eller motsvarande uppgifter som förut inom statskontoret. Härmed torde närmast åsyftas de två å statskontorets stämpelkontor anställda kvinnliga stampelexpeditriser, vilkas avlöning är bestämd till 2,200 kronor för vardera. För tillgodoseende av det sålunda uttalade önskemålet får generalpoststyrelsen tillstyrka, att nämnda två befattningshavare överflyttas till tjänstgöring hos generalpoststyrelsen. Stampelexpeditrisernas arbete synes generalpoststyrelsen närmast böra jämföras med kvinnliga postexpeditörers, vilka i Stockholm hava en begynnelselönn av 1,500 kronor, samt slutlön av 2,100 kronor, jämte ortstillägg med 15 procent av den fasta avlöningen, dock högst 225 kronor. Vid eventuell överflyttning till postverket torde de kvinnliga stampelexpeditriserna böra sättas på ordinarie stat och tilldelas slutlön såsom postexpeditörer, eller sålunda, med ortstillägget inberäknat, 2,325 kronor årligen för vardera. De skulle sålunda erhålla något högre lön än i statskontoret, men däremot skulle de få sin dagliga tjänstgöringstid, nu 6 timmar, förlängd, i likhet med vad som gäller för postverkets tjänstemän, till 7 timmar dagligen. Någon särskild vaktmästare för handhavandet av stämpelgöromål torde åtminstone tills vidare icke behöva anställas. För tillfällig förstärkning, semestervikarier m. m. anses ett belopp av 2,800 kronor vara tillfyllest. Till utgifter för blanketter, omslagspapper, lack m. m. kan beräknas omkring 2,700 kronor. Sammanlagda direkta utgifts-

ökningen för centralförvaltningen behöver sålunda icke beräknas högre än 10,150 kronor, eller ett belopp, som ej är oväsentligt lägre än stämpelkontorets nuvarande kostnader.

Vad beträffar personalen å postanstalterna läser icke vara möjligt att nu bestämma det arbete, som komme att erfordras för stämpelgöromålens fullgörande, samt ej heller vilken arbetsförstärkning å de olika postanstalterna härför tidvis kan bliva behövlig. Detta är ju givetvis beroende på omständigheterna. Stämpelbehovet kan ju uppenbarligen under olika tidsperioder fluktuera högst väsentligt. Det skall emellertid bliva generalpoststyrelsens strävan att genom ett klokt ordnande av arbetet i dess helhet å postanstalterna söka i all den mån det är möjligt tillse, att statsverket för stämpelförsäljningen icke får vidkännas andra utgifter än som visa sig oundgängligen nödvändiga.

*Personal å
postanstal-
terna.*

Beträffande frågan om det ökade utrymme, som genom stämpelförsäljningens övertagande kommer att erfordras hos generalpoststyrelsen, förefinnes ingen svårighet anordna behövt dylikt utrymme. De omändringsarbeten, som för sådant ändamål erfordras, liksom även anskaffningen av de för stämpelplarnas förvaring erforderliga skåp och andra nödiga inventarier komma icke att medföra högre kostnader än omkring ett par tusen kronor på en gång.

*Kassaförva-
ringsrum.*

Några dylika utgifter för postanstalterna torde endast i undantagsfall komma i fråga.

I avseende å revisionen av stämpelredovisningarna och de göromål i övrigt, som hos styrelsen måste utföras för uppgörande av stämpelredogörelser, bokföringen m. m., får generalpoststyrelsen framhålla, att detta givetvis kommer att förorsaka ökat arbete, men hoppas generalpoststyrelsen kunna ordna arbetet så, att någon avsevärd ökning i kostnaderna för statsverket icke skall behöva ifrågakomma.

Revision.

Såsom av det ovan anförda framgår, bliva stämpelomkostnaderna för postverket av tvåfaldig natur, nämligen dels sådana, som kunna exakt till siffran angivas, dels ock andra, som ej låta sig på förhand närmare bestämmas. Till de förra höra tillverknings- och kontrollkostnader, provision till stämpelförsäljande ämbets- och tjänstemän, avlöningar till de tjänstemän i centralförvaltningen, som uteslutande skulle sysselsättas med stämpelförsäljningsväsendet, utgifter för anskaffning av blanketter och förvaringsrum, vissa kontroll- och distributionskostnader o. s. v. Till det senare slaget av omkostnader höra ersättningen till tjänstemän vid centralförvaltningens revisions- och räkenskapsavdelningar, som skola utföra de med stämpelförsäljningsväsendet förenade göromål i samband med det dem i den egentliga posttjänsten åliggande

*Beräkning av
postverkets
kostnader för
stämpelför-
säljningen.*

arbete, samt framför allt till personalen å postanstalterna. Det ligger i sakens natur, att man icke med någon större grad av tillförlitlighet kan, åtminstone på förhand och innan någon erfarenhet i detta fall vunnits, uppskatta de självkostnader, som verket får vidkännas i och för sitt arbete med stämpeluppbörden, i annan mån än då direkt ökning av arbetskrafterna måste för ändamålet äga rum. Det torde emellertid vara givet, att postverket såsom ett affärsdrivande verk bör beredas skalig gottgörelse för allt sitt arbete med stämpelförsäljningen. Åtminstone till en början lär icke annat återstå än att fastställa en approximativ siffra, en klumpsumma, som bör tillgodoräknas postverket, i likhet med vad som äger rum exempelvis i Tyskland, där postförvaltningen för försäljningen av växelstämplar äger rätt tillgodoräkna sig en provision efter $2\frac{1}{2}$ procent av inkomsten. I anslutning till vad under ärendets handläggning påpekats lär detta belopp böra fastställas så, att postverket bliver fullt betäckt för sina kostnader. Under alla förhållanden torde emellertid redan från början kunna fastslås, att, därest stämpelförsäljningen ålägges posttjänstemännen i tjänsten utan särskild ersättning, och således den till de nu särskilt antagna stämpelförsäljarna utgående provisionen, som för år 1911 kan beräknas till ett belopp överstigande 80,000 kronor, bortfaller, postverket skall kunna åtaga sig stämpelförsäljningen för en ej obetydligt lägre kostnad för staten än nu är fallet.

I detta sammanhang har generalpoststyrelsen också velat särskilt betona, vad även av kommitterade framhållits, att en genom postverket bedriven stämpelförsäljning ju har den obestriddliga fördelen framför en försäljning genom provisionsberättigade försäljare, att densamma icke torde komma att medföra ökade kostnader i samma proportion som försäljningen tilltager i omfattning, och att därför statsverkets vinst av postverkets övertagande av befattningen med stämpelväsendet kommer att bli allt större, ju mera stämpelväsendet utvecklas.

Den lämpligaste formen för bestämmandet av ersättningsbeloppet till postverket för bestyret med stämpelförsäljningen anser generalpoststyrelsen vara, att ersättningen beräknas till viss procent av försäljningssumman. Från postverkets sida har under ärendets förberedande behandling, men under delvis annan förutsättning, ifrågasatts 1.5 procent å den av postverket ombesörjda stämpeluppbörden, i vilket fall postverket med nämnda ersättning skulle gottgöra sig samtliga de med stämpelförsäljningen förenade kostnader — icke utgifterna för stämpeltillverkning — och försäljningsprovision m. m. Generalpoststyrelsen anser emellertid försiktigheten bjuda, att åtminstone till en början och

innan tillförlitlig erfarenhet vunnits rörande omfattningen och beskaffenheten av det nya arbete, som sålunda komme att av postverket övertagas, procentsiffran något höjes. Statskontorets omkostnader år 1911 för stämpelförsäljningsväsendet i dess helhet framgår av efterföljande sammanställning:

Stämpeluppbörd		Av stämpeluppbörden föranledda utgifter	
Genom försäljning av stämplat..	18,875,978 40	För provisioner	253,954 59
Genom stämpling av aktiebrev, lottbrev och obligationer enligt 32 § stämpelförordningen	459,302 35	» tillverkning av stämplat	104,267 82
		» distribuering genom statskontoret	2,500 —
		» arvode till riksbanken	1,250 —
		» ersättning till d:o för distribuering av punschstämplar	1,618 80
		» statistik	2,000 —
		» tillsyn över efterlevnaden av förordningen om överlåtelsestämplar	4,500 —
		» kortstämplingen	6,007 91
		» postavgifter	7,955 01
		» statskontorets stämpelkontor	15,431 15
Summa kronor	19,335,280 65	Summa kronor	399,485 28

Utgifterna utgjorde sålunda i runt tal 400,000 kronor, det vill säga 2.12 procent av försäljningssumman, i runt tal 18,900,000 kronor.

Därest stämpelförsäljningsväsendet skulle övertagas av postverket, torde statsverkets direkta utgifter härutinnan, beräknade efter 1911 års förhållanden, komma att ställa sig ungefär sålunda:

För provisioner till tjänstemän för stämpelförsäljning i tjänsten	kronor 174,000: —
» tillverkning av stämplat	» 104,300: —
» arvode till riksbanken	» 1,300: —
» statistik	» 2,000: —
» tillsyn över efterlevnaden av förordningen om överlåtelsestämplar	» 4,500: —
» kortstämplingen	» 4,200: —
tillhopa kronor 290,300: —	

eller i runt tal 290,000 kronor.

Härtill komma postverkets utgifter för personal i generalpoststyrelsen, vikariatsersättning, blanketter och övriga expenser samt distributions- med flera kostnader, vilka kunna beräknas till sammanlagt 20,000 kronor. Den övriga ersättning, som bör tillkomma postverket, särskilt för arbetet å postanstalterna, och vilken ersättning, enligt vad ovan påpekats, nu ej kan närmare angivas, har generalpoststyrelsen ansett sig böra uppskatta till omkring 30,000 kronor. Dessa sistnämnda båda summor, tillhopa utgörande 50,000 kronor, motsvara ungefär 0.3 procent av stämpelförsäljningssumman för år 1911.

För de direkta utgifterna, som kunna exakt angivas och för år 1911 finnas närmare specificerade i nyssintagna tabell, torde postverket givetvis böra erhålla ersättning med det belopp, vartill de faktiskt komma att uppgå.

Vad beträffar de övriga utgifterna, för år 1911 beräknade till 50,000 kronor, synas dessa däremot böra ersättas postverket med nämnda procent av försäljningssumman.

Ersättningen till postverket skulle sålunda, efter 1911 års siffror beräknad, komma att uppgå till 340,000 kronor eller till ett belopp motsvarande ungefär 1.8 procent av försäljningssumman. Statsverkets besparing skulle således, på sätt kommitterade jämväl uppgivit, komma att uppgå till omkring 60,000 kronor, eller skillnaden mellan ovan angivna belopp 400,000 och 340,000 kronor. Denna summa anser generalpoststyrelsen i likhet med kommitterade tillräckligt betydande för att i och för sig väl motivera en omläggning, som därjämte av andra, förut anförda skäl finnes önskvärd.

Under åberopande av vad sålunda anförts får generalpoststyrelsen i underdånighet hemställa, att såsom ersättning i ett för allt för postverkets omhändertagande av stämpelförsäljningsväsendet och samtliga därmed förenade utgifter enligt 31 § i förordningen angående stämpelavgiften måtte till postverket utgå 1.8 procent av stämpelförsäljningssumman.

Generalpoststyrelsen övergår härefter att närmare redogöra för styrelsens granskning av de hithörande författningarnas särskilda parafer.

Förordning angående stämpelavgiften.

IV Art.

Om stämplarna och deras tillhandahållande.

22 §.

Bland de olika slagen av nu förefintliga stämplat intaga de så kallade helarksstämplat av flera anledningar en särställning. I jämförelse med andra stämplat äro de synnerligen skrymmande. För deras förvaring tarvas följaktligen särskilda anordningar. Då felskrivna ark få utbytas, förorsakas ock härigenom vederbörande statsmyndigheter extra besvär. Särskilt med hänsyn till de utrymmen, som erfordras för dessa stämplat förvaring, hyser generalpoststyrelsen betänkligheter mot, att desamma skulle finnas i vederbörande postanstalters förråd, där de också lättare vore utsatta för att skadas genom damm och dylikt. Säkerligen skulle endast för dessa stämplat räkning i åtskilliga fall komma att visa sig behov av utvidgningar av postanstalternas kassaförvaringsrum. Statsverkets kostnader för enbart papperet till dessa stämplat uppgå årligen till omkring 30,000 kronor, vartill kan läggas det årsarvode av 1,250 kronor, som riksbankens sedeltryckeri uppbär av statskontoret för vård av dylikt papper. De årliga kontroll- och transportkostnader, som förorsakas av dessa stämplat, stiga även till avsevärda belopp. På grund härav anser generalpoststyrelsen, att detta slag av stämplat om möjligt borde försvinna. Men då givetvis rättigheten att erhålla dessa stämplat för vederbörande innebär en ekonomisk fördel, motsvarande pappersvärdet, torde måhända anses, att frågan om stämplatarnas indragning icke lämpligen bör upptagas till prövning annat än i samband med en lönereglering. I alla händelser synes denna fråga icke nu samtidigt med stämpelväsendets omläggning kunna vinna sin lösning i angivna riktning. Vid sådant förhållande, och, intill dess dessa stämplat må bli borttagna, har generalpoststyrelsen, för undvikande i största möjliga mån av olägenheterna med densamma, tänkt sig att lämpligaste sättet för tillhandahållande av stämplat åt de tjänstemän, som påfordra utbekommandet av helarksstämplat, vore, att dessa tjänstemän insända samtliga sina stämpelrekvisitioner direkt till generalpoststyrelsen och icke till vederbörande postanstalt. För tjänstemannen

innebure detta förfaringssätt allenast den skillnad mot det nuvarande, att rekvisitionen ställdes till generalpoststyrelsen och icke till statskontoret.

Uti 22 § har i överensstämmelse med kommitterades den 15 december 1910 avgivna förslag till förordning angående stämpelavgiften föreskrivits en ny typ av stämplat, s. k. bank- och växelstämplat, vilka skola tillhandahållas i 26 olika valörer. Godkännes detta förslag, kommer hela antalet stämpelvalörer att uppgå till icke mindre än 154. Åtskilliga betänkligheter hava tid efter annan uttalats mot införandet av nya stämpeltyper. Sålunda har Riksdagen i sin skrivelse till Eders Kungl. Maj:t den 8 mars 1907 angående sättet för verkställande av stämpelbeläggning av stämpelpfiktiga handlingar och kontrollen därå ansett sig böra beträffande en framkastad tanke att för vissa handlingar inrätta särskilda slag av stämplat betona, att en dylik åtgärd kan för den allmänhet, som skall använda dessa stämplat, medföra ovisshet och föranleda misstag. Uti sitt med anledning av denna skrivelse avgivna utlåtande av den 31 december 1908 har statskontoret erinrat därom, att specialiseringen av stämpeltyper i utlandet användes i allmänhet ganska sparsamt och snarare i avtagande än i tilltagande grad, samt att i flera länder endast finnes ett slag av beläggningsstämplat. Om det får anses otvivelaktigt, att förekomsten av flera olika slag av beläggningsstämplat för allmänheten medför praktiska olägenheter, såsom fara för förväxling, så givas, enligt generalpoststyrelsens förmenande, även andra skäl, som tala däremot, nämligen ökade kostnader för statsverket i avseende å såväl stämplatarnas tillverkning som förvaring. Särskilt i sistnämnda hänseende får generalpoststyrelsen i underdånighet framhålla, att en utökning av det redan nu avsevärda antalet olika slag av stämplat givetvis skulle komma att medföra ökade kostnader för beredande i vissa fall av tillräckliga och betryggande förvaringsrum åt vederbörande posttjänstemäns stämpelförråd liksom även ökat arbete vid stämplatarnas handhavande och vid stämpelförrådets inventering.

Härtill kommer att med mängden av olika stämplat ökas även svårigheten för dem, som ombesörja stämpelförsäljningen, att undvika misstag vid utlämnandet av stämplat och därav härflytande förluster.

Om emellertid ur finansstatistisk synpunkt anses önskvärt, att den föreslagna nya stämpeltypen införes, har generalpoststyrelsen ansett sig icke böra framställa något yrkande i motsatt riktning.

25 §.

Under förutsättning att, såsom närmare utvecklas under 28 och 29 §§, skyldighet stadgas för vederbörande ämbets- och tjänsteman att

stämpelbelägga till honom ingivna handlingar, synes andra stycket av 25 § kunna uteslutas.

26 §.

Jämlikt den av kommitterade föreslagna lydelsen av 26 § skulle stämplat av alla de i stämpelförordningen omförmälda slag och valörer tillhandahållas allmänheten dels å samtliga postkontor dels ock å de poststationer, där sådant finnes erforderligt.

För att bereda allmänheten så lätt tillgång som möjligt till erhållande av stämplat har generalpoststyrelsen ansett sig böra ifrågasätta en utvidgning av paragrafen, innefattande skyldighet för postverket att tillhandahålla allmänheten stämplat å samtliga icke blott postkontor utan även poststationer i riket. Den sålunda föreslagna utvidgningen har generalpoststyrelsen funnit böra kunna genomföras, utan att bliva för verket allt för betungande, med hänsyn till stadgandet i 32 §, enligt vilket åt generalpoststyrelsen inrymts befogenhet att utfärda närmare bestämmelser angående stämplatarnas tillhandahållande. En dylik befogenhet torde också givetvis vara nödvändig för att styrelsen må kunna ordna stämpelförsäljningen med tillbörligt aktgivande på såväl allmänhetens berättigade krav å tillgång till stämplat som även statens intresse att icke för stämpelförsäljningen behöva vidkännas större utgifter, än som av förhållandena påkallas.

Om således allmänheten skulle tillförsäkras rätt att å varje postanstalt kunna erhålla stämplat till alla olika valörer, så läser dock å andra sidan allmänhetens behov av stämplat icke vara så trängande, att detsamma icke kan tillgodoses därmed, att stämplat i vissa fall erhållas först efter rekvisition. Därest rekvisition och expedition av stämplat sker med omgående post, blir den tidsförlust, som härigenom skulle uppstå för allmänheten, av oväsentlig betydelse i jämförelse med förmånen att kunna erhålla stämplat till varje valör å närmaste postanstalt.

Å samtliga postkontor och de poststationer, där erfarenheten komme att visa, att sådant vore erforderligt, skulle finnas så fullständiga stämpelförråd, som motsvarade behovet. Då antalet olika slag och valörer av stämplat är ganska avsevärt och framdeles kan förväntas bliva ännu större, är det av utrymmesskäl av vikt, att postanstaltarnas stämpelförråd icke bliver större än nödvändigt är, d. v. s. begränsas till att icke innehålla andra stämplat än sådana som, efter vad erfarenheten kan visa, röner en allmännare efterfrågan, och detta särskilt med hän-

syn därtill att allmänheten skulle äga rätt att efter rekvisition erhålla jämväl alla övriga slag av stämplat. Av generalpoststyrelsen verkställd utredning (Bil. 3) rörande åtgången av olika stämpelvalörer under år 1911 framgår, att åtgången särskilt av vissa högre valörer är mycket ringa.

Å alla postkontor synes utan olägenhet böra kunna vidtagas den anordning, att stämpelförsäljning äger rum allenast viss tid på dagen av en särskild tjänsteman. Därest en dylik anordning emellertid skulle visa sig icke vara tillräcklig för att på ett fullt tillfredsställande sätt kunna fylla allmänhetens krav att erhålla stämplat, kan ju generalpoststyrelsen efter prövning i varje särskilt fall gå i författning om den utsträckning i avseende å tiden för stämplat tillhandahållande, som av omständigheterna påkallas. Därjämte är ju generalpoststyrelsen i tillfälle att kunna, i fall så skulle anses erforderligt, gå i författning därom, att jämväl någon eller några av de andra tjänstemännen å postkontoret tilldelades förråd av exempelvis sådana stämpelvalörer, varav allmänheten visar sig särskilt vara i behov.

Under alla förhållanden måste givetvis postverket reservera sig mot att allmänheten skulle äga rätt att å postanstalt omedelbart erhålla obegränsat antal stämplat av varje olika valör. Vid större stämpelinköp, särskilt av de högre valörerna, bör givetvis allmänheten utan olägenhet kunna inlämna sina rekvisitioner åtminstone några dagar i förväg.

Att stämpelförsäljningen ordnas i enlighet med vad sålunda i stora drag angivits är av ej ringa betydelse från kontroll- och inventerings-synpunkt samt i avseende å kassaförvaringsrum, eller med andra ord för att i största möjliga mån begränsa statsverkets utgifter för stämpelförsäljningen.

För sin del håller generalpoststyrelsen före, att allmänhetens intressen i avseende å tillgång av stämplat skulle bli tillgodosedda på ett synnerligen tillfredsställande sätt, därest stämpelförsäljningen bleve ordnad så som nu föreslagits.

Med stöd av vad sålunda anförts får generalpoststyrelsen föreslå följande ändrade lydelse av 26 §:

»Generalpoststyrelsen skall å samtliga postanstalter tillhandahålla allmänheten stämplat av de särskilda slag, som enligt denna författning skola vara att tillgå.

Ett exemplar — — — — — varje postanstalt.

Huru — — — — — 33 §§».

27 §.

Uti det av kommitterade den 15 december 1910 avgivna förslag till förordning angående stämpelavgiften förordades sådan lydelse av 27 §, att all stämpelbeläggning av aktiebrev, lottbrev och obligationer skulle ske genom statskontorets försorg medelst stämpling av blanketterna, samt att statskontoret skulle fastställa det belopp, med vilket stämpel skulle utgöras. Enligt det nu föreliggande förslaget till lydelse av samma § har densamma återfått det innehåll, den har i motsvarande § av gällande stämpelförordning (32 §) allenast med den ändring, att »statskontoret» ersatts med »generalpoststyrelsen». Stämplingen genom vederbörande myndighets försorg skulle sålunda fortfarande ske allenast på ansökan. Såsom skäl för frångåendet av 1910 års redaktion hava kommitterade anført att något åläggande för generalpoststyrelsen att fastställa stämpelbeloppet icke kunde ifrågakomma. Ur kontrollsynpunkt torde det emellertid få anses lämpligt, att det i 1910 års betänkande föreslagna obligatoriska stämpelförfarandet genom vederbörande myndighets försorg bliver gällande lag. Beträffande sättet för fastställande av stämpelbeloppet kan denna fråga tänkas ordnad på olika sätt, såsom att sökanden själv på eget ansvar får uppgiva det belopp, varmed stämpeln skall utgöras, eller att sökanden hos generalpoststyrelsen företer av statskontoret utfärdat intyg om stämpelbeloppet, eller ock att generalpoststyrelsen själv fastställer detta belopp. Vad den förstnämnda utvägen angår, synes det mindre tilltalande, att allmänheten åläggas för ifrågasvarande stämpling hänvända sig till en statsmyndighet, och att denna myndighet skall verkställa stämplingen utan prövning, om det av sökanden uppgivna stämpelbeloppet är i överensstämmelse med gällande författningar. Beträffande den andra utvägen synes densamma innebära en omgång och för allmänheten medföra onödigt besvär. Därest det anses, att generalpoststyrelsen i detta fall bör inträda i samma funktion som statskontoret enligt kommitterades förslag år 1910, har generalpoststyrelsen funnit sig icke böra å sin sida framställa någon erinran mot att åta sig det jämförelsevis obetydliga bestyret med stämpelbeloppets fastställande, då hela proceduren härigenom otvivelaktigt skulle bli enklare. 27 § skulle således eventuellt erhålla följande lydelse:

»Då aktiebrev, lottbrev eller obligationer enligt 8 § skola föras med stämpel, skall detta äga rum sålunda, att stämpling av blanketterna till aktiebrev, lottbrev eller obligationerna sker genom generalpoststyrelsens försorg. Den som vill låta stämpla dylika blanketter, anmäler

sig därom skriftligen hos generalpoststyrelsen med bifogande av blanketterna samt tvefald uppgift å dessas valör och antalet av varje valör. Generalpoststyrelsen fastställer därefter det belopp, med vilket stämpel enligt bestämmelserna i denna förordning skall utgöras, och låter, sedan det erforderliga stämpelbeloppet blivit inbetalt, verkställa stämplingen.

Talan mot generalpoststyrelsens beslut i fråga om stämpelbeloppet fullföljes i enahanda ordning, som är stadgad för överklagande av generalpoststyrelsens beslut i allmänhet.»

28 och 29 §§.

Kommitterade hava, på tal om försäljningen av dubbla beläggningsstämplar, yttrat att härför icke torde kunna uttänkas någon för allmänheten mera bekväm form än den nu gällande, som giver den stämpelskatteskuldige tillfälle att av den tjänsteman, som har att mottaga den stämpelpfiktiga handlingen, inköpa behövliga stämplat och samtidigt erhålla upplysning om stämpelbeloppet. I detta uttalande får generalpoststyrelsen till fullo instämma.

Om nu ock domhavandena i regel äro stämpelförsäljare, är likväl försäljningsbestyret för dem icke någon med tjänsten förenad skyldighet utan beroende på vars och ens fria val. Anledningen härtill torde vara att söka i den stämpelförsäljaren nu åliggande skyldigheten att för sin uppbörd ställa behörigen godkänd borgen eller ock nedsätta vissa slag av värdehandlingar. Så länge detta villkor för befogenhet att sälja stämplat kvarstår, torde svårligen vederbörande kunna åläggas att mot sin vilja försälja stämplat. Då det emellertid från allmänhetens synpunkt är av vikt, att stämpelförsäljningsplikt föreligger för nu ifrågavarande kategori av tjänstemän, har generalpoststyrelsen ansett sig böra ifrågasätta, huruvida icke i detta sammanhang lämpligen borde tagas under överbäggande att, jämte borttagandet av fordran på uppbördssäkerhetens ställande, ålägga dessa tjänstemän utöva stämpelförsäljning. Vad beträffar postverkets tjänstemän, av vilka ett stort antal omhänderhava kontanta medel till högst betydliga belopp, behöva desamma numera icke ställa någon säkerhet för sin uppbörd. Sådan säkerhet har tidigare avfordrats dem, men 1901 års kommitté för utarbetande av förslag till nya stater för post- och telegrafverken föreslog upphävandet av då gällande föreskrifter rörande skyldigheten för posttjänstemän att ställa uppbördssäkerhet. Sasom skäl härför anfördes, bland annat, att denna skyldighet, därest tjänstemannen icke hade egna medel att direkt för ändamålet tillgå, i de flesta fall för honom medförde ekonomiska uppförringar eller

ställde honom i obligation till de personer, som för honom tecknade upp-
bördsborgen; att i de jämförelsevis få fall, där uppbördsbrist förekommit,
densamma ofta blivit täckt av den skyldiges egna eller enskilt anskaffade
medel, utan att uppbördssäkerhet behövt anlitas, i följd varav denna,
med avseende å dess ändamål att skydda postverket mot ekonomisk för-
lust, icke dittills haft någon stor betydelse; samt att posttjänstemän i
vissa fall vore pliktiga att mottaga förordnande å befattning, för vilken
skyldighet att ställa uppbördssäkerhet vore stadgad. Kommittén hänvisade
även till tyska riket, där den vissa tjänstemän tillförene åliggande skyldig-
heten att ställa uppbördssäkerhet blivit borttagen. På tillstyrkan av
generalpoststyrelsen förklarade Eders Kungl. Maj:t genom nådigt brev
den 6 juni 1902, att befintliga föreskrifter rörande skyldighet för vissa
posttjänstemän att ställa uppbördssäkerhet skulle upphöra att gälla från
och med 1903. I sammanhang härmed tillåter sig generalpoststyrelsen
erinra om Eders Kungl. Maj:ts nådiga kungörelse angående upphörande
av skyldighet för vissa tjänstemän vid landsstaten att ställa uppbörds-
säkerhet den 4 december 1908. Därest stämpelförsäljningsväsendet
kommer att överlätas på postverket, torde högst avsevärda stämpel-
belopp komma att handhavas av postmästare och andra posttjänstemän.
Något åläggande för dessa tjänstemän att ställa säkerhet för stämpel-
medlen torde givetvis ej ifrågakomma. Och ännu mindre lär sådant
åläggande kunna tänkas beträffande de övriga postfunktionärer d. v. s.
poststationsföreståndarna, som skulle komma att i sin tjänstutövning
omhändervä stämpelförsäljning.

Därest skyldigheten för stämpelförsäljare enligt 29 § att ställa
uppbördsborgen borttoges, måste staten å andra sidan fastställa de
skärpta kontrollföreskrifter, som må kunna anses erforderliga för att
trygga staten från förlust i avseende å de till betydande belopp upp-
gående stämpelmedlen. Enligt generalpoststyrelsens förmenande skulle
lämpligen kunna ordnas så, att tjänstemännen erhöles ett bestämt kvartals-
förskott av stämpel. Dessa förskott torde visserligen i en del fall
komma att uppgå till jämförelsevis stora summor, men dock icke till så
avsevärda belopp, att de må böra hindra reformens genomförande.
Generalpoststyrelsen hade tänkt sig, att vederbörande tjänsteman skulle
hos styrelsen avgiva förslag å förskottets storlek, och att generalpost-
styrelsen skulle äga rättighet att efter för handen varande omständig-
heter meddela de beslut i fråga om förskottets storlek, som kunde finnas
erforderliga. Stämpelförsäljaren hade sedan att successivt leverera infly-
tande stämpelmedel. Kommitterade hava i 39 § mom. 1 föreslagit, att
leverans skulle äga rum kvartalsvis. Ehuru väl med hänsyn till de jäm-

förelsevis stora summor, som det här är fråga om, skulle kunna ifrågasättas huruvida icke, om borgen borttoges, den ordinarie leveranstervinen borde bestämmas till månad i stället för kvartal, har generalpoststyrelsen i betraktande av det merarbete, som därigenom onekligen skulle påläggas ifrågavarande tjänstemän, ansett sig icke böra göra någon direkt framställning i sådant syfte. Tjänstemannen skulle äga att i mån av behov på rekvisition utfå nya stämplat, därvid generalpoststyrelsen hade att övervaka, att till honom icke utlämnades stämplat till högre värde, än som motsvarade sammanlagda beloppet av förskottet och inlevererade kontanta medel. Enligt den av kommitterade föreslagna lydelsen av 40 §, skulle inventering av tjänstemännens stämpelförråd verkställas sista söckendagen av året. Vid genomförande av förskottssystemet bör inventering äga rum vid varje leveransperiods slut för utrönande av behållningen utav osålde stämplat. Vidare bör såväl Eders Kungl. Maj:ts vederbörande befallningshavande som generalpoststyrelsen äga befogenhet att när som helst, då förhållandena anses böra därtill föranleda, genom Eders Kungl. Maj:ts befallningshavande verkställa inventering och påfordra redovisning av stämpelförsäljare. I fråga om kontroll- och redovisningsföreskrifterna får generalpoststyrelsen tillfälle vidare återkomma vid styrelsens yttrande rörande 39 och 40 §§.

Den risk uppbördsborgens borttagande, med iakttagande av dessa bestämmelser, kunde medföra för postverket, som ju skulle bära ansvaret för stämpelmedlens behöriga inflytande, synes generalpoststyrelsen icke vara synnerligen stor. Styrelsen föreställer sig, att borgens borttagande skall lika litet i detta fall, som då det gällde den egentliga postuppbörden, komma att för verket medföra några förluster av betydelse.

Med stöd av det anförda lyser generalpoststyrelsen den åsikten, att det ur alla synpunkter vore önskvärt, att de tjänstemän, vilka hava att å tjänstens vägnar mottaga handling, som skall vid företeendet inför offentlig myndighet förses med stämpel, befriades från skyldighet att ställa uppbördssäkerhet men samtidigt ålades att tillhandahålla allmänheten stämplat. Ej heller torde förefinnas någon anledning att beträffande annan tjänsteman, som har att å tjänstens vägnar stämpelbelägga utgående expeditioner, bibehålla kravet å uppbördssäkerhets ställande.

I fråga om sättet för stämpelförsäljningens ordnande, då ordinarie tjänsteinnehavare åtnjuter ledighet, skulle detta, enligt generalpoststyrelsens förmenande, lämpligen kunna ske i enahanda ordning som nu tillämpas, då posttjänsteman, vilken mottagit förskott av frankotecken, är tjänstledig. Härom stadgas i reglementet angående medelsredovisningen vid postkontoren, att då tjänsteman har att i anledning av ledighet

överlämna förskottet till annan, skall denne till den ledige avgiva skriftligt erkännande om övertagande av ansvaret för förskottet, samt att, då ledigheten upphör, erkännandet skall återställas. Ett motsvarande stadgande skulle därför eventuellt införas i 28 § i stället för det föreslagna andra stycket.

Samma §:s tredje stycke torde också, därest den nu berörda omändringen komme till stånd, böra helt utgå. Även om den i nämnda stycke generalpoststyrelsen ålagda skyldighet att i vissa fall under pågående ting anordna stämpelförsäljning för allmänheten å tingsstället eller i dess närhet icke i verkligheten skulle komma att förorsaka postverket alltför stora vare sig olägenheter eller kostnader, kan det givetvis från postverkets synpunkt icke vara annat än önskvärt, att behovet av detta stadgande bortfaller.

Under förutsättning av uppbördsborgens borttagande för stämpelförsäljare med den i 29 § gjorda definiering samt obligatorisk skyldighet för vederbörande tjänstemän att vara stämpelförsäljare torde 28 och 29 §§ böra erhålla följande förändrade innehåll.

»28 §.

Ämbets- eller tjänsteman, vilken har att å tjänstens vägnar mottaga handling, som enligt II art. skall vid företeendet inför offentlig myndighet förses med stämpel, är förpliktad att å det ställe, där handlingen skall mottagas, försälja till densamma erforderliga stämplat, och skola stämplatarna hos honom köpas och stämpelbeläggningen av honom verkställas.

29 §.

Stämpelförsäljare, varmed i denna författning förstås såväl ämbets- eller tjänsteman, som jämlikt 28 § utövar stämpelförsäljning, som ock ämbets- eller tjänsteman, vilken har att å tjänstens vägnar stämpelbelägga utgående expeditioner, äger på anmälan hos generalpoststyrelsen mot kvitto utfå förskott av stämplat till erforderligt belopp, som efter hans förslag bestämmes av generalpoststyrelsen.

Då ordinarie tjänsteinnehavare undfår ledighet, skall han till den, vilken under ledigheten förordnats att helt eller delvis bestrida ämbetet eller tjänsten, överlämna förskottet, därvid den tillförordnade skall till den ordinarie tjänsteinnehavaren avgiva skriftligt erkännande om förskottets övertagande och ansvaret därför. Erkännandet, varav en avskrift

skall genom den tillförordnades försorg insändas till generalpoststyrelsen, skall återställas, då ledigheten upphör.»

För den händelse emellertid den av generalpoststyrelsen framkastade frågan om borttagande av skyldighet för stämpelförsäljare att ställa uppbördssäkerhet anses icke åtminstone för närvarande böra bringas till slutligt avgörande, torde, i anslutning till vad generalpoststyrelsen anfört under 26 § i fråga om det närmare ordnandet av stämpelförsäljningen genom postverket, böra vidtagas den ändring i 29 §, att orden »å den postanstalt, som styrelsen efter hans förslag bestämmer» utgå. Det vore nämligen avsett, att stämpelförsäljare skulle hava sina mellanhavanden i avseende å stämplat direkt med centralförvaltningen. En dylik anordning läter ur alla synpunkter få anses vara den lämpligaste.

30 §.

Enär säkerligen understundom fall inträffa, då tvekan kan råda, huruvida framställd begäran om utbyte av stämplat bör bifallas eller ej, och man ej gärna kan fordra, att postanstaltsföreståndare, särskild föreståndare för poststation, alltid skall vara i besittning av tillräcklig sakkunskap att kunna rätt bedöma, om förutsättningar för utbyte förefinnas, torde han böra tillerkännas rätt att hänskjuta tveksamma fall till generalpoststyrelsens beprövande.

Vad beträffar de stämpelförsäljare, som erhålla sina stämplat direkt från generalpoststyrelsen, lära dessa försäljare även böra ifråga om utbyte av stämplat vända sig till generalpoststyrelsen.

Några detaljerade bestämmelser om, huru stämpelutbyte bör ske, synas icke behöva intagas i författningen, utan torde sådana kunna lämpligen utfärdas av generalpoststyrelsen i likhet med vad i 32 § är föreslaget i fråga om de närmare bestämmelserna angående stämplatarnas tillhandahållande. Och detta torde också ur kontrollsynpunkt få anses nödvändigt.

Då, enligt vad ovan av generalpoststyrelsen föreslagits, stämplat skulle tillhandahållas såväl av generalpoststyrelsen som genom postanstalterna, får generalpoststyrelsen hemställa, att 30 § måtte erhålla denna lydelse:

»Har genom — — — är ostympat, hos generalpoststyrelsen eller å postanstalt utbytes mot — — — icke erhållits.»

31 §.

Generalpoststyrelsen får i underdånighet tillstyrka den avfattning av denna paragraf, som av kommitterade föreslagits. Emellertid föränlåtes styrelsen att något närmare beröra frågan huru postverkets omkostnader för stämpelförsäljningen böra bokföras. Kommitterade hava förklarat sig anse, att genomförandet av kommitterades förslag borde föränleda, att det å ordinarie stat under riksstatens sjunde huvudtitel uppförda förslagsanslaget till stämpelomkostnader indroges. Antagligen hava härvid kommitterade tänkt sig, att dessa utgifter i stället skulle upptagas i postverkets stat för driftkostnader, och att postverket för desamma skulle gottgöra sig av stämpelmedel. Generalpoststyrelsen föreställer sig dock, att det riktiga ur finansstatistisk synpunkt är, att alla de med stämpelväsendet förenade kostnader avföras under sjunde huvudtiteln å nämnda anslag, som fortfarande bör bibehållas. Och detta torde vara så mycket mera nödvändigt, som stämpelmedlen äro skattemedel och redovisas under en annan huvudtitel än postmedlen. De väsentligaste utgifterna för stämpelväsendet, såsom kostnaderna för stämplarnas tillverkning och försäljningsprovision, i den mån sådan fortfarande skall utgå, ävensom vissa uppbörds- och kontrollkostnader, kunna ju alltid till siffran fullt exakt angivas. Annorlunda kan förhållandet anses vara i fråga om de kostnader, som drabba postverket i följd av dess bestyr med stämplarnas distribuering och försäljning å postanstalterna. Jämväl för dessa kostnader bör emellertid postverket erhålla skälig gottgörelse från nämnda anslag, då ju postverket, liksom statens övriga affärsdrivande verk, enligt statsmakternas beslut skall framvisa det finansiella resultatet av sin egentliga verksamhet.

32 §.

I anslutning till vad generalpoststyrelsen anført vid 26 och 30 §§ får generalpoststyrelsen hemställa, att 32 § måtte erhålla följande förändrade lydelse:

»Generalpoststyrelsen äger utfärda närmare bestämmelser om stämp-lars tillhandahållande och utbyte.»

V Art.

Om tillsyn å stämpelavgiftens utgörande.

33 §.

Föreskrifter i fråga om rätt för tjänsteman att utan kontant betalning erhålla stämplat finnas meddelade i 29 §. Till följd härav, och då tjänsteman naturligen bör äga samma rätt som varje annan person att kontant inköpa stämplat, kan andra stycket i föreliggande § utgå.

34 §.

Vid bifall till den under 28 och 29 §§ ifrågakända förpliktelsen för vissa tjänstemän att vara stämpelförsäljare synas ur 34 § andra stycket kunna uteslutas orden: »eller, där ämbets- eller tjänstemannen ej är stämpelförsäljare, nämnda stämpelbelopp».

VI Art.

Om uppbörd och redovisning.

39 §.

Därest, såsom generalpoststyrelsen vid behandlingen av 29 § tänkt sig, stämpelförsäljare skulle från generalpoststyrelsen erhålla stämplat i förskott inom ett visst belopp, som efter stämpelförsäljarens hörande skulle fastställas av generalpoststyrelsen, torde orden »som i *räkning* mottagit stämplat» lämpligen böra utbytas mot »som i *förskott* mottagit stämplat».

Om vidare stämpelförsäljarna skulle erhålla erforderliga stämplat direkt från generalpoststyrelsen, torde vara lämpligast, att de också dit inleverera de under kvartalet influtna stämpelmedlen. För sådant fall böra i paragrafens såväl första som sista stycke orden »vederbörande postanstalt» utbytas mot ordet »generalpoststyrelsen», och av samma anledning sista punkten i paragrafen helt och hållet utgå. Paragrafen skulle sålunda få följande ändrade lydelse:

»Stämpelförsäljare, som i förskott mottagit stämplat, åligger att inom åtta dagar efter varje kvartals slut till generalpoststyrelsen inleverera under kvartalet influtna stämpelmedel. Stämpelmedel, som leve-

reras, åtföljas av reversal i två exemplar, av vilka det ena kvitterat återställes till stämpelförsäljaren.

Sådana reversal skola ock avlämnas av den, som, vid inköp av stämplat mot kontant betalning, önskar erhålla kvitto å de inbetalda medlen.

Stämpelförsäljare, som, enligt vad i 34 § sägs, uppburit betalning för dubbel beläggningsstämpel utan att handlingen samtidigt därmed stämpelbelagts, åligger att, så snart lämpligen ske kan och minst en gång i månaden, till generalpoststyrelsen inleverera vad sålunda må hava infutit, med bifogande därvid av den i samma paragraf omförmälda talong, som motsvarar de utfärdade kvittona.»

40 §.

För den händelse stämpelförsäljarna icke skulle behöva ställa säkerhet för det förskott av stämplat, som tilldelats dem, torde, på sätt förut antytts, vara nödvändigt, att infutna stämpelmedel redovisas månadsvis eller kvartalsvis, och att intyg avgivas över behållningen av stämplat vid varje månads eller kvartals utgång. Paragrafen i kommitterades förslag innehåller allenast föreskrift om dylikt intyg beträffande sista kvartalet av året. Skulle kvartalsredovisning anses tillräcklig, lär för årets tre första kvartal ej vara nödvändigt, att inventering verkställas genom Eders Kungl. Maj:ts befallningshavandes försorg, utan torde behållningen kunna styrkas av två ojäviga vittnen. I 40 § bör sålunda före kommitterades förslag intagas ett nytt stycke härom.

De inventeringar, som enligt paragrafen den sista söckendagen varje år skola ske hos stämpelförsäljarna, anser generalpoststyrelsen böra äga rum genom vederbörande, Eders Kungl. Maj:ts befallningshavandes försorg, utan att generalpoststyrelsen därom behöver göra framställning. Orden »på framställning av generalpoststyrelsen» synas därför kunna utgå. Generalpoststyrelsen skulle i sådant fall givetvis lämna vederbörande, Eders Kungl. Maj:ts befallningshavande erforderliga uppgifter i avseende å stämpelförsäljare.

Orden »honom avfordras» i sista momentet av paragrafen finner generalpoststyrelsen, med tanke på inventering i anledning av eu stämpelförsäljares frånfälle, lämpligen böra utbytas mot ordet »avgivas».

Under den ovan angivna förutsättningen angående borttagandet av stämpelförsäljarnas uppbördssäkerhet skulle paragrafen med erforderliga redaktionella ändringar böra erhålla ungefär följande lydelse:

»Stämpelförsäljare, som i förskott mottagit stämplat, är skyldig

att senast inom åtta dagar efter utgången av vart och ett av årets tre första kalenderkvartal till generalpoststyrelsen insända en av två ojäviga personer styrkt förteckning över behållningen av stämplat vid näst föregående kvartals utgång.

Varje år å sista söckendagen skall genom Kungl. Maj:ts befallningshavaandes försorg hos stämpelförsäljare, som erhållit stämplat i förskott, inventering anställas till utrönande, huru mycket av mottagna stämplat är osålt; och skola instrument över sistnämnda hos försäljningsmännen hållna inventeringar av Kungl. Maj:ts befallningshavande inom den 15 januari insändas till generalpoststyrelsen.

I förteckning eller inventeringsinstrument må hos domare på landet såsom osålda upptagas stämplat, som blivit använda till sådana, något årets ting tillhörande expeditioner, vilka vid förteckningens upprättande eller inventeringstillfället, enligt intyg av vederbörande vittnen, inventeringsförrättare, kronofogde eller länsman, ännu icke äro utlösta.

Jämväl å annan tid må, när omständigheterna därtill föranleda, inventering genom Kungl. Maj:ts befallningshavaandes försorg hos stämpelförsäljare kunna äga rum, och skall då tillika redovisning avgivas för vad av mottagna stämplat icke finnes i behåll.»

41 §.

De i paragrafen förekommande orden »i räkning» utbytas mot »i förskott» samt orden »vederbörande postanstalt» mot »generalpoststyrelsen».

Förslag till ändrad lydelse av 6 kap. av förordningen den 6 november 1908 angående en särskild stämpelavgift vid köp och byte av fondpapper.

Kommitterade hava ifrågasatt, att försäljningen av överlåtelsestämplat i vissa fall, exempelvis i Stockholm, skulle anförtros åt enskilda personer, och i sådant avseende föreslagit, att uti 18 § i förevarande förordning skulle stadgas, att stämplat tillhandahölles »å andra ställen, där sådant kan finnas erforderligt». De personer, som kommitterade särskilt synas hava åsyftat såsom dylika försäljningsmän, vore stadsmäklare och sekreterare vid börsen härstädes. Några tungt vägande skäl för att endast i detta speciella undantagsfall anordna stämpelförsäljning genom enskilda försäljningsmän torde icke finnas. Härtill kommer, att enligt kommitterades förslag till ändrad lydelse av 6 kap. i förevarande

förordning nu gällande bestämmelser om provision skulle utgå, vadan det torde bliva nödvändigt att på annat sätt bereda dessa försäljningsmän ersättning för det med försäljningen förenade besvär.

Därest stämplars kunna erhållas från samtliga postanstalter, torde något verkligt behov av ytterligare försäljningsställen icke förefinnas, och de av kommitterade angivna personer äro ju oförhindrade att på detta sätt skaffa sig erforderliga stämplars.

I anslutning till vad generalpoststyrelsen här ovan vid 26 och 32 §§ i stämpelförordningen anført beträffande stämplars tillhandahållande, torde jämväl i 18 § av nu förevarande förordning erfordras en omredigering, och får generalpoststyrelsen hemställa, att denna paragraf måtte erhålla denna lydelse:

»Generalpoststyrelsen skall i enlighet med de närmare bestämmelser, som generalpoststyrelsen äger utfärda, å samtliga postanstalter tillhandahålla allmänheten stämplars av de särskilda slag, som enligt denna författning skola vara att tillgå, ävensom blanketter till avräkningsnotor.

Ett exemplar av denna författning skall hållas för allmänheten tillgängligt å varje försäljningsställe.»

**Förslag till vissa ändringar i 6–10 §§ i förordningen den 20 april 1906
angående en särskild stämpelavgift för försäljning av
punsch, arrak och rom.**

6 §.

För att bringa 6 § i överensstämmelse med motsvarande §§ i de andra författningarna torde densamma böra erhålla detta innehåll:

»Generalpoststyrelsen skall i enlighet med de närmare bestämmelser, som generalpoststyrelsen äger utfärda, å samtliga postanstalter tillhandahålla allmänheten punschstämplars.»

8 §.

Uti denna, med den nuvarande 9 § lika lydande paragraf stadgas, att restitution av stämpelavgiften i vissa fall må medgivas av »statskontoret eller i landsorten Konungens befallningshavande». Därest be-

fattningen i övrigt med stämplarna, såsom nu föreslagits, kommer att överlåtas på generalpoststyrelsen, torde i denna paragraf orden »statskontoret eller i landsorten Konungens befallningshavande» böra utbytas mot »generalpoststyrelsen».

Generalpoststyrelsen har i detta sammanhang ansett sig jämväl böra avgiva följande:

Förslag till ändringar i kungl. kungörelsen den 1 maj 1896 angående den av Riksdagen fastställda bevilningsavgift för spelkort samt om kortstämplingens verkställande ävensom i kungl. kungörelsen den 11 december 1908 angående vissa ändringar i förstnämnda kungörelse.

Under förutsättning att befattningen med försäljning av de uti stämpelförordningen omnämnda stämplat samt överlåtelse- och punschstämplar varder överflyttad från statskontoret till generalpoststyrelsen, synes det generalpoststyrelsen, som om konsekvensen fordrade, att jämväl de åligganden, som nu tillkomma statskontoret beträffande stämpling av spelkort, bleve överlämnade åt generalpoststyrelsen. De ändringar i gällande författningar, som på grund av en dylik omflyttning bleve nödiga, synas vara följande:

å alla de ställen, där »statskontoret» nämnes, insättes i stället »generalpoststyrelsen»;

den i punkt 4:o) omnämnda avgiften bör inbetalas, icke genom insättning i riksbanken å statskontorets giroräkning, utan å postverkets giroräkning;

det i punkt 12:o) omförmälda ombud torde böra utses av »generalpoststyrelsen» i stället för av »statskontoret eller Konungens befallningshavande».

För närvarande finnas fyra stämplingsförrättare, nämligen i Stockholm, Eskilstuna, Norrköping och Malmö, vilka tillsättas av statskontoret och åtnjuta den ersättning för arbetet med stämplingen, som är bestämd enligt Eders Kungl. Maj:ts nådiga brev till statskontoret den 6 maj 1903, och som för år 1911 uppgick till 1,845 kronor 62 öre. Dessa stämplingsförrättare torde böra vid en omflyttning framdeles utses av generalpoststyrelsen.

Stämpplingsförrättarna äro emellertid att jämnställa med enskilda stämpelförsäljare. Den tanken ligger därför i detta sammanhang nära, att om de senare skola försvinna och ersättas med i postverkets tjänst anställda personer, samma omläggning jämväl vidtages i fråga om kortstämpplingsförrättarna. Från postverkets sida torde något hinder härför icke möta.

Slutligen har generalpoststyrelsen ansett sig jämväl böra beröra det av kommitterade på uppdrag avgivna

Förslag till ordning, varigenom bindande förhandsupplysningar rörande stämpelskyldigheten i förekommande fall må kunna lämnas allmänheten.

Såsom den myndighet, åt vilken uppdrag i dylikt hänseende kunde anförtros, har av kommitterade föreslagits statskontoret.

I anslutning till vad generalpoststyrelsen under 27 § av det förändrade förslaget till förordning angående stämpelavgiften anfört rörande eventuellt åliggande för generalpoststyrelsen att fastställa stämpelbelopp beträffande aktiebrev, lottbrev och obligationer, torde måhända kunna ifrågasättas, huruvida icke ifrågavarande upplysningsförfarande lämpligast bör förläggas till generalpoststyrelsen.

Då från detta förfarande vore avsett att undantaga såväl sådana enskilda handlingar, vilka vid ingivande till domstol skola förses med stämpel och i avseende å vilka de största svårigheterna beträffande stämpelavgiftens beräknande förefinnas, som jämväl statsmyndigheternas expeditioner, torde, på sätt kommitterade framhållit, beträffande de övriga enskilda handlingar, som skulle falla inom ramen av omhandlade lagstiftning, bestämmelserna vara synnerligen lättfattliga och sällan giva anledning till någon tvekan om beloppet av den stämpelavgift, varav de skola träffas. Och då vidare, enligt vad kommitterade yttrat, den föreslagna anordningen icke är av synnerligen genomgripande art, samt även om statsmakterna fortsatte utvidgningen av stämpelbeskattningen, allmänhetens behov av förhandsupplysningar, vad jämväl erfarenheten från utlandet gäve vid handen, icke torde bliva av större omfattning, lär den myndighet som får sig ålagt bestyret i fråga, icke därigenom komma att vållas någon nämnvärd ökning i sina göromål.

Vid sådant förhållande har generalpoststyrelsen, ehuru väl styrelsen

givetvis icke för närvarande äger den praktiska erfarenhet på förevarande område, som torde vara tillfinnandes hos statskontoret, icke velat för sin del, därest det anses, att omhandlade bestyr bör anförtros åt generalpoststyrelsen i samband med dess övertagande i övrigt av stämpelförsäljningsväsendet, framställa någon erinring mot att åtaga sig jämväl detta uppdrag.

Under alla omständigheter torde Eders Kungl. Maj:ts och Riksdagens beslut i förevarande fråga komma att öva inflytande på avfattningen av 27 § i förslaget till förordning angående stämpelavgiften. Skulle nämligen, såsom nu föreslagits, generalpoststyrelsen komma att fastställa det belopp, med vilket stämpel å aktiebrev, löttbrev eller obligationer skall utgöras, lärer väl generalpoststyrelsen böra även i övriga fall lämna upplysningar om stämpelskyldigheten. Att samtliga ifrågasvarande upplysningar böra meddelas av en och samma myndighet synes — för undvikande av att två myndigheter skola äga meddela beslut i samma ärende — vara själfvallet.

En eventuell omflyttning av stämpelgöromålen på postverket torde föranleda ändring i generalpoststyrelsens instruktion.

Stockholm den 13 februari 1913.

Underdånigst
Julius Juhlin.

Herman Askberg.

Jacques Pramberg.

Gustaf Kihlmark,
föredragande.

C. A. Hasselrot.

Joh. Rudbeck.

Remissakten bifogas.

Sammandrag

över utlämnade frankotecken, kvittenskuponger och sparmärken från frimärksförrådet

	Antal stycken	V ä r d e	
		Kronor	ö
År 1911:			
A) Frankotecken	234,805,050	21,574,633	—
B) Kvittenskuponger och sparmärken	2,599,000	11,036,200	—
Summa	237,404,050	32,610,833	—
År 1912:			
A) Frankotecken	243,509,785	22,503,803	25
B) Kvittenskuponger och sparmärken	2,388,480	11,221,840	—
Summa	245,898,265	33,725,643	25

Sammandrag över behållningen av frankotecken, kvittenskuponger och sparmärken år 1911—1912 i frimärksförrådet.

År 1911:			
A) Frankotecken	56,548,900	14,373,813	98
B) Kvittenskuponger och sparmärken	2,813,133	40,645,868	—
Summa	59,362,033	55,019,681	98
År 1912:			
A) Frankotecken	61,134,098	19,653,615	05
B) Kvittenskuponger och sparmärken	4,478,503	52,830,358	40
Summa	65,612,601	72,483,973	45

Sammandrag å expeditioner av frankotecken och kvittenskuponger från frimärksförrådet:

		st.	st.
År 1911	Frankoteckensexpeditioner	7,327	
	Kvittenskupongs- och sparmärksexpeditioner	834	8,161
År 1912	Frankoteckensexpeditioner	7,389	
	Kvittenskupongs- och sparmärksexpeditioner	826	8,215

Tablå,

utvisande graden av de olika stämpelvalörernas användning, beräknat efter antalet från statskontoret under år 1911 utlämnade stämplat.

Slag av stämplat	V a l ö r	Skala—st.
Överlåtelsestämplat	75: —, 200: —, 500: — kronor	1— 100
»	100: — kronor	101— 500
»	12: —, 30: —, 50: — kronor	501— 1,000
»	0: 15, 0: 25, 0: 75, 7: —, 8: —, 9: —, 15: —, 20: —, 25: — kronor ...	1,001— 5,000
»	0: 05, 1: 20, 6: — kronor	5,001—10,000
»	0: 60, 1: 50, 3: —, 4: —, 5: —, 10: — kronor	10,001—20,000
»	0: 20, 0: 30, 0: 40, 0: 50, 1: —, 2: — kronor ..	20,001—30,000
»	0: 10 kronor	över 30,000
Enkla beläggingsstämplat	5,000: — kronor	1— 100
»	75: —, 200: —, 500: —, 1,000: — kronor	101— 500
»		501— 1,000
»	0: 15, 0: 40, 0: 60, 0: 75, 0: 80, 7: —, 8: —, 9: —, 12: —, 12: 50, 50: —, 100: — kronor	1,001— 5,000
»	0: 05, 1: 20, 6: —, 30: — kronor	5,001—10,000
»	0: 10, 1: 50, 15: —, 20: —, 25: — kronor	10,001—20,000
»	4: — kronor	20,001—30,000
»	0: 20, 0: 25, 0: 30, 0: 50, 1: —, 2: —, 3: —, 5: —, 10: — kronor	över 30,000
Dubbla beläggingsstämplat		1— 100
»		101— 500
»	1,000: —, 5,000: — kronor	501— 1,000
»	0: 05, 0: 10, 0: 15, 0: 30, 8: —, 75: —, 200: —, 500: — kronor	1,001— 5,000
»	0: 20, 0: 25, 0: 40, 0: 75, 0: 80, 4: —, 6: —, 7: —, 9: —, 12: —, 12: 50, 20: —, 50: —, 100: — kronor	5,001—10,000
»	0: 50, 0: 60, 1: —, 1: 20, 1: 50, 2: —, 3: —, 5: —, 10: —, 15: —, 25: —, 30: — kronor	10,001—20,000
»		20,001—30,000
»		över 30,000